

Σαλαβονοί Απότηχοι

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Επιχειρησιακή Εκπαίδευση Μονάδων του
Πολεμικού Ναυτικού και της Πολεμικής Αεροπορίας

ΕΤΟΣ 29ο • ΤΕΥΧΟΣ 157 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2020

Θαλασσινοί Απόντχοι

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΠΝ ΚΑΙ ΛΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΕΥΧΟΣ 157 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2020

ISSN 1105-6779

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ένωση Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού

I. Παπαρρηγοπούλου & Π.Π. Γερμανού,
Πλατεία Κλαυθμώνος 105 61 Αθήνα
www.eaan.gr

Τηλ: 210-33.10.430, 210-33.10.431
Φax: 210-33.10.429
e-mail: info@eaan.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Αντιναύαρχος ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΡΟΥΚΗΣ ΠΝ ε.α.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΝΠΔΔ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Υποναύαρχος (Μ) Π. Μαυραγάνης ΠΝ ε.α.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Υποναύαρχος (Ο) Ν. Τσαπράζης ΠΝ ε.α.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ναύαρχος Θ. Φουστάνος ΛΣ ε.α.

Υποναύαρχος Κ. Ξύτσας ΠΝ ε.α.

Πλοιάρχος Χ. Αϊδίνης ΠΝ ε.α.

Πλοιάρχος (ΠΤ) Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α.

Πλοιάρχος (Ε) Εμ. Αναγνωστάκης ΠΝ ε.α.

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΕΑΑΝ

Τιμή τεύχους: 4 €

Ετήσια συνδρομή: 24 €

ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Κ. Πλέτσας - Ζ. Κάρδαρη Ο.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107, 114 73 Αθήνα

τηλ: 210 36 07 132, 210 38 20 148

e-mail: info@typografio.gr

Copyright: © ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΙ ΑΠΟΝΧΟΙ

Το τεύχος αυτό περιέχει
πληροφορίες, σχόλια και ειδήσεις
μέχρι 20/08/2020

Τα ευπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις
προσωπικές απόψεις των συντακτών τους και σε
καμμιά περίπτωση δεν δεσμεύουν την ΕΑΑΝ

Περιεχόμενα

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Θρησκευτικά

- Γιατί Μεταμορφώθηκε ό Κύριος **3**

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Ιστορικά

- Ανδρέας Μιαούλης - Η προεπαναστατική του δραστηριότητα **5**
- Η προδοσία της Κύπρου **9**
- Δύση και Τουρκία **15**
- Τα πλοία της «Ελευθερίας» του Β' Π Π **24**
- Τώρα είναι η ώρα της ΑΟΖ και των 12 ναυτ. μιλίων **28**
- Το χρονικό του τορπιλισμού της «Ελλης» **30**

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Κοινωνικά

- Ο Πρώτος Ναυτικός Ραδιοτηλεγραφικός Σταθμός στην Αθήνα **34**
- Δανεικαριά ή σεμπριά **37**
- Θαλάσσιο ναρκοπέδιο **39**
- Πρωταγόρας ο Αβδηρίτης **42**
- Ρήγας **45**
- Πώς το Πολεμικό Ναυτικό βοήθησε στην ίδρυση του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών **47**
- Άνθρωπος ο σοφός (*Homo sapiens*) **49**

Ιατρικά Θέματα

- Κολπική Μαρμαρυγή **52**

ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΚΕΝΤΡΙ **55**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ **56**

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ **60**

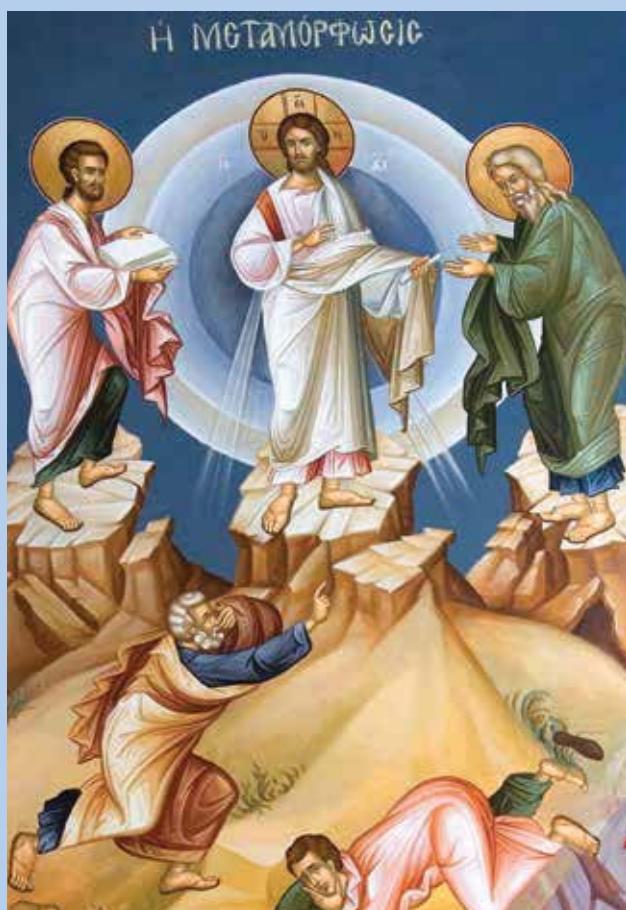
ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΣ **61**

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ **63**

Γιατί Μεταμορφώθηκε ὁ Κύριος

Επιμέλεια του Αρχιμανδρίτη π. Ιερώνυμου Φράγκου

Ο Κύριος ἔχοντας ἀπέραντη ἀγάπη γιά τούς μαθητές Του προσπάθησε πολλές φορές νά τούς προετοιμάσει γιά τό ἐπικείμενο Πάθος Του. "Ηθελε νά είναι σύγουροι γιά τή θεότητά Του καί νά μήν κλονιστοῦν κατά τήν ὥρα τῆς Σταυρώσεώς Του. Σαράντα μέρες πρίν ἀπό τήν φοβερή αύτή ὥρα πήρε τόν Πέτρο, τόν Ιάκωβο καί τόν Ιωάννη καί ἀνέβηκε στό "Ορος Θαβώρ γιά νά προσευχηθεῖ. Ἐκεῖ μεταμορφώθηκε μπροστά τους. Τό πρόσωπό του δηλαδή ἔγινε λαμπερό σάν τό φῶς. Φανέρωσε ἔτσι στούς μαθητές Του ὅτι είναι καί Θεός ἐκτός ἀπό ἄνθρωπος. Τό φῶς αύτό ἦταν ἄκτιστο. Καί ἔχουμε ἔνα πρωτάκουστο γεγονός. Νά ύπαρχουν δύο ἡλιοί. "Ἐνας κτιστός στόν οὐρανό καί ἔνας ἄκτιστος στό ὄρος Θαβώρ, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἀγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος. (Ἐορτοδρόμιον ἦτοι ἐρμηνεία εἰς τούς ἀσματικούς κανόνες τῶν Δεσποτικῶν ἔορτῶν. Ἐρμηνεία εἰς τήν Στ' Ὁδή τοῦ Β' κανόνος τῆς Μεταμορφώσεως).

Δίπλα του φανερώθηκαν ὁ Μωυσῆς καί ὁ Ἡλίας καί ἄρχισαν νά συνομιλοῦν μαζί Του. Μόλις ὅμως οἱ προφῆτες ἄρχισαν νά ἀπομακρύνονται ὁ Πέτρος εἶπε στόν Χριστό νά φτιάξουν τρεῖς σκηνές μία γιά Ἐκεῖνον, μία γιά τόν Μωυσῆν καί μία γιά τόν Ἡλία γιά νά μείνουν ἐκεῖ. Τή στιγμή ἐκείνη ἔνα φωτεινό σύννεφο σκέπασε τήν κορυφή τοῦ ὄρους καί οἱ μαθητές φοβισμένοι ἔπεσαν μέ τό πρόσωπο στό ἔδαφος. Τότε ἀκούστηκε ἀπό τή νεφέλη ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ Πατέρα νά λέει: «Αὔτός είναι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός. Αὔτόν νά ἀκούτε.» Ὁ Τριαδικός Θεός μας καί πάλι ἀποκαλύφθηκε ὅπως ἔκανε καί στήν ἀρχή τοῦ ἔργου Του Κυρίου στόν Ιορδάνη ποταμό. Τώρα ὁ Θεός Πατέρας παρουσιάστηκε μέ τή φωνή Του, ὁ Χριστός ἦταν ὁ Υἱός πού φανέρωσε μέ τήν Μεταμόρφωση τή θεότητά του καί τό Ἀγιο Πνεῦμα παρουσιάστηκε μέ τή μορφή νεφέλης.

Ο Χριστός ἄγγιξε τούς μαθητές Του καί τούς εἶπε νά σηκωθοῦν καί νά μήν φοβοῦνται. Ο Μωυσῆς καί ὁ Ἡλίας εἶχαν ἔξαφανιστεῖ. Ο Κύριος τούς συμβούλευσε νά μή μιλήσουν σέ κανέναν γιά τό θαῦμα τῆς Μεταμόρφωσής Του ὡς τήν Άναστασή Του.

Ἄρκετές ἀπόψεις ἔχουν διατυπωθεῖ γιά ποιόν λόγο ὁ Κύριος προτίμησε αύτούς τούς τρεῖς ἀπό τούς δώδεκα. "Ισως νά διέκρινε σ' αύτούς μία ξεχωριστή ἀνταπόκριση. "Ισως πάλι νά μήν ἦταν ὅλοι οἱ μαθητές ἔτοιμοι νά δεχτοῦν μία τέτοια δωρεά. Ὁ ἄγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης δίνει μία ξεχωριστή ἐρμηνεία: Ο Απόστολος Πέτρος εἶχε σταθερότητα στήν τήρηση τῶν ἐντολῶν Του, ὁ Απόστολος Ιάκωβος εἶχε ίδιαίτερη προθυμία νά μαρτυρήσει γιά τήν ἀγάπη τοῦ Κυρίου καί ὁ Απόστολος Ιωάννης γιά τήν ἀγνότητά Του.

Ἡ Μεταμόρφωση ἔγινε σέ τέτοιο βαθμό ὥστε νά μπορέσουν οἱ μαθητές νά ἀντέξουν. Γιατί ὅμως ἔγινε σέ ὄρος; Πρῶτον γιά νά δείξει ὁ Κύριος ὅτι ἀνέβαίνει στά βουνά ὡς καλός ποιμήν γιά νά σώσει τό ἀπολαύός πρόβατο ὅπως λέει ὁ Ἀγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Δεύτερον τά σημαντικά γεγονότα στήν ἐποχή τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης λάμβαναν χώρα στό "Ορος Σινᾶ καί τώρα τί ποιό σημαντικό ἀπ' τήν Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου; Τρίτον γιά νά δηλώσει ὅτι ἡ ἐπίτευξη τῆς Μεταμόρφωσης προϋποθέτει τή δική μας πνευματική ἀνάταση.

Ὁ Μωυσῆς καί ὁ Ἡλίας πού συνομιλοῦσαν μαζί Του ἀποτελοῦν δύο σημαντικούς ἐκπροσώπους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὁ πρῶτος τοῦ Νόμου καί ὁ δεύτερος τῶν

Προφητῶν. Οι μαθητές εἶχαν ἀκούσει πολλές φορές τούς ιουδαίους νά κατηγοροῦν τὸν Δάσκαλό τους πώς ἀθετεῖ ἡ παρερμηνεύει τὸν Νόμο καὶ τοὺς Προφῆτες. Μέ αὐτὴν λοιπὸν τή φανέρωση στερεώνονται οἱ μαθητές πνευματικά. Ο Χριστός μας καὶ συμπληρώνει τὸ Νόμο καὶ ἐπαληθεύει τοὺς Προφῆτες. Δεύτερον οἱ δύο Ἀγιοι ἀντιπροσώπευαν ζῶντες καὶ νεκρούς ἀφοῦ ὁ Μωυσῆς πέθανε στὸ ὄρος Νεβώ ἐνῶ ὁ Ἡλίας εἶχε ἀρπαγεῖ ζωντανός στὸν οὐρανό μὲ τό πύρινο ἄρμα.

Ἡ Μεταμόρφωση ἔορτάζεται κάθε χρόνο στίς 6 Αύγουστου καὶ δίνει καὶ σέ μᾶς ἑνα διαχρονικό μήνυμα.

Πλησιάζοντας τὸν Χριστό ἀλλοιωνόμαστε, τήν καλήν ἀλλοίωση, μεταμορφωνόμαστε καὶ γινόμαστε θεοειδεῖς. Μόνο μέ τήν πίστη ὅτι ἂν ἐνωθοῦμε μέ τὸν Χριστό μέσω τῆς Θείας Εύχαριστίας ἐνωνόμαστε καὶ μέ τή θεϊκή Του φύση μποροῦμε νά μεταμορφωθοῦμε πνευματικά καὶ νά σωθοῦμε. Καὶ μόνο τότε θά ἀποκτήσουμε δυνάμεις γιά νά ἀντιμετωπίσουμε τὸν ὅποιο Σταυρό στή ζωή μας μεγάλο ἡ μικρό. Γένοιτο!

Φωτό από τοιχογραφία ἀπό τό παρεκκλήσιο τῆς Αγίας Σοφίας καὶ τὸν τριῶν Θυγατέρων τῆς, τοῦ I.N. Θείας Άναλήψεως Δραπετσώνας.

Μήλος-Κλήμα © dmatsakis

Ανδρέας Μιαούλης

Η προεπαναστατική του δραστηριότητα

(Μια άγνωστη και σημαντική πλευρά του ήρωα)

Του Αντιναυάρχου Δημητρίου Α. Λισμάνη ΠΝ ε.α.

185 χρόνια από τον θάνατο του Υδραίου ήρωα ναυάρχου Ανδρέα Μιαούλη. Η ηρωοτόκος Ύδρα τιμά με σεβασμό βαθύτατο τη μνήμη τού μεγάλου τέκνου της, που τόσο την τίμησε και δόξασε. Το έθνος ολόκληρο υποκλίνεται με ευγνωμοσύνη απέραντη στη μνήμη του άξιου της πατρίδας άνδρα¹.

Έχουμε, άραγε, αναρωτηθεί ποτέ -τόσα χρόνια τώρα που τιμούμε τη μνήμη του Μιαούλη- πώς έγινε αυτός που ήταν; Αυτός που τον θαύμαζαν οι συμπολεμιστές και φίλοι και τον υπολόγιζαν οι αντίπαλοι; Πώς απέκτησε τέτοια ναυτική εμπειρία και τέτοιες πολεμικές αρετές; Όλα αυτά ήσαν τυχαία; Θα μιλήσουμε λοιπόν φέτος, πρώτη φορά, για τον άλλο Μιαούλη, τον άγνωστο. Θα μιλήσουμε για τον Υδραίο έμπορο και καπετάνιο που σημάδεψε μια εποχή ξεχωριστή, τη δική του εποχή – με εικόνες και συμβολισμούς: βράκες, φέσια και σαλτιρμάδες στο ζωνάρι, κουρσάρους και ρεσάλτα, θύελλες και αβαρίες βαριές, θρυλικές αρμάδες, τρομόνια και κανόνια, καταδιώξεις και συλλήψεις, συμπλοκές και μάτωμα πολύ.

Η ναυτική και πολεμική αξιοσύνη του στον Ναυτικό Αγώνα είχε τις ρίζες της στην προγενέστερη δραστηριότητά του, την προεπαναστατική. Εκεί φύτρωσε και αναπτύχθηκε και τότε καρποφόρησε. Τα σχολεία που μαθήτευσε δεν ήσαν άλλα από τα διάφορα εξοπλισμένα ιστιοφόρα σιτοκάραβα, πάνω στα οποία ανατράφηκε και αγωνίστηκε για το κέρδος και τη δύναμη, περνώντας την ζωή του όλη κυνηγώντας και κυνηγημένος.

Ήταν τότε που από παιδί γέμισε γνώσεις και εμπειρίες και ξεχωριστές δεξιότητες, και απόκτησε έναν χαρακτήρα αδάμαστο. Έτσι μπόρεσε, αργότερα, να ξεχωρίσει και ν' ανέβει στην αρχηγία του δύσκολου υδραίικου στόλου και του τρινήσιου ναυτικού του '21.

Τα ιστορικά στοιχεία που υπάρχουν σχετικά με το θέμα είναι περιορισμένα ή ελλιπή ή αλληλοσυγκρου-

όμενα. Συγκεντρώθηκαν, ωστόσο, πληροφορίες που αποκαλύπτουν αρκετά φυσικά και επίκτητα χαρακτηριστικά του καπ. Ανδρέα Μιαούλη.

Ο μεγάλος τούτος τύπος της υδραίικης αξιοσύνης – όπως χαρακτηριστικά τον αποκαλεί ο Σπύρος Μελάς – κρατούσε απ' τη γενιά εκείνη των Υδραίων, που στα μέσα του 18^{ου} αι. είχαν τη φήμη ως «οι καλύτεροι ναύτες της Ανατολής». Απ' αυτή ανατράφηκε. Από μικρός φιλόδοξος και ριψοκίνδυνος καπετάνιος – μέχρι αφροσύνης, ανυπότακτος και παράνομος. Γιατί, για να κουμαντάρεις υδραίικο καράβι και να μπορέσεις να σταθείς, έπρεπε να είσαι ο ίδιος θηρίο ανήμερο!

Έκανε το πρώτο θαλασσινό ξεπέταγμα και πρωτογνώρισε τη θάλασσα και τους κινδύνους της, σε εκείνη την πολυτάραχη περίοδο, πάνω στα πλοία του πατέρα του, όπως τότε συνηθιζόταν. Στα 7 του μούτσος μαθητεύομενος στο λατινάδικο του καπ. Δημήτρη Βώκου και με μερίδιο πάνω στα κέρδη των ταξιδιών – έτσι για να φιλοτιμείται, αλλά και να μπαίνει στο πνεύμα του εμπορικού κέρδους. Να, τα πρώτα μαθήματα της αξι-

1 «Μιαούλεια 2020». Επετειακή ομιλία στο ηρώο-οστεοφυλάκιο του μεγάλου ναυάρχου, στον ιστορικό κάβο της Ύδρας.

οσύνης του. Το τριγωνικό πανί λατίνι με την ψηλή κεραία γέρνει εύκολα και πιάνει το πιο λεπτό αεράκι, για αυτό απαιτεί προσεκτικούς χειρισμούς, αλλά έτσι φτιάχνεται ο καλός ναυτικός, αυτός που μυρίζει γρήγορα τις μικρές ριπές θάλασσας και αέρα. Πάνω στο πίκι του ιστού τον έβαζε ο πατέρας του, μέσα στην κόφα, και γέρνανε κι οι δυο πάνω στα κύματα. Οι πρώτες πρακτικές ασκήσεις του Ανδρέα. Να πώς τα είδε ο Γερμανός φιλέλληνας ποιητής της εποχής, Βίλχελμ Μύλλερ:

«Κι αν λιγούσε το κατάρτι μέσα στην ανεμοζάλη/
κι αν με ράντιζε το κύμα λούζοντάς με ως το κεφάλι/
ο πατέρας μου στα μάτια μ'έβλεπε με προσοχή/
στο καλάθι εγώ καθόμουν δίχως φόβου ταραχή!».

Όταν ο Ανδρέας έγινε 10 χρονών, ο πατέρας του ήταν γνωστός ως σαϊτζής, ιδιοκτήτης σαϊτιάς, μεγάλο λατινάδικο (100-120 τον.), κατηγορία καϊκιών. Κάποτε, λόγω ηλικίας, ο γερό Βώκος σταματάει τη θάλασσα και εμπιστεύτηκε το καΐκι στον μεγαλύτερο γιο, τον Αντώνη, (αδελφό του Ανδρέα, από άλλη μάνα). Δεκάξι χρονών τότε ο Ανδρέας, φιλόδοξος και ορμητικός, απαίτησε να αναλάβει ο ίδιος την κυβέρνηση του σκάφους – ενώ το φυσιολογικό ήταν για την ηλικία αυτή, να μπαρκάρει σ' άλλα πλοία ως ναύτης απλός. Φοβερός καβγάς αναστάτωσε την οικογένεια. Ο Ανδρέας χάνεται από την Ύδρα και αμούστακος βρέθηκε κυβερνήτης σε κουρσάρικο για αρκετό καιρό, για ανεξαρτησία και περιπέτεια (δυσκολότερα... μαθήματα).

Μαζεύεται κάποτε πίσω στο νησί και δέχεται να ταξιδέψει με τον αδελφό του καπετάνιο. Μεταφέρουν στάρι στη Χίο. Εκεί, σαν ανυπότακτος πάντα ο Αντρέας, διώχνει βίαια τον αδελφό του από το καράβι, κρατάει αυτός τα λεφτά και αγοράζει στο δικό του όνομα ένα τουρκο-κρητικό πλοίο που ονομαζόταν «Μιαούλ», απ' το οποίο πήρε και το παρωνύμιο Μιαούλης. (Αυτό το έχει επιβεβαιώσει και ο γιος του Αντώνης Ανδ. Μιαούλης -υπασπιστής του Όθωνα, αλλά κι ο ίδιος ο ναύαρχος στον Άγγλο ιεραπόστολο και νεοελληνιστή Samuel Sheridan Wilson, το 1824, στην Ύδρα. Επομένως όλα τ' άλλα που λέγονται μέχρι τώρα, είναι απλώς παραμύθια). Και αρχίζει μια ζωή γεμάτη περιπέτειες.

Έρχεται πάλι σε ρήξη με τον πατέρα του για την αυθαίρετη αγορά του παλιού τούτου πλοίου που ήταν και σε κακή κατάσταση. Του το κούρσεψαν επιτλέον οι πειρατές, ο ίδιος σώθηκε με πολλά τραύματα, αλλά μπόρεσε και το επανέκτησε. Δράσεις που δηλώνουν πολλά.

Τα μεγάλα ανοίγματα στη ναυτιλία απαίτησαν μεγαλύτερα σκάφη. Πουλάει το «Μιαούλ», παίρνει Υδραίους μαστόρους και κατασκευάζει στη Δάφνη Εύβοιας μια μεγάλη σαϊτιά, καραβοσαϊτιά, με τετράγωνα πανιά, 25 πήγχεις, σαν μικρός πάρωνας, κατηγορία «καραβιών». Τώρα πηγαίνει στα πιο μακρινά λιμάνια της Άσπρης

θάλασσας.

Με το νέο καράβι άσκησε πειρατεία στα παράλια της Συρίας. Κατά εξομολόγηση δε του ξαδέλφου του Ανδρέα Στύπα - υπασπιστής του στην επανάσταση και μετά αντιπλοίαρχος του Βασιλικού Ναυτικού, ο οποίος ταξίδευε μαζί με τον Μιαούλη τα προεπαναστατικά χρόνια - ο Μιαούλης στη νεαρή τότε ηλικία συνεταιρίστηκε με τους περίφημους κουρσάρους της Μεσογείου, Γουλέλμο και Ανδρούτσο Βερούση, σε καταδρομές στα παράλια της Αιγύπτου. Κι άρχισαν έτσι οι προχωρημένες... σπουδές!

Στα είκοσί του συμμετέχει στη μεγάλη καταδρομή του Λάμπρου Κατσώνη (1789-1792), ο οποίος κατέντολή της Μεγάλης Αικατερίνης της Ρωσίας κυνηγούσε και χτυπούσε την τουρκική ναυτιλία στο Αιγαίο και την Αν. Μεσόγειο. Όμως, οι καταδρομείς αυτοί ταλαιπώρησαν αφάνταστα και τα αιγαιοπελαγίτικα νησιά και λιμάνια του Μοριά, όπως και την Ύδρα. Τότε συμμετείχε και σε επιθέσεις εναντίον γαλλικών πολεμικών πλοίων. Η δράση του Μιαούλη με τον Λάμπρο Κατσώνη ήταν φαίνεται τόσο στενή και έντονη, ώστε ο πατέρας του – από ειρωνεία ή και πικρία – τον αποκαλούσε, αντί Αντρέα, «Λάμπρο»!

Οι στενοχώριες πέφτουν πάνω στον πατέρα, τον γέρο-Βώκο, η μια πάνω στην άλλη, και κλείνεται καλόγηρος στο μοναστήρι του Πανορμίτη στη Σύμη. Εκεί πήγαινε, μετά, και τον έβλεπε ο Μιαούλης, ως ναύαρχος του στόλου. Ο Δημήτρης Βώκος πέθανε εκεί 95 ετών, στα μέσα της Επανάστασης (1824-1825).

Σύντομα ο Μιαούλης χρειάζεται καταλληλότερο σκάφος. Λογίζεται πλέον από τους πρώτους καραβοκύρηδες. Πουλάει την καραβοσαϊτία στον αδελφό του Θεοφάνη. Πάει στην Νεάπολη, αγοράζει έναν πάρωνα (βρίκι), και μαζί με τον εξάδελφό του Στύπα διασπά τον αποκλεισμό των πολεμικών πλοίων και κάνει την τύχη του. Στα 1802 κάνει επικερδές λαθρεμπόριο στα μικρασιατικά παράλια και καταδιώκεται από τρικάταρη τουρκική πολεμική κορβέτα, ενώ αυτός μπαίνει στην Ύδρα. Οι πρόκριτοι τον προτρέπουν να παραδοθεί για να ηρεμήσει το νησί. Ο Μιαούλης υπόσχεται να το κάνει. Γεμάτος όμως με τέτοια πίστη στον εαυτόν του που έφθανε στην αλαζονεία, τολμά να προκαλέσει τούρκικο πολεμικό. Βγαίνει από το λιμάνι σε ετοιμότητα μάχης. Το τούρκικο τον περίμενε, απέναντι, έχω από το Μετόχι. Ο Μιαούλης πλησιάζει τον Τούρκο, τάχα για να παραδοθεί, αλλά αρχίζει και κάνει συνεχείς βόλτες και προκλητικούς χειρισμούς μπροστά του, στο τέλος ρίχνει επτά χαριτειστήριες κανονιές στην Ύδρα και διέφυγε στην Ευρώπη να πουλήσει το λαθρεμπόριό του.

Το υδραίικο βρίκι το κατασκεύαζαν οι Υδραίοι με ξεχωριστό τρόπο. Ταχύτατο και πολύ ευέλικτο, για να ελίσσεται εύκολα, να δρα και να διαφεύγει τις καταδι-

Λήκυθος με την καρδιά του Μιαούλη.
Ιστορικό Αρχείο - Μουσείο Ύδρας

ώξεις. Του έκαναν πολύ λεπτή καρένα και υπερύψωναν αρκετά τα δύο κατάρτια πάνω από το κανονικό. Έτσι τα κατάρτια έπρεπε τώρα να ελαφρύνουν, για αυτό τα έκαναν από δύο κομμάτια, αντί τρία· αφαίρεσαν και τις κόφες (εξώστες) των οπτήρων και οι ναύτες στέκονταν όρθιοι στις μεγάλες θύελλες χωρίς ασφάλεια. Πρόσθεταν και βοηθητικά τριγωνικά πανιά ανάμεσα στα κατάρτια (τα βελαστράλια) για επαύξηση της επιφάνειας των πανιών. Έτσι, τα δικάταρτα υδραίικα μπρίκια είχαν τόση ιστιοφορία, όση τα τρικάταρτα. Έπαιρναν όμως επικινδυνες κλίσεις, ώστε μόνο υδραίικο πλήρωμα ήξερε και τολμούσε να τα κουμαντάρει. Λέγεται ότι όταν οι Άγγλοι αιχμαλώτισαν κάποια υδραίικα βρίκια στη Δυτική Μεσόγειο, το πρώτο που έκαναν ήταν να κοντύνουν τα κατάρτια και να επανατοποθετήσουν τους εξώστες για την ασφάλεια των ναυτών τους - τέτοια αγγλική... ναυτοσύνη!

Πάντα πρωτοπόρος και ανταγωνιστικός ο Μιαούλης, παρακολουθούσε συνεχώς τους πρώτους του νησιού. Πουλάει και το μπρίκι στον μπατζανάκη του Αντώνη Μπίκο. Με την περιουσία που έκανε και με τη συμμετοχή του μεγαλέμπορου I. Κωστάκη, κατασκευάζει στη Βενετία το λαμπρότερο και μεγαλύτερο πλοίο της Ύδρας, 498 τόνων, με 22 κανόνια και 105 ναύτες, λίγο διαφέρον από πολεμική κορβέτα. Το κατασκεύασε ο έμπειρος Υδραίος ναυπηγός Μαστρογεώργης, τον οποίον τόσο θαύμασαν οι Βενετσιάνοι του ναυπηγείου, ώστε κρέμασαν την εικόνα του στην αίθουσα του ναυστάθμου. Το καράβι αυτό – το τρικάταρτο «Αχιλλέας» - αποτέλεσε τη συμβολική απαρχή μετατροπής των σιτοκάραβων

στα ηρωικά πλοία του '21, και τη μεταμόρφωση των καπετάνιων τους στους ατρόμητους ναυμάχους. Ο Μιαούλης αγαπούσε την ωραία εμφάνιση και την πολυτέλεια. Το πλοιαρχικό δωμάτιο θεωρείτο από τα πλουσιότερα των ευρωπαϊκών, εσωτερική επένδυση από μαόνι, στρωμένο με τα καλύτερα ευρωπαϊκά τούβλα, γεμάτο με πολυτελείς καθρέφτες, αναπαυτικούς καναπέδες, βελούδινα έπιπλα και ασημένια σκεύη τραπεζαρίας, αξίας 5.000 δίστηλα (όλο το σκάφος, 45.000 δίστηλα).

Αρχίζουν οι ναπολεόντειοι πόλεμοι. Συγκαταλέγεται αμέσως στους μεγάλους ρήκτες των αποκλεισμών που επέβαλαν οι Άγγλοι στα μεσογειακά λιμάνια. Οι αφάνταστα υψηλές τιμές των σιτοφορτίων έδωσαν αλματώδη ανάπτυξη στη ναυτιλία και τα κέρδη υπήρξαν τόσο σημαντικά, ώστε τα πλοία επαναπλέοντα στα λιμάνια τους, έφεραν αντί για σαβούρα (έρμα), αργύριον και τόνους χρυσού.

Ο Μιαούλης με τον «Αχιλλέα» διέσπασε τον αποκλεισμό της Γένοβας, πούλησε το στάρι και απόκτησε άφθονα κέρδη. Ταξίδεψε στη Νίκαια της Γαλλίας με άλλα μεγάλα κέρδη, ώστε το μερίδιο κάθε ναύτη υπερέβη τα 1.100 γρόσια. Εξελίχθηκε πια σε επιτήδειο καπετάνιο και σε κερδοσκόπο έμπορο. Όλα αυτά τα πετύχαινε, αντιμετωπίζοντας θύελλες και Μπαρμπαρίνους πειρατές, για αυτό ταξίδευε και με οργανωμένες νηοπομπές με συνοδεία αγγλικών πολεμικών. Κάποτε ο Άγγλος κυβερνήτης της φρεγάτας που συνόδευε θέλησε να ελέγχει αν τα εμπορικά πλοία τηρούσαν σωστά τους κανόνες του πλου· εντυπωσιάστηκε από την ακριβή τήρηση της θέσεως και τους χειρισμούς του πλοίου του Μιαούλη, ρώτησε και εξεπλάγη όταν έμαθε ότι ήταν αγράμματος και σημείωνε το στίγμα πάνω στον χάρτη με λιωμένο κερί. Έτσι, στις ανιαρές νηνεμίες προσκαλούσε τον Μιαούλη για πρόγευμα (φαίνεται θα του έλεγε και ωραίες ιστορίες ο καπ. Αντρέας).

Έξω όμως από τα ισπανικά ύδατα συνελήφθηκε από τους Άγγλους και τον οδήγησαν στον ναύαρχο Νέλσονα. Γνωστή η ιστορία, αλλά δεν είναι γνωστό ότι τον άφησαν ελεύθερο επειδή έπαιξαν σημαντικό ρόλο οι πολιτικές σκοπιμότητες. Ο Μιαούλης ταξίδευε τότε ως Ρώσος υπήκοος και έμπορος α' τάξεως της Σεβαστούπόλεως, το δε πλοίο του έφερε ρωσική σημαία – σύμμαχος των Άγγλων – γι' αυτό και δεν δήμευσαν οι Άγγλοι το πλοίο του. Όλες οι διάφορες διηγήσεις, ότι ο Νέλσον ρώτησε τον Μιαούλη αν ήταν στη θέση του τι θα τον έκανε ή ότι ήσαν μασόνοι και οι δύο, είναι απλώς ιστορίες. Με τις Συνθήκες Κιουτσούκ Καΐναρτζή (1774) και Αϊναλί-Καβάκ (1779) ο Μιαούλης είχε αποκτήσει ρωσικό ναυτιλιακό έγγραφο προστασίας, σε περιγραμνή με την αυτοκρατορική σφραγίδα και τον δικέφαλο αετό, σε μεταλλική θήκη· και ως διακεκριμένος αυτός πλοϊ-

αρχος, έλαβε και ειδικό πιστοποιητικό «σουδιατιάνζας» από την Ρωσική Πρεσβεία της Κωνσταντινούπολης, απολαμβάνων πλήρη δικαιώματα Ρώσου υπηκόου, ονομάζοταν δε «σούδιτος Ρούσσου».

Είχε και ατυχίες αρκετές ο Μιαούλης. Συχνές αντιζηλίες με συμπατριώτες του Υδραίους καπετάνιους. Σοβαρή οικονομική ζημιά έπαθε στη Γένοβα το 1803, σε δικαστικό αγώνα με συμπολίτη του καραβοκύρη (για να βγει η ετυμηγορία σε βάρος του, μάλλον θα έφταιγε).

Μεταξύ 1803-1805 μετέφερε στάρι από την Κωνσταντινούπολη στην Ισπανία και πήρε μαζί του, σε πρώτο ταξίδι, τον δεκάχρονο πρωτότοκο γιο του Δημήτρη (κατόπιν καπετάνιο και αξιόλογο ναυμάχο στον Αγώνα). Ταξιδεύοντας έξω από το Κάδιξ, ο λοστρόμος του λέει: «Καπετάν Αντρέα, προς τα κει που πηγαίνεις βρίσκεται στ' ανοιχτά μια ξέρα». «Και τι σε νοιάζει εσένα;», του απαντάει ξερά ο Μιαούλης και συνεχίζει την πορεία του και καθίζει, διαλύοντας, το ωραίο εκείνο καράβι. Ο Σπετσιώτης Ανάργυρος Χατζηαργύρου γράφει: «Άνευ της καταστροφής ταύτης, ο Μιαούλης θα ήτονταν ο πλουσιώτερος των πλοιάρχων της Ύδρας». Η βασική αιτία; η μεγάλη επιμονή (το αγύριστο κεφάλι) και το αρβανίτικο πείσμα που χαρακτήριζαν μερικές φορές τον Μιαούλη. Εδώ, όμως, έδειξε και την ψυχραίμια του δυνατού χαρακτήρα του, του ανθρώπου από άλλη πάστα. Αντί να συγκλονιστεί και να καταρρεύσει, σηκώθηκε όρθιος, στάθηκε στα πόδια του και συνέχισε το κυνήγι του κέρδους και της δράσης. Ταξίδεψε στη Γένοβα με άλλο υδραίικο καράβι και με τη συνδρομή πολυάριθμων φίλων του αγόρασε νέο μικρότερο (μισό σε μέγεθος) πλοίο, τον «Ηρακλή» 250 τον. Με τούτο ο δραστήριος και καπάτσος Μιαούλης, όχι μόνο επανέκτησε γρήγορα την περιουσία του, αλλά κατόρθωσε και να λάβει μέρος στην αρχή του Αγώνα που ζύγωνε, με τρία ιστιοφόρα!

Κατά το ταξίδι της επιστροφής, όμως, έπεσε σε γαλλικό πολεμικό, που τον καταδίωκε όλη την ημέρα. Όταν περί τη δύση έπεσε ο αέρας, το γαλλικό τον έφθασε και αμέσως άνοιξε πυρ εναντίον του. Ο Μιαούλης - μη σας πάει το μυαλό ότι παραδόθηκε - απάντησε θαρραλέα το κανονίδι και η συμπλοκή διακόπηκε όταν νύχτωσε. Ναυμαχία σταράδικου εναντίον ευρωπαϊκού πολεμικού πλοίου, ανέκδοτο! Το επόμενο πρωί βρέθηκαν κοντά και η ναυμαχία επαναλήφθηκε, πεισματώδης τώρα, όλη τη δεύτερη ημέρα, με διαλείμματα, με 13 Γάλλους νεκρούς και 16 τραυματίες, και συνεχίσθηκε και την τρίτη ημέρα, αφού το γαλλικό πολεμικό έχασε άλλους 22 νεκρούς και 62 τραυματίες, και αναγκάστηκε να διακόψει και να απομακρυνθεί. Οι απώλειες του Μιαούλη ανήλθαν σε έναν μόνο νεκρό, τον τράγο του καραβιού, αλλά το σκάφος κατατρυπήθηκε και μόλις πρόλαβε να φθάσει στην Ύδρα.

Αναφέρεται ότι το καλύτερο πλοίο που χρησιμοποιή-

Αριστείο Αγώνα απονεμημένο από τον Όθωνα και το ρόλό του Μιαούλη. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

ησε ο Μιαούλης πριν από την Επανάσταση Θεωρείται «Ο Αη Νικόλας». Το ζωγράφισε και ο περίφημος Γάλλος ζωγράφος Antoine Roux στη Μασσαλία, με τη ραγιάδικη σημαία, το 1810, ο οποίος έγραψε στον πίνακα: «Τα υδραίικα πλοία χαρακτηρίζονται από την υψηλή τους εξαρτία και την αξιοπρέπεια των κυβερνητών τους». Είναι τότε που ο ώριμος Μιαούλης ελευθερώνεται από τα πάθη της νεότητάς του και η σύνεση με τη φρονιμάδα τού ανοίγουν το δρόμο προς τη μεγαλοσύνη.

Εμπορεύεται στη θάλασσα και κερδίζει αρκετά έως το 1815. Σταματούν οι ναπολεόντειοι πόλεμοι και αρχίζει η μεγάλη ύφεση στη ναυτιλία. Και το 1816, «η αληθής κυματοχαρής και ρωμαλέα ναυτική φύσις» (Carl Mendelson-Bartholdy), ο Ανδρέας Μιαούλης, διακόπτει τα ταξίδια και τα αφήνει στον γιο του.

Η προεπαναστατική διαδρομή του Μιαούλη φανερώνει έναν ξεχωριστό Υδραίο έμπορο-καπετάνιο, γεμάτο περιπέτειες και ταλαιπωρίες που τον εμψύχωσαν με τέτοια ακλόνητη πίστη και πεποίθηση στον εαυτόν του, ώστε ποτέ δεν δείλιασε μπροστά στον πιο μεγάλο κίνδυνο, επίμονο να επιτυγχάνει τους σκοπούς του (λόγω και των καταβολών της ράτσας του), επινοητικό και προνοητικό, ικανό να πείθει και να εμπνέει. Ένα παρελθόν γεμάτο με όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά-προσόντα ενός πολλά υποσχόμενου ναυτικού ηγέτη. Όπως ακριβώς κι έγινε.

Όταν αρρώστησε, τον επισκέφθηκε δύο φορές ο βασιλιάς Όθωνας, ο οποίος του είπε: «Στρέφοντας τα βλέμματά σου προς τα παρελθόντα, βλέπεις ότι η ζωή σου εστάθη τόσον σωτήριος διά την πατρίδα, όσον ήτονταν ένδοξος και διά σε τον ίδιον και διά το ναυτικόν των Ελλήνων». Ο μεγάλος Υδραίος έφυγε από τον μικρό τούτον κόσμο, στις 11 Ιουνίου του 1835 και πέρασε μέσα από την εθνική μνήμη στην αιωνιότητα της ιστορίας.

Η προδοσία της Κύπρου

Επιμέλεια: Του Υποναυάρχου (0) Νικόλαου Τσαπράζη ΠΝ ε.α.

Η πολιτική κατάσταση στην Κύπρο, πριν από την εισβολή των Τούρκων και κατάληψη του 35% του Κυπριακού εδάφους, ήταν ανώμαλη και οι Κύπριοι ήταν χωρισμένοι σε Μακαριακούς και Ενωτικούς. Ήταν το μικρόβιο της ελληνικής εθνικής διχόνοιας έστησε και εδώ, έστω και από μακριά, την παγίδα του εθνικού διχασμού με αποτέλεσμα να γίνουν πράξεις και έργα, που διευκόλυναν τους εχθρούς του έθνους να παρεισφρύσουν και να πετύχουν το σκοπό τους. Πρώτον, οι σχέσεις της ελληνικής κυβέρνησης με τον Πρόεδρο Μακάριο βρίσκονταν στο χειρότερο σημείο. Η εμπιστοσύνη είχε κλονιστεί. Ο Μακάριος άρχισε να μην έχει εμπιστοσύνη στους ελλαδίτες αξιωματικούς, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα νέο σώμα το καλούμενο εφεδρικό σώμα της Αστυνομίας, που στην ουσία ήταν μια δύναμη με στρατιωτική δομή, αντίπαλο δέος της εθνικής φρουράς. Με πολύ μοντέρνο εξοπλισμό, αντιαρματικά, διόπτρες νυκτερινής σκόπευσης

κ.ά., ενώ η εθνική φρουρά είχε εξοπλισμό παμπάλαιο. Αυτό δημιούργησε καχυποψίες στους αξιωματικούς της εθνικής φρουράς, με εύλογες απορίες.

Έπειτα άρχισαν οι συμπλοκές μεταξύ εφεδρικού σώματος που έφθασε τους 5.000 άνδρες, και της ΕΟΚΑ/Β, με αποτέλεσμα κάθε μέρα να υπάρχουν αντεκδικήσεις και σκοτωμοί. Βλέπουμε λοιπόν μια πολιτική ανωμαλία στο γίγνεσθαι της Κύπρου.

Παράλληλα επήλθε και ρήξη μεταξύ Μακαρίου και των τριών Μητροπολιτών της Κύπρου που συνέστησαν να παραιτηθεί και να περιορισθεί μόνο στα καθήκοντα του Αρχιεπισκόπου, αυτός δεν τους άκουσε με αποτέλεσμα, οι τρεις Μητροπολίτες να καθαιρεθούν από τον Μακάριο και να αποχωρήσουν από την Κύπρο.

Με το πέρασμα του χρόνου η κατάσταση στην Κύπρο επιδεινώθηκε από της επιχειρήσεις της ΕΟΚΑ/Β κατά του Μακαρίου και των εφεδρικών κατά της ΕΟΚΑ/Β. Μάχες στα ορεινά, οδομαχίες στις πόλεις, ανατινάξεις

ΟΙ ΤΟΡΠΙΛΑΚΑΤΕΣ Τ1 ΚΑΙ Τ3 ΣΤΑ ΑΝΟΙΚΤΑ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΤΟ 1973
ΣΤΟ ΒΑΘΟΣ Ο ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ

Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΣΟΜΑΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ
ΒΑΣΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ Τ3

Τούρκοι στρατιώτες με αιχμαλώτους Ελληνες Εθνοφρουρούς τραβούν την εγκαταλειμένη και μισοβυθισμένη τορπιλάκατο του Βερύκιου κάπου στις ακτές της Κερύνειας.

κυβερνητικών κτιρίων και γενικά η κατάσταση, πήγαινε στο χειρότερο.

Παράλληλα ο Μακάριος μείωσε τη στρατιωτική θητεία των κληρωτών Κυπρίων από 30 μήνες που ήταν στους 12, με αποτέλεσμα η οροφή της εθνικής φρουράς να πέσει στους 4.000 άνδρες από 12.000 που ήταν. Σε ερώτηση δημοσιογράφου σχετικά με τη μείωση της θητείας, ο Μακάριος απάντησε ότι δεν διαβλέπει κίνδυνο. Ενώ συνέβαιναν αυτά στην Κύπρο, η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα βρισκόταν στο χειρότερο σημείο. Συγκεκριμένα είχε γίνει το πραξικόπημα κατά του Παπαδόπουλου και την κυβέρνηση ανέλαβε ο Ιωαννίδης, ο οποίος διόρισε από το πουθενά ένα άγνωστο πρωθυπουργό, για να έχει αυτός την εξουσία και για πρόεδρο της Δημοκρατίας τον στρατηγό Φαίδωνα Γκιζίκη.

Οι σχέσεις των δύο κυβερνήσεων Ελλάδος και Κύπρου βρίσκονταν στο έσχατο σημείο, με αποτέλεσμα ο Ιωαννίδης να σκέφτεται την ανατροπή του Μακαρίου με στρατιωτικά μέσα. Δηλαδή την εξόντωσή του. Σε αυτό συνετέλεσε και ο εξωτερικός παράγοντας που δεν ήθελε να βρίσκεται στο τιμόνι της Κύπρου ο Μακάριος.

Άρχισε λοιπόν ο Ιωαννίδης να δημιουργεί μια ομάδα μεμυμένη στο εν λόγω έγκλημα, τους οποίους μετέθετε με άκρα μυστικότητα στην εθνική φρουρά. Οι μυστικές υπηρεσίες της Κύπρου, της Βρετανίας, και Τουρκίας, πληροφορήθηκαν για τα τεκταινόμενα και ενημέρωσαν τον Μακάριο για το θέμα αυτό.

Στις αρχές Ιουλίου 1974 κοινοποίησε στον τύπο, απόρρητη επιστολή, που είχε στείλει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Ελλάδος με την οποία τον καλούσε να ανακαλέσει μέχρι 15 Ιουλίου στην Ελλάδα όλο το ελλαδικό προσωπικό της εθνικής φρουράς με τη δικαιολογία ότι συνωμοτούσε εναντίον του και συνεργαζόταν με την ΕΟΚΑ για την ανατροπή του. Στις 15 Ιουλίου 1974 ξεκίνησε το πραξικόπημα εναντίον του

Μακαρίου, με την πεποίθηση ότι θα είχε επιτυχία και σε λίγο ο Μακάριος θα ήταν παρελθόν. Όμως όπως προανέφερε, ο Μακάριος ήταν ενήμερος και έλαβε τα μέτρα του μελετημένα και μυστικά με αποτέλεσμα ο Ιωαννίδης να μην πετύχει το σχέδιό του, και να δώσει την αφορμή στην Τουρκία να επέμβει στην Κύπρο να καταλάβει το 35% του Κυπριακού εδάφους.

Συνελόντι ειπείν, η καταστροφή επήλθε, η Κύπρος αλώθηκε, η ελληνική κυβέρνηση αυτοδιαλύθηκε και επήλθε πλέον ο κανονικός ρυθμός της ελληνικής πολιτείας αφού έγινε η μεταπολίτευση.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όρκισε τον άρτι αφιχθέντα από τη Γαλλία Κωνσταντίνο Καραμανλή ως Πρωθυπουργό. Το ερώτημα εδώ τώρα είναι, γιατί τόσο απλά να χάσει η Ελλάδα, διότι κατά τη γνώμη μου δεν είχε καμμία δουλειά ο Ιωαννίδης να ασχοληθεί με την πολιτική διότι ήταν σε όλη του τη ζωή στρατιωτικός και άσχετος. Έπεισε στη φάκα που του έστησαν οι αμερικάνοι ότι θα γίνει εθνικός ήρωας με το να ενσωματώσει την ανεξάρτητη Κύπρο στην Ελλάδα. Τον πείσανε ότι η Τουρκία θα μείνει αδιάφορη, ενώ η Τουρκία περίμενε την ευκαιρία για να επιτελέσει το στόχο της. Αφού οι τουρκικές δυνάμεις είχαν κάνει απόβαση και γίνονταν μάχες με την εθνική φρουρά, οι επιτελείς του ΓΕΕΘΑ έλεγαν, οι Τούρκοι εκπαιδεύονταν. Η εθνική φρουρά πολέμησε γενναία, καθώς και το Πολεμικό Ναυτικό, πλην όμως οι δυνάμεις του ναυτικού, καθώς και του ΓΕΕΘΑ ήταν μικρές, χωρίς την υποστήριξη της αεροπορίας. Στη συνέχεια ακολουθούν δυο κείμενα για τον αγώνα των ναυτικών δυνάμεων στην Κύπρο, χωρίς εντολή από το ΓΕΕΘΑ, λειτούργησαν με τη δική τους πρωτοβουλία. Το ένα περιστατικό αναφέρεται στη δράση του Αρματαγωγού «ΛΕΣΒΟΣ» και το άλλο στη δράση της Ναυτικής Διοίκησης Κύπρου.

Δυστυχώς παρά τις αποφάσεις του ΟΗΕ οι Τούρκοι δεν καταλαβαίνουν, διότι γνωρίζουν τη μέθοδο της βίας και όχι του διεθνούς δικαίου.

Φέτος συμπληρώνονται 46 χρόνια και η κατάσταση παραμένει η ίδια. Οι Τούρκοι θα φύγουν μόνο εάν η Κύπρος αποκτήσει ένοπλες δυνάμεις ισχυρές, που θα μπορούν να εκδώξουν από εκεί τις τουρκικές δυνάμεις.

Η συμπεριφορά της Τουρκίας

Το πραξικόπημα εναντίον του τότε Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, χρησιμοποιήθηκε ως αφορμή από την Τουρκία προφασιζόμενη την απειλή κατά της ασφάλειας των τουρκοκυπρίων πολιτών, να εισβάλει στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου 1974 (Αττίλας I). Την ημέρα αυτή τουρκικές δυνάμεις αποβιβάστηκαν στην Κερύνεια και οι μάχες τερματίστηκαν στις 23 Ιουλίου 1974 (η ανακωχή είχε κηρυχθεί από τις 22 Ιουλίου). Στις 14 Αυγούστου 1974 ξεκίνησε η δεύτερη επιχείρηση των Τούρκων κατά της

Η τορπιλάκατος του Τσομάκη δέχεται πυρά τουρκικών αεροσκαφών αλλά και πολεμικών πλοίων καθώς επιτίθεται ηρωικώς.

Κύπρου, γνωστή ως Αττίλας II και διήρκησε τρεις ημέρες. Οι συγκρούσεις σταμάτησαν στις 17 Αυγούστου 1974, ενώ από τις 25 του ίδιου μήνα, με πρωτοβουλία του τότε Γ.Γ. του ΟΗΕ ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Κυπριακού ζητήματος, το οποίο παραμένει άλυτο μέχρι σήμερα.

Ανάμεσα στα πρώτα θύματα της τουρκικής εισβολής, ήταν το ηρωικό πλήρωμα της τορπιλακάτου T/A-3. Το βράδυ της 19ης Ιουλίου 1974, δύο τουρκικές ναυτικές δυνάμεις εντοπίσθηκαν από το Σταθμό Εγκαίρου Προειδοποίησεως στο ακρωτήριο Αποστ. Ανδρέας, μία να κινείται με κατεύθυνση προς τον κόλπο Αιμορχώστου και η άλλη με κατεύθυνση προς Κορμακίτη στην Κερύνεια. Η πρώτη ήταν παραπλανητική, ενώ η δεύτερη αποτελούσε το κύριο σώμα των τουρκικών αποβατικών δυνάμεων. Το Αρχηγείο Ενόπλων Δυνάμεων (ΑΕΔ) εκτίμησε ότι οι Τούρκοι εκτελούσαν ασκήσεις. Κατά τις 03:00 τα ξημερώματα της 20ής Ιουλίου ο Διοικητής της Ναυτικής Διοίκησης Κύπρου (ΝΔΚ) Αντιπλοίαρχος Γ. Παπαγιάννης Π.Ν. διέταξε τις Ναυτικές Διοικήσεις και τα πολεμικά πλοία στο νησί, να τεθούν σε κατάσταση συναγερμού. Στις 04:50 το πρωί οι τορπιλάκατοι T/A-2 και T/A-6 που βρίσκονταν στη Ναυτική Βάση Χρυσούλης, διατάχθηκαν να πλεύσουν προς τις θέσεις απόκρυψης. Την ίδια ώρα περίπου διατάχθηκαν οι δύο τορπιλάκατοι της Κερύνειας T/A-1 και T/A-3 να πλεύσουν προς την τουρκική αποβατική δύναμη και να επιτεθούν.

Οι τορπιλάκατοι T/A-1 και T/A-3 βρέθηκαν αντιμέτωπες με υπέρτερες και σημαντικά ισχυρότερες εχθρικές ναυτικές δυνάμεις. Πέραν τούτου, είχαν να αντι-

μετωπίσουν και τα αεροσκάφη της τουρκικής πολεμικής αεροπορίας, με τα περιορισμένα αντιαεροπορικά μέσα που διέθεταν. Όμως οι ηρωικοί κυβερνήτες τους δεν δίστασαν ούτε στιγμή, έχοντας πλήρη συναίσθηση του ρόλου και της ιστορικής ευθύνης που τους είχε αναθέσει η πατρίδα. Η T/A-1 με κυβερνήτη τον Σημαιοφόρο (ΣΕΑ/Μ) Ν. Βερύκιο προσβλήθηκε στις 05:10 από τουρκικό αεροσκάφος και προσάραξε στις βόρειες ακτές της Κερύνειας. Την ίδια στιγμή, η τορπιλάκατος T/A-3 με κυβερνήτη τον Υποπλοίαρχο Ελευθέριο Τσομάκη Π.Ν. συνέχιζε απτότητη να κινείται με μέγιστη ταχύτητα κατά της εχθρικής ναυτικής δύναμης. Είκοσι λεπτά αργότερα και ενώ ετοιμαζόταν να εξαπολύσει τορπιλική επίθεση κατά των εχθρικών πλοίων, προσβλήθηκε από σφοδρά πυρά τουρκικών αεροσκαφών και βυθίστηκε αύτανδρη (εκτός από τον Αρχικελευστή (ΣΗΜ) Διονύσιο Μαγέτο, που κατάφερε τελικά να σωθεί σοβαρά τραυματισμένος).

Μία άλλη ηρωική πτυχή του θαλάσσιου αγώνα κατά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, ήταν εκείνη του ελληνικού αρματαγωγού «ΛΕΣΒΟΣ». Το «ΛΕΣΒΟΣ» με κυβερνήτη τον Πλωτάρχη Ελευθέριο Χανδρινό Π.Ν. είχε αποπλεύσει στις 20 Ιουλίου 1974 από την Αμμόχωστο και επέστρεφε στην Ελλάδα μετά από αντικατάσταση της Ελληνικής Δύναμης Κύπρου (ΕΛΔΥΚ). Το πρώι της ίδιας ημέρας διατάχθηκε από το ΓΕΝ να πλεύσει στην Πάφο και να αποβιβάσει την αντικατασταθείσα δύναμη της ΕΛΔΥΚ. Το απόγευμα αγκυροβόλησε στην Πάφο και ξεκίνησε η αποβίβαση. Κατά την εκεί παραμονή του ελληνικού πλοίου, ο Διοικητής Εθνοφρουράς Πάφου ζήτησε από τον Κυβερνήτη να προσβάλει με τα πυροβόλα του πλοίου του, μια οικία στην οποία είχε υψωθεί η τουρκική σημαία και αποτελούσε το διοικητήριο των τουρκοκυπριακών δυνάμεων της περιοχής. Ο Πλωτάρχης Χανδρινός ικανοποίησε το αίτημα και το πλοίο μέχρι να αποπλεύσει από την Πάφο, είχε ρίξει περί τα 900 βλήματα κυρίου οπλισμού, επιτυγχάνοντας έτσι αφενός την προστασία του ίδιου του πλοίου και των οπλιτών της ΕΛΔΥΚ που αποβιβάζονταν και αφετέρου την πολύτιμη υποστήριξη των φίλων δυνάμεων στην περιοχή και την διατήρηση των θέσεών τους.

Από υποκλοπές σημάτων που ακολούθησαν της προσβολής τουρκοκυπριακών θέσεων με το ναυτικό πυροβολικό του αρματαγωγού «ΛΕΣΒΟΣ» στην περιοχή της Πάφου, πρόεκυψε ότι οι τουρκοκύπριοι πριν παραδοθούν, ανέφεραν στο αρχηγείο τους ότι προσβλήθηκαν από Ελληνικά πολεμικά πλοία. Το Τουρκικό Γενικό Επιτελείο με τη σειρά του, έλαβε το σήμα της τουρκοκυπριακής διοίκησης Λευκωσίας, συμπεραίνοντας ότι η Ελλάδα αποβίβαζε στρατεύματα στην Πάφο για να στηρίξει τους Ελληνοκύπριους. Την άποψη αυτή ενίσχυσε μία αναφορά αεροπορικής αναγνώρισης

τουρκικού αεροσκάφους που σημείωνε μάλιστα και τις συντεταγμένες της υποτιθέμενης ελληνικής νηοπομπής που έπλεε προς την Κύπρο. Η Αγκυρα ως τελικός αποδέκτης των αναφορών αυτών, απέστειλε το μεσημέρι της 21ης Ιουλίου 1974, τρία αντιτορπιλικά, καθώς και αεροπορικές δυνάμεις στην περιοχή. Τελικά οι λανθασμένες επιχειρησιακές πληροφορίες και εκτιμήσεις του τουρκικού επιτελείου περί δράσης ελληνικής ναυτικής δύναμης στην Πάφο, σε συνδυασμό με την εμπνευσμένη τακτική κίνηση του κυβερνήτη του αρματαγωγού «ΛΕΣΒΟΣ» να κινηθεί νότια και όχι δυτικά (προς την Ελλάδα) όπως ήταν αναμενόμενο -η οποία δημιούργησε σύγχυση ως προς την ύπαρξη και θέση ελληνικών πλοίων στην περιοχή- οδήγησαν σε αμοιβαίες παρεμβολές στις τουρκικές αεροναυτικές δυνάμεις, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα κατά τη συμπλοκή μεταξύ του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού και της τούρκικης Πολεμικής Αεροπορίας, να προσβληθεί και να βυθιστεί το τουρκικό αντιτορπιλικό «ΚΟΣΑΤΕΡΕ» και να υποστούν σοβαρές ζημιές τα άλλα δύο αντιτορπιλικά «ΑΔΑΤΕΡΕ» και «ΣΑΚΜΑΚΣ».

Το αρματαγωγό «ΛΕΣΒΟΣ» μετά τον απόπλου του από την Πάφο τις απογευματινές ώρες της 20ής Ιουλίου, κινήθηκε προς νότο με σκοπό την ταχύτερη δυνατή απομάκρυνσή του από την περιοχή των επιχειρήσεων και την απώλεια του ίχνους του από τον εχθρό. Στη συνέχεια, «αόρατο» πλέον από τα εχθρικά μέσα επιτήρησης, έλαβε δυτική πορεία, εισήλθε στο Ελληνικό FIR και περνώντας ανατολικά της Κρήτης, κατέπλευσε τελικά στη Σητεία στις 22 Ιουλίου 1974.

Συμπερασματικά, η προσβολή των εχθρικών δυνάμεων από το πυροβολικό του αρματαγωγού «ΛΕΣΒΟΣ», αρχικά συνέβαλλε στην προστασία του πλοίου και των στρατευμάτων που αποβίβαζε παράλληλα με την υποστήριξη των ελληνοκυπριακών δυνάμεων στην Πάφο, ενώ στη συνέχεια ο τακτικός ελιγμός κίνησης του πλοίου προς κατεύθυνση μη αναμενόμενη από τον εχθρό προερχόμενη από το ευφυές στρατηγικό πνεύμα του ηρωικού κυβερνήτη του «ΛΕΣΒΟΣ» (think out of the box), επέτρεψεν αφενός στο πλοίο και το πλήρωμά του να επιστρέψει ανέπαφο στην Ελλάδα έχοντας αποφύγει τις τουρκικές αεροναυτικές δυνάμεις που κινήθηκαν για να το βυθίσουν και αφετέρου δημιούργησαν τεράστια σύγχυση στον εχθρό, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τις αμοιβαίες παρεμβολές και την προσβολή τριών τουρκικών αντιτορπιλικών από την ίδια την τουρκική αεροπορία.

Οι ηρωικές πράξεις και η αυτοθυσία των ελληνικών πληρωμάτων κατά την εισβολή στην Κύπρο, εντάχθηκαν στις χρυσές σελίδες του βιβλίου της μακραίωνης παράδοσης του αγώνα της φυλής μας για την υπεράσπιση των πιο πολύτιμων αγαθών, όπως είναι η πατρί-

δα και η ελευθερία. Το απέδειξαν με τον πλέον ηρωικό τρόπο προσφέροντας στον ιερό αυτό αγώνα την ίδια τους τη ζωή, υπενθυμίζοντας με τη θυσία τους σε όλους εμάς, ότι η μάχη «υπέρ βωμών και εστιών» είναι διαρκής και δεν χωρούν εφησυχασμοί και ολιγωρίες

Αντίδραση - ενέργειες Ναυτικής Διοίκησης Κύπρου.

Μία ανώφελη θυσία

Παρά το γεγονός όποιο Εθνικό Κέντρο συνιστούσε αυτοσυγκράτηση ο Ναυτικός Διοικητής Κύπρου Αντιπλοίαρχος Γεώργιος Παπαγιάννης, έστω και καθυστερημένα, σήμανε συναγερμό στις μονάδες του και διέταξε τις δύο τορπιλακάτους που ήταν στην Κερήνεια να αποπλεύσουν και αν βληθούν από τη νηοπομπή να επιτεθούν. Ήταν μια πρωτοβουλία που πήρε πολύ καθυστερημένα και όταν είχε ήδη ανατείλει ο ήλιος. Έστειλε στην κυριολεξία τις τορπιλακάτους «στου χάρου τα δόντια». Η ενέργειά του αυτή είχε ως αποτέλεσμα να χυθεί το πρώτο ελληνικό αίμα από τα πληρώματα των δύο τορπιλακάτων, κατά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο.

Σε συνέντευξή του ο Πλωτάρχης σε πολεμική διαθεσιμότητα Διονύσιος Μαγέτος, ο μοναδικός επιζών, τότε αρχικελευστής τηλεγραφητής της Τ3, εκτός των άλλων, είπε: «....Στις 05:00 πρωινή της 20ής Ιουλίου 1974 σήμανε συναγερμός. Είδαμε ανοικτά της Κυρήνειας και σε απόσταση 5 ναυτικών μιλών 4 τούρκικα αντιτορπιλικά. Τότε ο Υποπλοίαρχος Τσομάκης ερχόμενος σε τηλεφωνική επαφή με το ΓΕΕΦ πήρε εντολή να αποπλεύσουμε, παρά τις κάποιες επιφυλάξεις που είχε ο Σημαιοφόρος Βερύκιος, κυβερνήτης της Τ1. Πρώτη απέπλευσε η Τ3 και σε απόσταση 200 μέτρων ακολούθησε το δεύτερο σκάφος. Ακολουθήσαμε πορεία αντίθετη από τα τουρκικά αντιτορπιλικά, πλέοντας παράλληλα προς την ακτή και με πορεία προς το ακρωτήριο του Αγίου Ανδρέα, προσέχοντας τα τουρκικά σκάφη.

Στο 1 μίλι από τη βάση της Κερήνειας, δεχθήκαμε την πρώτη βολή από τουρκικά αεροσκάφη, τα οποία δεν είχαμε αντιληφθεί ακόμα. Πρώτη χτυπήθηκε η Τ1, η οποία βγάζοντας καπνούς έστριψε προς τις ακτές. Αμέσως ο κυβερνήτης της Τ3 έδωσε εντολή στον α' μηχανικό «πρόσωπο ολοταχώς» και σε μένα την εντολή να έρθω σε επαφή με το ΓΕΕΦ και να αναφέρω το συμβάν. Πράγμα που έγινε και πήραμε την εντολή να ανταποδώσουμε το πυρ και να πλέουμε κοντά στις ακτές. Άρχισε μια άνιση αεροναυμαχία, βάλλοντας εμείς με ένα δίδυμο πολυβόλο που είχαμε εναντίον δύο ζευγών τουρκικών αεροσκαφών, πλέοντας με ελιγμούς και με την μεγίστη ταχύτητα. Γύρω μας, από πλάγια και από πίσω και σε απόσταση ολίγων μέτρων

δεχόμαστε τις βολές των τούρκικων αεροσκαφών, σηκώνοντας στα ύψη τη θάλασσα. Παράλληλα, έδωσε εντολή στον Κελευστή τορπιλιστή Καρέντζο να βάλει φυσίγγια στους τορπιλοβλητικούς σωλήνες προκειμένου να τορπιλίσει. Η αεροναυμαχία κράτησε περίπου μισή ώρα, δεχόμενοι απανωτές βολές από τα τουρκικά αεροσκάφη, τις οποίες αποφεύγαμε πάντοτε με κινήσεις του πηδαλίου δεξιά, και αριστερά σε τακτά διαστήματα, εκτιμώντας τον χρόνο που μεσολαβούσε από βολή σε βολή. Παράλληλα το πολυβόλο μας, έριχνε ριπές προς τα τουρκικά αεροσκάφη συνέχεια. Άλλα η τύχη μάς εγκατέλειψε, και λέω τούτο διότι όσο έριχνε το πολυβόλο, οι Τούρκοι πιλότοι έδειχναν άτολμοι και δεν πλησίαζαν κοντά μας και σε συνδυασμό με τις κινήσεις του σκάφους δεξιά και αριστερά δεν έβρισκαν τον στόχο τους. Μετά από αρκετό χρονικό διάστημα, το δίδυμο πολυβόλο έπαθε εμπλοκή λόγω της πολύωρης χρήσης του. Τότε οι Τούρκοι πιλότοι αντιλαμβανόμενοι την αδυναμία μας, κλείνοντας περισσότερο τους εναέριους κύκλους τους, βρήκαν τον στόχο τους. Σημειώτεον ότι όλο αυτό το διάστημα, ανταποδίδοντας το πυρ προς τα τουρκικά αεροσκάφη, παρασυρθήκαμε προς τα ανοικτά του πελάγους, συγκεντρώνοντας το πυρ μας προς τα αεροσκάφη, και εξ ανάγκης δεν μπορέσαμε να τορπιλίσουμε τα τουρκικά αντιτορπιλικά, που τα βλέπαμε πλέον καθαρά με γυμνό μάτι, ακόμη και τις κινήσεις του πληρώματός τους. Την βολή την δεχθήκαμε από μπροστά και αριστερά στο σημείο της γέφυρας. Εγώ προσωπικά ένοιωσα φοβερή θερμοκρασία, χάνοντας την επαφή με το περιβάλλον και προς στιγμήν νόμισα ότι τυφλώθηκα και έφερα τα χέρια μου στο πρόσωπό μου, αλλά ευτυχώς δεν συνέβη κάτι τέτοιο και όταν πλέον συνήλθα από το σοκ της βολής, βλέποντας γύρω μου, είδα τον κυβερνήτη πεσμένο στη βάση του ιστού, ακίνητο, χτυπημένο, γεμάτο αίματα και τον α' μηχανικό, Αρχικελευστή Βιτουλαδίτη, όρθιο, γεμάτο αίματα και αυτόν, να προσπαθεί να μου πει κάτι, αλλά, βγάζοντας μία κραυγή, έπεσε αιμόφυρτος στο δάπεδο της γέφυρας. Πίσω μου χτυπημένος άσχημα στο στήθος ο στρατεύσιμος Κελευστής Δεριζιώτης Νικόλαος και πιο πίσω πεσμένοι ακίνητοι πάνω στο δίδυμο πολυβόλο οι τρεις ναύτες που το εχειρίζοντο. Το σκάφος είχε πάρει φωτιά στην πρύμνη, βγάζοντας πυκνούς καπνούς. Προσπαθώντας να μετακινηθώ προς το πηδάλιο για να στρέψω το σκάφος προς την ακτή, ένιωσα έναν οξύ πόνο στο αριστερό μου πόδι, ενώ είχα καψίματα και στην ωμοπλάτη. Χάνοντας αίμα, προσπάθησα να συρθώ προς το πηδάλιο και φθάνοντας, διαπίστωσα ότι αυτό δεν λειτουργούσε και γύριζε τρελά. Κατόπιν αυτού δεν μπορούσα να κάνω τίποτα και δεδομένου ότι η φωτιά εξακολουθούσε να καίει το εσωτερικό της πρύμνης του σκάφους και εφοβούμην

έκρηξη από τις δεξαμενές πετρελαίου και τις τορπίλες. Κατάλαβα ότι το σκάφος θα εκτιναζόταν, έτσι φεύγοντας σερνόμενος επί του καταστρώματος, μην μπορώντας να κάνω βήματα, πλησίασα την κουπαστή και έπεσα στη θάλασσα. Σημειώτεον ότι μαζί μου έπεσε στη θάλασσα και ο ναύτης μηχανικός Στιβακτάς, του οποίου αργότερα έχασα την οπτική επαφή καταβάλλοντας προσπάθεια να αποφύγω το σκάφος, το οποίο συνέχιζε να κάνει κύκλους, βγάζοντας καπνούς και έχοντας μικρή ταχύτητα.

Είχα καταφέρει να απομακρυνθώ κολυμπώντας και με το ένα πόδι ακίνητο λόγω του τραύματός μου, περίπου 50-70 μέτρα, όταν το σκάφος βούτηξε με την πλώρη προς τα κάτω, κάνοντας μία υπόκοφη έκρηξη και βγάζοντας καπνούς και φλόγες. Μετά άρχισε η δική μου οδύσσεια διάσωσης. Κολυμπούσα επί 6 ώρες. Το καλό ήταν η θάλασσα. Αφενός ήταν ήρεμη και αφετέρου το αλάτι έκανε καλό στο τραύμα. Αιμορραγούσα μεν, αλλά αιμορραγούσα λίγο. Όταν βγήκα έξω, δεν μπορούσα να σηκώσω το χέρι μου. Βγήκα ανατολικά της Κερήνειας και σύρθηκα μέχρι τα σκαλιά μιας παραθαλάσσιας κατοικίας, όπου ζήτησα βοήθεια. Αρχικά με μετέφεραν στην Κερήνεια, όπου παρέμεινα σε μία εκκλησία μαζί με άλλους τραυματίες. Στη συνέχεια με μετέφεραν σε Νοσοκομείο της Λευκωσίας όπου παρέμεινα μέχρι τις αρχές Αυγούστου και στη συνέχεια μέσω Ερυθρού Σταυρού στην Αθήνα. Το πόδι μου είχε πάθει μεγάλη ζημιά, είχε φύγει και μέρος από το κόκκαλο. Νοσηλεύτηκα επί 8 μήνες. Στη συνέχεια κατόπιν δικών μου κινήσεων πέρασα ANYE και βγήκα σε πολεμική διαθεσιμότητα».

Σε σχετικές ερωτήσεις από το δημοσιογράφο Αδάμ Στεφανάδη, είπε: «Τη διαταγή να αποπλεύσουν οι τορπιλάκατοι από την Κερήνεια την έδωσε ο ναυτικός διοικητής Κύπρου Αντιπλοίαρχος Παπαγιάννης. Τονίζω ιδιαίτερα το γεγονός ότι μας έβγαλαν χαράματα, αντί να μας βγάλουν στις 02:00, όταν ήταν νύχτα. Τη νύκτα δεν υπήρχαν αεροσκάφη και είχε επισημανθεί ο τουρκικός στόλος, τον βλέπαμε στα ραντάρ, ώστε να πάμε στα σημεία αποκρύψεως και από εκεί να κάνουμε την σωστή δουλειά, ενώ βγαίνοντας κατά μέτωπο ήταν καθαρή αυτοκτονία. Η T3 δεν βλήθηκε από τα τουρκικά πλοία. Η βολή που δέχτηκε η T3 ήταν μοιραία, γιατί ο μακαρίτης ο κυβερνήτης εκείνη τη στιγμή έδωσε κάποια εντολή στον τορπιλιτή και άφησε το σκάφος και πήγε ευθεία. Όσο πηγαίναμε δεξιά-αριστερά τις απέφευγε. Μόλις πήγε ευθεία τον βρήκαν αμέσως. Προφανώς εκείνη τη στιγμή αδράνησε. Είχε συγχρονίσει ο μακαρίτης τις κινήσεις του με τις βολές και το πετύχαινε. Έστριβε και η βολή έπεφτε εκεί που ήταν η T3 πριν από λίγα δευτερόλεπτα. Αδράνισε για λίγα δευτερόλεπτα, δίνοντας την εντολή στον Καρνέζο, τον

«τορπιλιτή», να βάλει τα φυσίγγια στον τορπιλοσωλήνα για να τορπιλίσει. Γύρισε προς τα πίσω και άφησε το πηδάλιο και έτσι «έχασε τον χρόνο», όπως λέμε. Κατά την στιγμή της βύθισης είχαμε πλησιάσει τα τουρκικά πλοία σε απόσταση περίπου ενός μιλίου και βρισκόμασταν από την ακτή 3 μίλια. Απ' ότι, έμαθα οι 4 τορπιλάκατοι του Μπογαζίου δεν κινήθηκαν καθόλου στις 20 Ιουλίου. Από την πατρίδα δεν υπήρξε καμία τιμή. Ούτε μετάλλιο, ούτε παράσημο».

Σχολιάζοντας την ενέργεια αυτή ο Αντιναύαρχος ε.α. Κων. Σκιαδόπουλος, στη συνέντευξή του, εκτός των άλλων, είπε: «Δυστυχώς ο τότε Ναυτικός Διοικητής Κύπρου, είχε αργήσει να εκδηλώσει την πρωτοβουλία του και δεν είχε φροντίσει να διαθέσει περισσότερες τορπιλάκατους. Υπήρχαν πολλές πιθανότητες τότε, αν είχαν αποτολεύσει νωρίτερα, όταν είχε εντοπιστεί η τουρκική αποβατική δύναμη και παραβίασε τα χωρικά ύδατα της Κύπρου, να μπορέσουν καλυπτόμενες και προστατευόμενες από το σκοτάδι οι τορπιλάκατοι να προσεγγίσουν μάλλον απαρατήρητες την τουρκική νηοπομπή να την προσβάλλουν από διάφορες κατευθύνσεις και να επιφέρουν καίρια πλήγματα σε ένα ή περισσότερα πλοία. Ανεξάρτητα όμως όλων αυτών, η ενέργεια του Ναυτικού Διοικητού Κύπρου δεν παύει από το να θεωρείται αξιέπαινος. Υπήρξε μία από τις ελάχιστες ναυτικές επιχειρήσεις της περιόδου εκείνης και μία πράγματι, από τις σπάνιες περιπτώσεις, που κάποιος τότε στο Ναυτικό είχε το θάρρος να αναλάβει μια τολμηρή πρωτοβουλία, παρά τις διαταγές από το Εθνικό Κέντρο, για αναμονή και αυτοσυγκράτηση. Άλλα η πρωτοβουλία εστερείτο του ουσιώδους, για την επιτυχία, στοιχείου του τακτικού αιφνιδιασμού. Η επιχείρηση δράσης των ελληνοκυπριακών τορπιλακάτων καταδεικνύει την αξία του αιφνιδιασμού και ότι η πρωτοβουλία πρέπει να αναλαμβάνεται αμέσως μόλις παρουσιάζεται η ευκαιρία».

Συνεχίζοντας ο Σκιαδόπουλος είπε: «Την δεύτερη ημέρα της εισβολής, 21 Ιουλίου (Κυριακή) και ώρα 01:20, η τορπιλάκατος Τ2 εξώκειλε σε ακτή βορείως της Αμμοχώστου, εγκαταλείπεται από το πλήρωμά της το οποίο και μεταφέρεται με λέμβο στη Ναυτική Βάση Χρυσούλη.

Η τορπιλάκατος αυτή μαζί με την Τ6 ευρίσκοντο στην Αμμόχωστο, διότι σύμφωνα με το Σχέδιο Αφροδίτη αναμένετο ότι η κύρια απόβαση θα γινόταν στην περιοχή αυτή. Οι Τούρκοι είχαν δηλαδή κατορθώσει να παραπλανήσουν τους Έλληνες, παρότι οι τελευταίοι είχαν βάσιμες πληροφορίες ότι η απόβαση θα γινόταν στην περιοχή της Κερήνειας.

Το απύχημα αυτό φαινόταν πολύ περίεργο, διότι αφενός μεν η περιοχή ήταν γνωστή στον κυβερνήτη του σκάφους Υποπλοίαρχο Κανδαλέπα και αφετέρου διότι έγινε σε σημείο που δεν έπρεπε να βρίσκεται η Τ2. Από την έκθεση των γεγονότων του Ναυτικού Διοικητού

Κύπρου, ο επιβαίνων της Τ2 πλωτάρχης Α. Παπαδάκης, τότε Διοικητής της Ναυτικής Βάσεως Χρυσούλη, εδικαιολογείτο αργότερα στην εξεταστική των πραγμάτων επιτροπή της Βουλής, ότι η προσάραξη οφείλεται σε βλάβη και των δύο κινητήρων του σκάφους. Εκτός από αυτό ομολόγησε, ότι ήταν «σκόπιμη πράξη και άρνηση προς την εντολή του Ναυτικού Διοικητού Κύπρου». Αρνηση δηλαδή προβολής αντίστασης κατά του εχθρού, λόγω... αντιθέσεως προς το καθεστώς.

Μετά την μεταπολίτευση ο Παπαδάκης τιμωρήθηκε πειθαρχικώς για ανικανότητα χειρισμών που είχε ως αποτέλεσμα την προσάραξη του σκάφους. Ο κυβερνήτης της Τ2 τιμωρήθηκε με... επίπληξη. Το 1987 προς επιβράβευση της δράσεώς του κατά την εισβολή, ο Παπαδάκης, τοποθετήθηκε ναυτικός ακόλουθος στην Ουάσινγκτον!!!

Το επεισόδιο αυτό αποτελεί και τη μόνη μελανή σελίδα στην ηρωική δράση των μικρών σκαφών του ελληνοκυπριακού ναυτικού κατά την κρίση του 1974.

Η τορπιλάκατος Τ2 εκτίθεται σήμερα στο πολεμικό μουσείο της Κωνσταντινούπολης ως πολεμικό τρόπαιο του τουρκικού στρατού κατά την εισβολή στην Κύπρο».

Νεκροί της Τ3 που έπεσαν υπέρ πατρίδος

Υποπλοίαρχος Ελευθέριος Τσομάκης, Αρχικελευστής Μηχανικός Α. Βιτουλαδίτης, Κελευστής Τορπιλής Κ. Καρέτσος, Στρατεύσιμος Κελευστής Ρ/Ε Ν. Δεριζιώτης, Ναύτης Μηχανικός Ν. Στιβακτάς, Ναύτης Μηχανικός Ε. Κουτσουράδης, Ναύτης Χ. Καρεφυλλίδης, Ναύτης Φοίβος Φτερός, Ναύτης Χρυσόστομος Κεφαλλωνίτης, Τραυματίας Αρχικελευστής Τηλεγραφητής Διονύσιος Μαγέτος.

Τραυματίες της Τ1

Σημαιοφόρος ΣΕΑ/Μ Νικόλαος Βερύκιος, Αρχικελευστής Μηχανικός Γ. Βαϊλάς, Αρχικελευστής Τηλεγραφητής Ι. Λεστένκο, Επικελευστής Γ. Μορφόπουλος, Κελευστής Μ. Βασάκος, Ναύτης Α. Σουκαράς.

Παρά την αποτυχία της παράτολμης προσπάθειας, ιστορικός έμεινε ο ηρωισμός των πληρωμάτων. Ως επίμετρο στη θυσία τους, αφιερώθηκαν οι παρακάτω γραμμές: «Εξόρμησαν, Έλληνες από την ελεύθερη πατρίδα και από την Κύπρο, με θάρρος και με την αδάμαστη θέληση να πλήξουν τον εχθρό. Πλην όμως, η αναμέτρηση ήταν εντελώς άνιση, γι' αυτό και έπεσαν. Τα νεκρά σώματα των γενναίων Ελλαδιτών και Κυπρίων, αξιωματικών και ναυτών, δεν ανευρέθησαν. Παρέμειναν αιωνίως εκεί, στο βυθό της τραγουδημένης και μαρτυρικής Κερήνειας».

Πηγή: «Ελληνικά Φτερά στην Κύπρο» Γεώργιος Δ. Μήτσανας, Υποπτέραρχος Ιππάμενος ε.α., Αθήνα, Απρίλιος 2005, Ναυτική Επιθεώρηση, τεύχος 608. φωτό ειλημμένες στις 7_7_2020 από το: <http://koukfamiliy.blogspot.com/2020/02/1974-2-6.html>

Δύση και Τουρκία

Του Υποναυάρχου Ιωάννη Παν. Οικονομόπουλου ΠΝ ε.α. - Καθηγητή Σ.Ν.Δ.

Magna Charta Libertatum

Η Μεγάλη Χάρτα των (πολιτικών) Ελευθεριών εκδόθηκε στην Αγγλία το 1205 και ήταν ο πρώτος Ευρωπαϊκός Πολιτειακός Καταστατικός Χάρτης. Όριζε ότι ο Βασιλεύς κυβερνά σύμφωνα με το νόμο. Τα σύγχρονα δημοκρατικά πολιτεύματα έχουν καταστατικό χάρτη το **Σύνταγμα**. Αμφότερα είναι εμπνευσμένα από την **Αρχαία Αθηναϊκή Δημοκρατία**.

Στο Λυκαυγές του Δυτικού Πολιτισμού

Κατά τον Βολταίρο, η **Μυθολογία** είναι η πρωτότοκη αδελφή της **Ιστορίας**

Οι Γάλλοι Φιλόσοφοι Antoine Fâbre D'Olivét (1767-1825) και Édouard Schurè (1841-1929) με τα μνημειώδη έργα τους, αντίστοιχα, *Histoire Philosophique du Genre Humaine* (Φιλοσοφική Ιστορία του Ανθρώπινου Γένους) και *Les Grandes Initiés* (Οι Μεγάλοι Μύστες), μας οδηγούν στο λυκαυγές του Δυτικού Πολιτισμού.

Πριν 4.000 με 5.000 έτη π.Χ., προς το τέλος της Προϊστορικής και την αρχή της Ιστορικής Περιόδου, αρχίζει ο πολιτισμός στην Ευρώπη: επινοείται η γραφή, συγκροτούνται οι φυλές (προ-οιωνίζουσες τα έθνη), δημιουργείται υποτυπώδης οικογένεια, εγκαταλείπονται τα σπήλαια, κατασκευάζονται καλύβες, λίθινα εργαλεία-όπλα και πέτρινα μνημεία προς τιμήν των προγόνων, ενώ ο άνθρωπος εξημερώνει και αποκτά δύο πολύτιμους και αφοσιωμένους φίλους: τον σκύλο για φύλακα και το άλογο για εργασίες, μετακινήσεις, κυνήγι και πόλεμο.

Η έννοια της θρησκείας ήταν ανύπαρκτη και η λατρεία πρωτόγονη. Η δε ενστικτώδης συναίσθηση της αδυναμίας του, οδηγεί τον άνθρωπο να βλέπει «**οπτασίες**», ν' ακούει «**μυστηριακές φωνές**» και να κάνει «**προφητείες**» για τα αόρατα και άγνωστα που του προκαλούν φόβο. Τις προφητείες έκαναν γυναίκες και

Χάρτης 1: Ευρωπαϊκή Ένωση και Τουρκία

κάθε φυλή είχε την προφήτισσά της πλαισιωμένη από ιέρειες, π.χ. οι Σκανδιναύοι είχαν την Βελούσπα (Völuspá). Ο θεσμός έφθασε αργότερα και στην Ελλάδα, ως Πιθία. Αρχικά οι «προφήτισσες» αυτές ήταν εμπνευσμένες και καλοπροαίρετες, αλλά με τον καιρό έγιναν φιλόδοξες, σκληρές και κακές μάγισσες που με την βοήθεια «ιερέων» (το ιερέων, κατ' ευφημισμόν) καθιέρωσαν τις ανθρωποθυσίες συνοδευόμενες από τους εξορκιστικούς ψαλμούς των ιερέων και τους αλαλαγμούς του πλήθους. Αυτά συνέβαιναν στην τότε παγωμένη, δασώδη και άγρια Βόρεια Ευρώπη¹ την Σκυθία όπου την πρωτόγονη λατρεία τελούσαν οι Δρυΐδες Ιερείς. Ο Ιούλιος Καίσαρ, πολύ αργότερα, τους περιέγραψε ως εξής:

«Οι Δρυΐδες ασχολούνται με την λατρεία των θείων, την εκτέλεση θυσιών και την ερμηνεία διαφόρων υπερφυσικών θεμάτων. Ένας αρκετά μεγάλος αριθμός νέων μαζεύονται γύρω τους για να μαθητεύσουν, αποδίδοντάς τους μεγάλες τιμές. Ολόκληρο το έθνος των Γάλλων είναι ευλαβικά αφοσιωμένο στην εκτέλεση τελετουργιών και την θυσία ανθρωπίνων θυμάτων χρησιμοποιώντας τους Δρυΐδες ως ιερείς. Πιστεύουν δε ότι η θυσία όσων συνελήφθησαν να κλέβουν ή να εγκληματούν είναι η πιο ευχάριστη στους δυνατούς θεούς. Όταν όμως δεν υπάρχει αρκετή προσφορά τέτοιων ατόμων, καταφεύγουν στην εκτέλεση ακόμα και αδώνων».

Ο Ραμ υπήρξε ο πρώτος από τους Μεγάλους Μύστες (βλέπε E. Schuré). Ήταν Σκύθης νεαρός ιερέας με ευαίσθητη ψυχή και στοχαστικό πνεύμα. Η πραότητά του, η γνώση του για τα θεραπευτικά βότανα και η ενασχόλησή του με τα ουράνια σώματα, τον έκαναν ευρύτερα γνωστό και αγαπητό. Προσπάθησε να σταματήσει τις ανθρωποθυσίες αλλά οι ιερείς και οι μάγισσες αντέδρασαν με κατηγορίες και διαβολές. Εν τω μεταξύ μία φοβερή ασθένεια (πανούκλα;) ενέσκυψε στην Σκυθία. Ο Ραμ είδε μία οπτασία: ένας μεγαλοπρεπής άνδρας, φορώντας τον λευκό χιτώνα των ιερέων και κρατώντας ραβδί περιτυλιγμένο με φίδι, του δείχνει ένα δένδρο του δάσους, την δρυ περιτυλιγμένη με ξέρι (παρασιτικό φυτό από το οποίο βγαίνει κολλώδης θεραπευτική ουσία). Ο Ραμ κατάλαβε τον οιωνό, θεράπευσε τους Σκύθες και από τότε ο ιδός έγινε το ιερό γκυ (gui) των Δρυΐδών¹. Από τότε αρχίζει και η πρώτη λατρεία¹ αυτής του ιερού γκυ. Ο Ραμ την διαιώνισε καθιερώνοντας την εορτή Νοέλ ή «Νέας Σωτηρίας», την ονόμαση Μητέρα

Νύχτα (η σύγχρονη «αγία νύχτα») και την όριση αρχή του έτους (Νοέλ, Χριστούγεννα-Πρωτοχρονιά των Δυτικών). Το δε μυστηριακό πλάσμα της οπτασίας τού Ραμ, πέρασε στην Ευρωπαϊκή παράδοση ως «Αέσκ - Χεώλ - Χόπα» που σημαίνει «η ελπίδα της σωτηρίας είναι στο δάσος», τον οποίον οι αρχαίοι Έλληνες μετάλλαξαν σε Ασκληπιό, μυθικό θεραπευτή που κρατά το κηρύκειον (ράβδος του κήρυκος) περιτυλιγμένο επίσης με φίδι. Βέβαια, ο Ασκληπιός γεννήθηκε το 1247(;) π.Χ. στην αρχαία Τρίκκη (Στράβων XIV 647), σημερινά Τρίκαλα όπου υπήρχε (Στράβων Θ' 437) «αρχαιότατο και επιφανέστατο Ασκληπιείο». Υπάρχουν διάφορες επυμολογικές εκδοχές του ονόματός του, αλλά αυτές, τόσον οι αρχαιοελληνικές όσον και οι μεταγενέστερες ερμηνείες δεν αναιρούν την πολύ προγενέστερη ευρωπαϊκή παράδοση του Αέσκ-Χεώλ-Χόπα, την οποίαν άλλωστε επιβεβαιώνει και η ράβδος με το περιτυλιγμένο φίδι, που κρατούν αμφότεροι οι μυθικοί θεραπευτές αφού, προφανώς, το μεταγενέστερο ανάγεται στο προγενέστερο.

Μετά την εξάλειψη της φοβερής αρρώστιας, η φήμη του Ραμ εξαπλώθηκε σ' όλη την Σκυθία, επιβλήθηκε στους άλλους ιερείς και προσπάθησε πάλι να καταργήσει τις ανθρωποθυσίες. Οι άλλοι ιερείς και οι μάγισσες έβλεπαν ότι θα έχαναν όλη την εξουσία τους. Τον κατηγόρησαν ότι ήθελε ν' αλλάξει τα μυστήρια των προγόνων, και οι Σκύθες χωρίστηκαν σε εχθρούς και φίλους του Ραμ. Το δίλημμά του ήταν τρομερό: εάν υποχωρούσε, οι ανθρωποθυσίες θα συνεχίζονταν με μεγαλύτερη μανία και εναντίον των οπαδών του, εάν αντιτεκόταν θ' αλληλοεξοντώντο. Ένα νέο όραμα του έδωσε την λύση. Άκουσε μία φωνή να λέει: «είμαι ο Ντέβα Ναχούσα (Θεία Διάνοια), εσύ Ραμ θα διαδώσεις το φως μου στην Γη, τώρα πήγαινε» και του έδειξε την Ανατολή. Έκτοτε, η έννοια της Ανατολής είναι κυρίαρχη στην λατρεία. Το σανσκριτικό όνομα του Ραμ, που πήρε στην Ανατολήν, ήταν επίσης Ντέβα Ναχούσα (Θείος Αναμορφωτής). Πολύ αργότερα, στην αρχαία Ελλάδα το Ντέβα Ναχούσα έγινε Διόνυσος ο οποίος κατά τον Ορφέα, ιδρυτή των Ελευσινών Μυστηρίων, αντιπροσώπευε επίσης την Θεία Διάνοια.

Ινδοευρωπαϊκή Φυλή και Πολιτισμός – Δυτικός Πολιτισμός

Ο Ραμ, υπακούοντας στην εντολή, ξεκίνησε με τους οπαδούς του Σκύθες, κατευθύνθηκε Ανατολικά κι έφθασε μέχρι την σημερινή Ινδία μεταφέροντας τον νεογέννητο ευρωπαϊκό πολιτισμό. Στην Ανατολή, ο πολιτισμός αυτός αναμίχθηκε και επηρεάστηκε από τον πολιτισμό των Αρίων.

Οι Άριοι είχαν κοιτίδα την περιοχή της Κασπίας Θάλασσας την οποία οι Πέρσες (επίσης Άριοι) ονόμαζαν

¹ Η ονομασία Δρυΐδες προέρχεται από την δρύ (βαλανιδιά ή πρίνος), με την μεγάλη διάρκεια ζωής (700 ή και περισσότερα χρόνια) και την εξαιρετική ποιότητα ξύλου. Φύεται στην Βόρεια Εύρωπη Ζώνη (πλάτη 23°,5 - 66°,5) σε μεγάλο υψόμετρον. Ο συμβολισμός είναι αιωνιότητς.

Χάρτης 2: Η Διασπορά της ΙνδοΕυρωπαϊκής Φυλής

«εστία των Αρίων». Η εξάπλωσή τους στην Ασία αναγενται στην Γ' π.Χ. χιλιετηρίδα, η δε ευρεία διασπορά τους μαρτυρείται ιστορικά. Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, οι Μήδοι ονομάζονταν Άριοι πριν την κυριαρχία τους σε Περσία και Μικρά Ασία από το 695 έως 459 π.Χ. Ο ιστορικός και λαογράφος Ελλήνικος ο Λέσβιος (490-405 π.Χ.) ονομάζει Αρία (Arya ή Ariya) την Περσία. Οι δε αρχαίοι Έλληνες, μετά την εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αποκαλούσαν Αριανή την ευρύτερη περιοχή μεταξύ Κασπίας Θάλασσας, Περσικού Κόλπου και ποταμών Ινδού και Όξου. Εξ άλλου, σήμερα η Περσία ονομάζεται επίσης Ιράν. Ο Αγγλος Sir Monier Williams (1819-1899) καθηγητής του πανεπιστημίου της Οξφόρδης, όρισε ότι η λέξη **άριος** προέρχεται από την σανσκριτική ρίζα *ri-ar* που σημαίνει οργώνω. Από αυτή προέκυψαν οι λέξεις άροτρο (λατινικά *aratrum*), άρουρα (γη), αρουραίος, κ.λπ.

Ένας κλάδος αυτών των Ασιατών ήταν οι **Βραχμάνες** ή **Βεδικοί Άριοι** των οποίων τον πολιτισμό και την θρησκεία συνάντησε ο **Ραφ**. Απ' αυτή, λοιπόν, την ανάμιξη προήλθε η ΙνδοΕυρωπαϊκή ή Αρία φυλή² που περιλαμβάνει τους λαούς της **Ευρώπης** και στην **Ασία** τους Κούρδους, Πέρσες, Ινδοβρανούς, Ινδούς.

Η ΙνδοΕυρωπαϊκή ή Αρία ή Ιαπετική³ Φυλή περι-

λαβάνει Λαούς που ανήκουν στην ίδια γλωσσική ομάδα, της οποίας η εξάπλωση φαίνεται στον Χάρτη 2. Υπάρχουν διάφορες θεωρίες για την αρχική κοιτίδα της. Σύμφωνα με την ευρέως αποδεκτή υπόθεση Kurgan (χωμάτινος ταφικός τύμβος), οι ΠρωτοινδοΕυρωπαίοι αναμίχθηκαν στις στέπες της Ουκρανίας όπου κατασκεύαζαν τα Kurgan, και μετανάστευαν συνέχεια μεταξύ 4.000 και 1.000 π.Χ. προς Δυσμάς και Ανατολάς υποτάσσοντες και αναμιγνύόμενοι με τις τοπικές φυλές και διαλέκτους.

Οι Γερμανοί γλωσσολόγοι Franz Bopp (1791-1867) και Friedrich Max Müller (1823-1900) κατέδειξαν την υπάρχουσα γλωσσική συγγένεια μεταξύ σανσκριτικής (Samskrtam: η κλασική γλώσσα των Ινδών) και ελληνικής, λατινικής, περσικής, γοτθικής (αρχαία γερμανική με αλφάβητο επηρεασμένο από το ελληνικό). Μεταγενέστερες έρευνες ένέταξαν στην ίδια γλωσσική οικογένεια και τις γλώσσες: κελτική, σλαβική, λιθουανική, αλβανική και κατά τις αρχές του 20ού αι. την τοχαρική της επαρχίας Ξινγιάνγκ της σημερινής Κίνας. Στις προ-αναφερθείσες γλώσσες διαπιστώθηκε ομοιότητα βασικών λέξεων, η οποία οδήγησε στην υπόθεση υπάρξεως κοινών ριζών. Π.χ. Πατέρας: σανσκριτικά pita, αρχαία ελληνικά πατήρ, λατινικά pater, γερμανικά vater, αγγλικά father. Επίσης Μητέρα: σανσκ. mata, αρχ. ελλ. μήτηρ, λατ. mater, γερμ. mutter, αγγλ. mother κ.λπ. Οι

2 Αυτή την ιστορική πραγματικότητα, ο Ναζισμός διαστέρεβλωσε και εκμεταλλεύτηκε, με τα περί «Αρίας φυλετικής καθαρότητος».

3 Ο Ιαπετός ήταν ένας από τους έξη Τιτάνες της Ελληνικής

Μυθολογίας. Ο δε όρος *Ιαπετική Φυλή* δημιουργήθηκε από τον Γερμανό γλωσσολόγο Lorenz Diefenbach (1806-1888).

κοινές ρίζες θεμελίωσαν την θεωρία μιας πρωτογλώσσας, αποκληθείσης **Πρωτοινδοευρωπαϊκή (P.I.E.)**. Η Ινδοευρωπαϊκή Φυλή αποτελεί την σπουδαιότερη ομοεθνία όλης της Γης. Κατά δε την Αγία Γραφή (Γένεση 10,2-5) οι Ινδοευρωπαϊκοί Λαοί κατάγονται από τον Ιάφεθ γιο του Νώε του οποίου η Κιβωτός διέσωσε το ανθρώπινο γένος στο όρος Αραράτ δυτικά της Κασπίας θάλασσας (οι συνειρμοί είναι προφανείς). Έτσι λοιπόν, ο αρχέγονος ευρωπαϊκός πολιτισμός (Σκύθες) και ο πολιτισμός των Αρίων αναμίχθηκαν, αλληλεπηρεάστηκαν και δημιουργήθηκε ο νέος **Ινδοευρωπαϊκός πολιτισμός**. Από δε την πρωτογλώσσα (P.I.E.) και κατά την εξέλιξη των αρχέγονων φυλών σε Έθνη, προέκυψαν οι ευρωπαϊκές και ορισμένες ασιατικές γλώσσες καθώς, συν τω χρόνω, αυτές επλουτίζοντο και επλάθοντο.

Συνέχεια και εξέλιξη αυτού του πολιτισμού είναι ο σύγχρονος **Δυτικός Πολιτισμός**⁴. Αρχικά, δημιουργήθηκε στην Ευρώπη μεταξύ 700 και 800 μ.Χ. και είναι έντονα επηρεασμένος από, αφενός την Αρχαία Ελλάδα και αφ' ετέρου την Δυτική Χριστιανοσύνη. Αποτελεί δε και την ιστορική συνέχεια αφ' ενός του Ευρωπαϊκού «Συστήματος» της Συνθήκης του 1848 της Βεστφαλίας περί «Κυρίαρχων Πολιτισμένων Κρατών», και αφετέρου του «Δικαίου» του Ολλανδού Ούγκο Γκρότιους (1583-1645), άριστου γνώστη της ελληνικής γραμματίας από την οποία είχε έντονα επηρεαστεί. Απ' αυτό δε το αρχικό ευρωπαϊκό δίκαιο, προέκυψε το σύγχρονο **Διεθνές Δίκαιο**. Με την αποικιοκρατία και την μετανάστευση, ο Δυτικός Πολιτισμός διαδόθηκε σε όλη την Γη. Σήμερα κυριαρχεί σε Ευρώπη, Αμερικανική Ήπειρο, Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία.

Η Σύγκρουση των Πολιτισμών

Τα ανθρώπινα συμφέροντα συγκρούονται, συνεπώς και οι πολιτισμοί

Ο Αμερικανός πολιτικός επιστήμων και συγγραφέας Francis Fukuyama (γεν. 1952) το 1992 στο βιβλίο του «Το Τέλος της Ιστορίας και ο Τελευταίος Άνθρωπος», υποστηρίζει ότι στην σύγχρονη εποχή, μετά την κατάρρευση του Υπαρκτού Σοσιαλισμού: «Η διαλεκτική που έθρεψε πολέμους και επαναστάσεις σταματά ελλείψει αντιπάλων. Η Ιστορία τελείωσε» (σ.σ. τα γεγονότα τον διάψευσαν).

Ο επίσης Αμερικανός πολιτικός επιστήμων και συγ-

γραφέας Samuel Huntington (1927-2008) απάντησε το 1996 με το βιβλίο: «**Η Σύγκρουση των Πολιτισμών και ο Ανασχηματισμός της Παγκόσμιας Τάξης**». Στην σελίδα 24 εξηγεί: «Η κεντρική ιδέα του βιβλίου είναι ότι οι πολιτισμικές ταυτότητες των λαών διαμορφώνουν την συνοχή ή την διάσταση και τις συγκρούσεις στον μεταψυχορευτικό κόσμο..., η πιο επικίνδυνη εχθρότητα αναπτύσσεται μεταξύ των μεγαλυτέρων πολιτισμών του κόσμου, μετά το 1990». Στην σελίδα 26 συμπληρώνει: «Οι άνθρωποι ορίζουν τον εαυτό τους σε σχέση με τους προγόνους, την θρησκεία, την γλώσσα, την ιστορία, τις αξίες, τα έθιμα, τους θεσμούς, (σ.σ. βλέπε και ορισμό «Πολιτισμός» στην παραπομπή 7) και χρησιμοποιούν την πολιτική για να προωθούν τα συμφέροντά τους αλλά επίσης για να ορίσουν την ταυτότητα τους». Στην δε σελίδα 34 διαβάζουμε: «Οι Διεθνείς Οργανισμοί που στηρίζονται σε χώρες με κοινή πολιτισμική βάση, π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι πολύ πιο επιτυχημένοι από οργανισμούς που προσπαθούν να υπερβούν τις επιμέρους κουλτούρες⁵... οι φιλοσοφικές παραδοχές, οι κύριες αξίες, οι κοινωνικές σχέσεις, τα έθιμα και η γενική άποψη για την ζωή διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των πολιτισμών... Η **Ισλαμική κουλτούρα εξηγεί, κατά μεγάλο μέρος, την αποτυχία της δημοκρατίας στο μεγαλύτερο μέρος του μουσουλμανικού κόσμου**» (σ.σ. η υπογράμμιση δική μας).

Ο S. Huntington καταγράφει 9 σημαντικότερους πολιτισμούς: Δυτικός, Λατινοαμερικανικός, Αφρικανικός, Ισλαμικός, Σινικός, Ινδουιστικός, Ορθόδοξος, Βουδιστικός, Ιαπωνικός, με σειρά βασισμένη στην εδαφική τους έκταση (σελίδες 32, 33 βιβλίου του). Ο Δυτικός Πολιτισμός (σ.σ. Δυτική Χριστιανοσύνη), μεγαλύτερος εδαφικά σήμερα, ήταν ακόμη μεγαλύτερος την εποχή του **Ψυχρού Πολέμου** (1960, σελ. 30-31), ενώ κατά το 1920 ήλεγχε την μεγαλύτερη έκταση της Γης (σελ. 28-29). Πληθυσμιακά, το 2025 ο Δυτικός Πολιτισμός θα έχει το ~10,1% των κατοίκων της Γης έναντι ~19,1% του Ισλαμικού. Εκτιμούμε ότι εάν αυτή η πληθυσμιακή υπεροχή, σχεδόν διπλάσια επί του παρόντος, συνδυαστεί και με την εδαφική αύξηση του Ισλάμ μετά το 1960, ληφθούν δε υπ' όψην αφ' ενός η διαπίστωση του S. Huntington «περί ελλείψεως δημοκρατίας» στον μουσουλμανικό κόσμο, και αφ' ετέρου η έξαρση της Ισλαμικής τρομοκρατίας, τότε οι οιωνοί είναι ζοφεροί.

⁴ Πολιτισμικά, η Ανατολή και Δύση είναι έννοιες σχετικές με την θέση μας και δεν ταυτίζονται απαραιτήτως με την γεωγραφική τους έννοια (γεωγραφικό μήκος). Π.χ. η απομακρυσμένη Ανατολική Ασία είναι Άπω Ανατολή για την Ευρώπη, αλλά για την Αμερικήν είναι Άπω Δύση. Συνεπώς, και ο Δυτικός Πολιτισμός ονομάστηκε έτσι, ίσως διότι η γενέτειρά του Ευρώπη ήταν Δυτικά στον ευρύτερο ΕυρωΑσιατικό χώρο των πολιτισμών της εποχής εκείνης.

⁵ Η λέξη **κουλτούρα** προέρχεται από την λατινική cultura= καλλιέργεια, άρα είναι συνώνυμη του πολιτισμού, αλλά με κάποιαν ασάφεια και πάντως με περιορισμένη τοπική, κοινωνικήν ή και θεματική έννοια. Π.χ. στον ελληνικό πολιτισμό, άλλη κουλτούρα έχουν οι Ηπειρώτες κι άλλην οι Κρητικοί. Επίσης, μπορεί να έχομε κουλτούρα τεχνολογική, επιστήμης, τεχνών κ.λπ.

Ο S. Huntington αναλύει εκτενώς την «Μεταβαλλόμενη Ισορροπία των Πολιτισμών» και τους «Πολιτισμούς οι οποίοι προκαλούν» την Δύση, εξηγώντας την «Ασιατική και την Ισλαμική Αναβίωση», αλλά και την (σ.σ. κατά συνέπεια) «Ανατέλουσα Τάξη των Πολιτισμών» (σελ. 103-230).

Χάρτης 3. Τα ανατολικά σύνορα του Δυτικού Πολιτισμού, στην Ευρώπη (S. Huntington).

Ο S. Huntington οριοθετεί πολιτισμικά την Ευρώπη και γενικότερα την Δύση (σελ. 201 έως 209). Η συνοριακή γραμμή αρχίζει στα σύνορα Ρωσίας-Φινλανδίας στην Θάλασσα Barents, κινείται νότια και καταλήγει στο Μαυροβούνιο της Αδριατικής Θάλασσας, αφήνοντας εκτός Δύσεως την Ελλάδα, όπως φαίνεται στον Χάρτη 3. Δηλαδή, κατά την άποψη του Huntington αλλά και των ιθυνόντων της Ευρώπης: «η Ευρώπη τελειώνει εκεί που τελειώνει η Δυτική Χριστιανοσύνη (σ.σ. Καθολικοί, Προτεστάντες), κι αρχίζει η Ορθοδοξία και το Ισλάμ» (σελ. 203). Στην δε σελίδα 205 γράφει: «...η μεγάλη διαχωριστική γραμμή τοποθετείται μεταξύ της Δυτικής και Ανατολικής Εκκλησίας δηλαδή, αντιστοίχως, μεταξύ των λαών που ασπάστηκαν τον χριστιανισμό από την Ρώμη ή μέσω κελτικών ή γερμανικών φύλων, κι αυτών που βρίσκονται ανατολικά και νοτιοανατολι-

κά, στους οποίους ο χριστιανισμός μεταδόθηκε μέσω της Κωνσταντινούπολης και του Βυζαντίου». Από τα προηγούμενα συνάγεται σαφώς ότι η Δύση και ο Πολιτισμός της οριοθετούνται, από τους Δυτικούς, ως προς την Ανατολή, με **κύρια κριτήρια** αφ' ενός το Χριστιανικό δόγμα κι αφ' ετέρου το Ισλάμ. Ο Αγγλος λόγιος Cristofer Dawson (1883-1970) έχει γράψει: «Οι μεγάλες θρησκείες συνιστούν τον θεμέλιο λίθο στον οποίο χτίζονται οι πολιτισμοί». Και πριν απ' αυτόν ο μεγάλος Έλληνας Μακρυγάννης έγραψε: «Η πατρίδα του κάθε ανθρώπου και η θρησκεία του είναι το παν» (Απομνημονεύματα Α' 107). Ο S. Huntington γράφει στην σελίδα 59: «... από τις πέντε (σ.σ. μεγαλύτερες) θρησκείες ο Χριστιανισμός, το Ισλάμ, ο Ινδουισμός, και ο Κονφουκιανισμός σχετίζονται με μεγάλους πολιτισμούς, ενώ ο Βουδισμός δεν σχετίζεται..., και οι πέντε δημιουργήθηκαν στην Ανατολή αλλά μόνον ο **Χριστιανισμός** συνδέθηκε με την **Δύση**. Γιατί συμβαίνει αυτό...;». Η απάντηση μας, σε ό,τι αφορά τον Χριστιανισμό, είναι διαφορετική του Huntington. Εκτιμούμε ότι τούτο οφείλεται στην επιλογή από τον Χριστιανισμό, της ελληνικής γλώσσας για την διάδοσή του, καθ' όν χρόνον ο ελληνισμός μεταλαμπάδευε και τον πολιτισμό του στην Δύση.

Επειδή όμως, όπως γράφει και ο Huntington, τα προαναφερθέντα αποτελούν απόψεις και αυτών που διαμορφώνουν τις διεθνείς σχέσεις - ισορροπίες, πρέπει να προσεχθούν και τα επόμενα (σελ. 208 και 209) που αφορούν Ελλάδα και Τουρκία.

«Η Ελλάδα, χώρα μη δυτική, είναι μέλος του NATO και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ η Τουρκία είναι μέλος του NATO και υποψήφια για την Ευρωπαϊκή Ένωσην. Οι σχέσεις αυτές ήταν προϊόντος του Ψυχρού Πολέμου. Όμως, έχουν θέση στον μεταψυχροπολεμικό κόσμο των πολιτισμών;» και συνεχίζει:

«Η **Τουρκία** έχει πολλά προβλήματα με την υποψηφιότητά της για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ακόμη και για την συμμετοχή της στο NATO... Παρ' όλα αυτά δείχνει να παραμένει στο NATO, εκτός εάν απορρίψει συνειδητά την κληρονομιά του Ατατούρκ, και επαναπροσδιορίσει τον εαυτόν της ως **επικεφαλής του Ισλάμ** (σ.σ. η υπογράμμιση δική μας). Όποιος κι αν είναι ο ρόλος της, η Τουρκία θα διεκδικεί συνεχώς τα δικά της ξεχωριστά συμφέροντα στα Βαλκάνια, στον Αραβικό κόσμο και στην Κεντρική Ασία».

«Η **Ελλάδα δεν** αποτελεί μέρος του Δυτικού πολιτισμού αλλά υπήρξε η πατρίδα του κλασικού πολιτισμού ο οποίος, με την σειρά του, υπήρξε σημαντική πηγή του Δυτικού πολιτισμού..., η ιστορία της εκτυλίσσεται μαζί με την ιστορία της Δύσεως... Δεν υπήρξε ποτέ εύκολο μέλος για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ούτε και για το NATO, και δυσκολεύεται να προσαρμοστεί στις αρχές και τα

ήθη αμφοτέρων... Συνολικά, η ελληνική εξωτερική πολιτική έχει έντονο ορθόδοξο προσανατολισμό... Αναμφίβολα, η Ελλάδα θα παραμείνει επισήμως μέλος του NATO και της Ευρωπαϊκής Ένωσης... (σ.σ. αλλά) ο ανταγωνιστής της Σοβιετικής Ένωσης κατά τον ψυχρό πόλεμο, εξελίσσεται σ' έναν μεταψυχροπολεμικό σύμμαχο της Ρωσίας».

Σχόλια γράφοντος

α. Ελλάδα και Τουρκία εξακολουθούν να είναι χρήσιμες στο NATO λόγω της συνεχιζόμενης αντιπαραθέσεως Δύσεως-Ρωσίας αλλά και Δύσεως-Ανατολής. Κι επειδή NATO χωρίς ΗΠΑ δεν νοείται, θα συνεχιστεί για το προβλεπτό μέλλον, και η συνεργασία τους με τις ΗΠΑ.

β. Εν τούτοις, είναι ήδη γεγονός ο αυτοπροσδιορισμός της Τουρκίας ως επικεφαλής του Ισλάμ, παρ' όλον ότι δεν έχει απορρίψει επισήμως (ακόμη;) την δυτική κληρονομιά του Ατατούρκ. Η δε υλοποίηση του νέου ρόλου της Τουρκίας, γίνεται με την αναθεωρητική πολιτική της (βλέπε επόμενα), διατυπούμενη από τον Πρόεδρο της σχεδόν καθημερινά. Στα δελτία ειδήσεων της 15ης Ιανουαρίου 2020 είδαμε την επαλήθευση της «προφητείας» του S. Huntington για τα συμφέροντα της Τουρκίας (βλέπε προηγούμενα) με τον Ερντογάν να λέει: «...Η ασφάλεια της Τουρκίας βρίσκεται στα Βαλκάνια, στην Αφρική και στην Ασία».

γ. Η Ελλάδα είναι αποδεκτή στην Δύση και στην Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω πολιτισμικής κληρονομιάς, αν και διαφορετικού χριστιανικού δόγματος. Άλλα ΔΕΝ θα αγνοήσουν την Τουρκία.

Το βιβλίο του S. Huntington τελειώνει με την φράση: «...στην παγκόσμια "πραγματική σύγκρουση" μεταξύ πολιτισμού και βαρβαρότητος, οι μεγαλύτεροι πολιτισμοί του κόσμου... ή θα μείνουν μαζί ή θα χωριστούν... Στην εποχή που ανατέλλει, οι συγκρούσεις των πολιτισμών είναι η μεγαλύτερη απειλή...» (σελ. 424).

Η Παγκόσμια Πολιτισμική Σύγκρουση είναι ήδη σε εξέλιξη μόλις 5 χρόνια μετά (1996) την «προφητεία» της από τον S. Huntington, ως οξεία και κλιμακούμενη αντιπαράθεση μεταξύ των δύο μεγαλυτέρων πληθυσμιακά πολιτισμών, **Δυτικού** και **Ισλάμ**, με όχημα την βάρβαρη ισλαμική τρομοκρατία και αφετηρία την καταστροφή των Διδύμων Πύργων της Νέας Υόρκης την 11 Σεπτεμβρίου 2001 όπου σκοτώθηκαν 2.973 αθώοι και ανυποψίαστοι άνθρωποι. Πρόκειται για τον **Γ' Παγκόσμιο Πόλεμο** αλλά όχι με την συμβατική μορφή των δύο προηγουμένων. Τώρα, δεν υπάρχουν πολεμικά μέτωπα και αιχμάλωτοι, μετόπισθεν και άμαχοι, δίκαιο του πολέμου, εκεχειρίες, συμφωνίες και ειρήνη. Οι τρομοκράτες δεν έχουν την συμβατική στρατιωτική εμφάνιση για να αναγνωριστούν, δεν υπάρχει προειδοποίηση ή συναγερμός και καταφύγια παρά μόνο προληπτικά, και η επίθεση μπορεί να εκδηλωθεί οπου-

δήποτε και κατά προτίμηση εναντίον αμάχων συμπεριλαμβανομένων παιδιών. Και μπορεί μεν η τρομοκρατία να μην έχει τις απώλειες ενός συμβατικού πολέμου αλλά είναι επαχθέστερη λόγω ακριβώς της φύσεως της.

Στην Εγγύς και Μέση Ανατολή, ενώ δεν λείπει η προαναφερθείσα τρομοκρατία, η Σύγκρουση της Δύσεως με το Ισλάμ, οφείλεται κυρίως στην παράνομη δραστηριότητα της Τουρκίας στο Αιγαίο, στην Ανατολική Μεσόγειο και στο Μεταναστευτικό με το οποίο εκβιάζει ωμά για την ικανοποίηση των παρανόμων διεκδικήσεών της εις βάρος της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Στην αντιπαράθεση αυτήν η Τουρκία κατηγορείται και για την υποστήριξη τρομοκρατικών χωρών ή οργανώσεων της περιοχής. Η Anne Speckhart καθηγήτρια στο Georgetown University ερευνά την τρομοκρατία. Τον Νοέμβριο 2019 έγραψε: «...και είναι η Τουρκία, σύμμαχός μας στο NATO, η οποία εξοπλίζει, πληρώνει και υποστηρίζει μια νέα στρατιά τζιχαντιστών.... Υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία, από την εισβολή στο Afrin (Συρία, Μάρτιος 2018), ότι η Τουρκία συνεργάζεται απόλυτα με συγκεκριμένα άτομα-δυνάμεις, κι αν κρίνουμε από το αποτέλεσμα των ενεργειών τους, φαίνεται ν' ανήκουν στις τάξεις των τζιχαντιστών...» (<https://www.researchgate.net/3371>). Εδώ προσθέτουμε ότι ο Al Bagdati (ηγέτης του ISIS) σκοτώθηκε από τους Αμερικανούς στην Idlib της Συρίας, **μόλις 5 χιλιόμετρα** από τα τουρκικά σύνορα και περιοχή υπό τον πλήρη έλεγχο (τότε) της Τουρκίας δόθηκε το κρυστάλλιγετο έναντι ανταλλάγματος; Εξ' άλλου, την 19 Φεβρ. 2020 ο Ρώσος ΥΠ.ΕΞ Λαβρόφ είπε: «... Η Ρωσία στηρίζει την Συρία κατά της τρομοκρατίας κανένας τρομοκράτης δεν είναι αλώβητος». Την δε 28 Φεβρ. τα Δελτία Ειδήσεων ανακοίνωσαν σοβαρές τουρκικές απώλειες και την δήλωση Λαβρόφ στην Μόσχα: «Τούρκοι στρατιώτες βρέθηκαν μεταξύ των τζιχαντιστών».

Την όλη κατάσταση στην Ανατολική Μεσόγειο προσπαθούν αφ' ενός να ερμηνεύσουν διάφορες αναλύσεις και αφ' ετέρου να αμβλύνουν κάποιες διαπραγματεύσεις. Άλλα η εξομάλυνση των σχέσεων Δύσεως-Τουρκίας και ειδικότερα Τουρκίας-Ελλάδος **δεν** είναι δυνατή στο ορατό μέλλον διότι εμποδίζεται από τις **δύο ριζικές** και μη απαλείψιμες αιτίες του προβλήματος: α) πολιτισμική ασυμβατότητα και β) αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας.

Την πολιτισμική ασυμβατότητα Δύσεως-Ισλάμ αναλύει διεξοδικά ο S. Huntington και την ζούμε άμεσα. Την αναθεωρητική πολιτική της και τις επιπτώσεις της εις βάρος της Ελλάδος, τεκμηριώνουμε στα επόμενα. Αμφότερες οι αιτίες αυτές αντιμετωπίζονται μόνο με **αξιόπιστη ΑΠΟΤΡΟΠΗ**.

Τηρουμένων των αναλογιών, ένα καλό παράδειγμα αυτής της αποτροπής είναι η Πολιτική Εθνικής Ασφάλειας του Ισραήλ, όπως την εξέθεσε ο πρεσβευτής του

στην Αθήνα, σε Ημερίδα που οργάνωσε ο Σύνδεσμος Επιτελών Εθνικής Άμυνας (Σ.Ε.ΕΘ.Α) την 2 Δεκ. 2019⁶. Σύμφωνα με τον πρέσβυτο κ. Yossi Amrani, η πολιτική αυτή έχει τρείς αρχές: **Πρώτη και βασική**, βασίζονται στον εαυτόν τους, δεν εκχωρούν την πολιτική τους σε κανένα κι ούτε ζητούν από κανένα να υπερασπιστεί την χώρα τους. **Δεύτερη**, πρέπει να έχουν έναν τουλάχιστον ισχυρό σύμμαχο (κατονόμασε τις Η.Π.Α.). **Τρίτη**, προληπτική πολιτική και αποκλιμάκωση μιας εξελισσόμενης απειλής. Εκτιμούμε ότι κατά την παρούσα συγκυρία, **συντρέχουν και για την Ελλάδα** οι δύο πρώτες αρχές διότι: α) είναι σχεδόν καθημερινό το μήνυμά μας ότι μπορεί να επιζητούμε συμμαχίες αλλά έστω και μόνοι δεν θα δεχθούμε τετελεσμένα σε βάρος μας, β) έχουμε δύο ισχυρές συμμαχίες: (1) την Γαλλική πολιτικοστρατιωτική και (2) την έμμεση Αμερικανική, αφού οι ΗΠΑ είναι ο ισχυρός σύμμαχος του Ισραήλ, ενεργειακού εταίρου μας στην Ανατολική Μεσόγειο. Η τρίτη αρχή δεν ισχύει για την Ελλάδα, υπαιτιότητη της Τουρκίας.

Οι Τούρκοι

Ιστορικά, οι Τούρκοι δεν είναι γηγενείς (ντόπιοι) Μικρασιάτες.

Ανήκουν στην Τουρκική ή Τουρανική Φυλή, η οποία απαρτίζόταν από δεκάδες νομαδικά φύλα με διαφορετικές διαλέκτους και κοινή κοιτίδα την περιοχή Μογγολίας και Ν.Α. Σιβηρίας, όπου δεν έφθασε ο αρχέγονος ΙνδοΕυρωπαϊκός πολιτισμός και η εξέλιξή του. Αρχική θρησκεία τους ήταν ο σαμανισμός, ο κόσμος του ασυνειδήτου που παραπέμπει στον ανιμισμό (από το λατινικό *animus*= ψυχή) δηλαδή στην πίστη ότι τα πνεύματα (οι ψυχές) εμψυχώνουν κάθε μορφή και εκδήλωση του φυσικού κόσμου. Οι μεταναστεύσεις αυτών των νομάδων έφθασαν μέχρι και τον αρκτικόν ακεανό, ιδρύοντες διάφορα κρατίδια (χαγιάτια - *hayat*) τα περισσότερα των οποίων ήταν βραχύβια και αφομοιώθηκαν από μεγαλύτερα κράτη.

Τα τουρκικά φύλα που κινήθηκαν δυτικά, ίδρυσαν την Οθωμανική Αυτοκρατορία και μετέπειτα την σημερινή Τουρκία. Μεταξύ δε 6^{ου} και 7^{ου} αιώνος εξισλαμίσθηκαν υπό την επήρεια Αράβων και Περσών.

Η Τουρκία εδραίωσε την κατοχή της με εξανδραποδισμούς που έφθασαν μέχρι και σε γενοκτονίες των πληθυσμών της Μικράς Ασίας και του Ευξείνου Πόντου δηλαδή μιας περιοχής τελείως διαφορετικής ιστορίας την οποία προσπαθεί να διαστρεβλώσει, και προηγούμενου πολιτισμού τον οποίον κλέβει απροκάλυπτα και

⁶ Η ομιλία του κ. πρέσβη είναι κείμενο μεγάλης σημασίας για το παρόν και το μέλλον. Μπορεί ν' αναζητηθεί στο τεύχος 130 των «Εθνικών Επάλξεων» του Σ.Ε.ΕΘ.Α και τον δικτυακό τόπο: www.seetha.gr

βάναυσα: τον Όμηρο έκαναν Τούρκο (Ομέρ), τις ελληνικές αρχαιότητες παρουσιάζουν ως τουρκικές, και την Αγία Σοφία σχεδιάζουν να μετατρέψουν σε τζαμί.

Οι Τούρκοι είναι **καταπατητές** που νοιώθουν ανασφάλεια την οποία προσπαθούν να καλύψουν με **πολεμική ρητορική**. Βέβαια, η σύγχρονη παγκοσμιοποίηση δεν εμποδίζει συνεργασίες ή συμμαχίες οικονομικές - ενεργειακές - γεωστρατηγικές και τελικά πολιτικές, παρά τις πολιτισμικές διαφορές (Ευρώπη-Τουρκία), ούτε αποκλείει αντιπαλότητες, παρά την πολιτισμική ώσμωση (Ρωσία - Ευρώπη). Όμως, αυτό που παραμένει **αδιαπραγμάτευτο** είναι ο τρόπος ζωής και σκέψεως, ως **έκφραση πολιτισμού**⁷, και ο Δυτικός είναι **ασύμβατος** με τον Τουρκικό.

Οι διαφορές του πολιτισμού Τούρκων (Ισλάμ) και Δύσεως (Χριστιανοί) είναι θεμελιώδεις. Αυτός είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο η Τουρκία **δεν** είναι αποδεκτή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Την δυσανεξία αυτή επιτείνουν το τεράστιο δημογραφικό πρόβλημα, και η αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας.

Οι Βούλγαροι ήταν επίσης τουρανικής καταγωγής. Άλλα μετά την εγκατάστασή τους στα Βαλκάνια (τέλη 7^{ου} αιώνος) εκσλαβίσθηκαν σε τέτοιο βαθμό, ώστε έχασαν τα τουρκικά χαρακτηριστικά τους, εκτός του ονόματός τους **Bulga** που σημαίνει «ανακατεύω». Έχοντας λοιπόν τα σλαβικά χαρακτηριστικά της Ανατολικής Ευρώπης, έγιναν εύκολα αποδεκτοί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Αναθεωρητική Πολιτική της Τουρκίας έχει όραμα την πρώην Οθωμανική Αυτοκρατορία (Χάρτης 4) και πήρε την επίσημη μορφή της το **2001** με το βιβλίο **«Το Στρατηγικό Βάθος: Η Διεθνής Θέση της Τουρκίας»⁸**, του Αχμέτ Νταβούτογλου πρώην υπουργού εξωτερικών και πρωθυπουργού. Το βιβλίο προσπαθεί να καλύψει τη ΜΗ εντοπιότητα των Τούρκων. Εστιάζουμε στα εξής:

Σελίδα 118. «Η Τουρκία δεν είναι οιοδήποτε εθνοκράτος προκύψαν από συγκυριακές περιστάσεις. Αντιθέτως, είναι έργο ιστορικής κληρονομιάς ενός ιδιαίτερα μακροχρόνιου αγώνα -διήρκησε αιώνες- κατά του κυρίαρχου πολιτισμού ο οποίος συνέστησε το Διεθνές Σύστημα».

Σχολίαση. Ο κυρίαρχος πολιτισμός είναι ο **«ΙνδοΕυ-**

⁷ **Πολιτισμός** (civilization) είναι το σύνολο των πνευματικών αξιών και των υλικών χαρακτηριστικών (πολιτιστικά δρώμενα - εκδηλώσεις σχετιζόμενες ή αναφερόμενες στον πολιτισμό), με δυό λόγια ο τρόπος ζωής ενός έθνους. Τα πολιτισμικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά διαφοροποιούνται, ποιοτικά και ποσοτικά, μεταξύ των πολιτών ενός Τόπου (Εγκυκλοπαίδεια).

⁸ Είναι μάλλον βέβαιον ότι το βιβλίο αυτό έχει επηρεαστεί, αν όχι εμπνευστεί, από το προγενέστερό του **«Η Σύγκρουση των Πολιτισμών»** του S. Huntington.

ρωπαϊκός», και μετέπειτα «Δυτικός». Αυτόν εννοεί ο Νταβούτογλου και αυτόν κατακρίνει ο Ερντογάν σχεδόν καθημερινά. Ο πραιώνιος αγώνας εναντίον του αρχίζει τον 11ον αιώνα, ενισχύεται με την νίκη των Τούρκων το 1071 στο Μαντζικέρτ (μεταξύ Κασπίας και Μαύρης Θάλασσας) επί της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας την οποία κατέλυσαν το 1453 (άλωση της Πόλης) και ίδρυσαν την Οθωμανική Αυτοκρατορία, την οποία η Συνθήκη της Λωζάνης περιόρισε το 1923 στην σημερινή Τουρκία (Χάρτης 1).

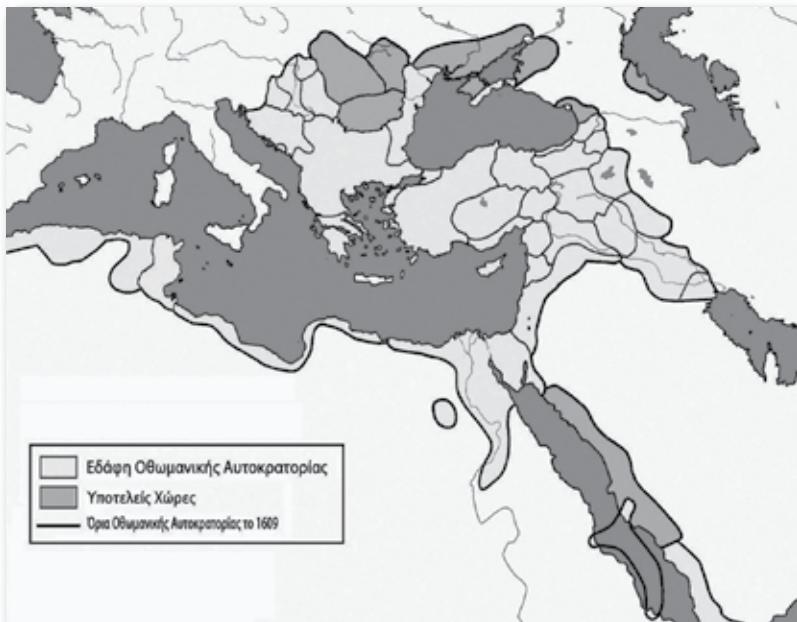
Σελίδες 83 και 193. «Απαιτείται ενεργός ρόλος σε τρεις μείζονες περιοχές, χωρίς να δεσμεύεται η Τουρκία από το Status Quo σ' αυτές:

1. εγγύς χερσαίες περιοχές: Βαλκάνια-Μέση Ανατολή-Καύκασος.

Σελίδες 83 και 193. «Απαιτείται ενεργός ρόλος σε τρεις μείζονες περιοχές: Εύξεινος Πόντος - Κασπία Θάλασσα - Περσικός Κόλπου - Ερυθρά Θάλασσα - Ανατολική Μεσόγειος⁹-Αδριατική.

2. εγγύς θαλάσσιες περιοχές: Ευρώπη-Βόρεια Αφρική-Ασία.»

Σχολίαση. Μια ματιά στον Χάρτη 4 επιβεβαιώνει το όραμα για την πρώην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Αυτό ακολουθεί πιστά ο Ερντογάν ο οποίος απέρριψε το status quo στις περιοχές-στόχους επισήμως κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα την 7-8/12/2017. Ο ίδιος, σ' ένα αναθεωρητικό παραλήρημα, την 5/1/2019 είπε: «οι ρίζες μας φθάνουν μέχρι την Βιέννη, την Κασπία, την Κρήτη και την Θεσσαλονίκη». Ο ίδιος, σε συνέντευξή του την 24 Φεβρ. 2019, είπε: «σε χώρες της Ευρώπης υπάρχουν οι οπλές των αλόγων μας». Εξ άλλου, είναι πρόδηλον ότι «ο ενεργός ρόλος» της Τουρκίας στις περιοχές 1 και 2, αφορά και τις ελληνικές περιοχές: Θράκη-Νησιά Αιγαίου, Δωδεκάνησος-Κύπρος-Ήπειρος-Μακεδονία και τις Θάλασσες Αιγαίου-Κύπρου-Αδριατικής. Στο Αιγαίο, επιδιώκει την περίπου διχοτόμηση του στον Μεσημβρινό 25° Αν. Η δε ΑεροΝαυτική άσκηση της 28ης Φεβρ. 2019 είχε την επωνυμία «γαλάζια πατρίδα» και ο Τούρκος Υπουργός Άμυνας σε συνέντευξή του την 24η Φεβρ. 2019 αναφέρθηκε στην «γαλάζια πατρίδα της Μαύρης Θάλασσας, του Αιγαίου, της

Χάρτης 4. Η πρώην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Κύπρου και της Ανατολικής Μεσογείου». Σε Αδριατική - Ήπειρο - Μακεδονία, ο αναθεωρητικός σκοπός της Τουρκίας υλοποιείται μέσω των Μουσουλμανικών πληθυσμών Αλβανίας, «Βόρειας Μακεδονίας» (Σκόπια), Βουλγαρίας και Ελληνικής Θράκης. Μέρος της τουρκικής αναθεωρητικής πολιτικής αποτελεί και το Τουρκο-Λιβυκό Μνημόνιο αλλά και η προσπάθεια προσεταιρισμού της Τυνησίας με την εκεί επίσκεψη του Ερντογάν την 25 Δεκ. 2019. Ο ίδιος, σε ομιλία του την 15 Ian. 2020, επιβεβαίωσε τα αναφερόμενα του Νταβούτογλου.

Οι σχέσεις Τουρκίας - Ελλάδος ουδέποτε ήταν ούτε και θα γίνουν πράγματι καλές, αφού δεν μπορούν να είναι τέτοιες οι σχέσεις μεταξύ κατ' εξακολούθηση θύτου και θύματος. Η Τουρκία διαχρονικά, και όπως προκύπτει από τα γεγονότα, καραδοκεί να αυξήσει την λειά της. Τούτο επιβεβαιώνεται, ιδίως τις τελευταίες δεκαετίες με: την επιθετική ρητορική της, τις παραβιάσεις θαλασσίων και εναερίων συνόρων, διεκδικήσεις και απειλές, το πογκρόμ του 1955 κατά των Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως και την εκδίωξή τους το 1964, την εισβολή στην Κύπρο το 1974 και τους πρόσφατους χάρτες «τουρκικών περιοχών» στις ελληνικές θάλασσες, που αγνοούν την ύπαρξη των ελληνικών νησιών.

Στο μεταναστευτικό η Τουρκία εκβιάζει αισχρά: 1. Την 28η Φεβρ. 2020, και υπό το βάρος των απωλειών της στην Συρία, επέβαλε σιγή για τα συμβαίνοντα στο μέτωπο και συγχρόνως ανακοίνωσε (ψευδώς) ότι η Ελλάδα άνοιξε τα σύνορά της για τους μετανάστες. 2. Προώθησε χιλιάδες μετανάστες στον Έβρο, βοηθουμένων υπό των τουρκικών αρχών^{*} στην Αδριανούπολη δημοσιογράφος ρωτά μετανάστη πόσα πλήρωσε, κι αυτός απαντά μπροστά στον φακό: «τίποτα, ο Ερντογάν

⁹ Σκοπίμως αποφεύγει να κατονομάσει (τότε) το Αιγαίο. Άλλωστε, χαρακτηριστικά στοιχεία της τουρκικής πολιτικής γενικότερα, είναι αφενός η πονηριά και αφετέρου η σωστή, γι' αυτούς, επικαιροποίηση του θέματος (*timeliness*).

διάθεσε τα αυτοκίνητα, ο Θεός να τον έχει καλά». Στις Καστανιές, κύματα μεταναστών έκαναν εφόδους στα σύνορα, με την βοήθεια Τούρκων στρατιωτών. 3. Την 18^η Μαρτίου αποφάσισε την απόσυρση των μεταναστών από τον Έβρο, ενημερώνοντας την Ευρώπη ότι αυτή είναι προσωρινή λόγω κορωνοϊού, κι αφού προηγουμένως είχε πάρει από την Ευρώπη ένα παχυλό μπαξίσι. 4. Έκτοτε, οι στρατιωτικές προκλήσεις στον Έβρο είναι συνεχείς.

Σε διεθνές επίπεδο έχουμε ερείσματα, όπως η Συνθήκη της Λωζάνης, το άρθρο 42 παραγρ. 7 του Συμφώνου Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσεως που προβλέπει βοήθεια και συνδρομή σε κράτος μέλος της Ε.Ε. το οποίο θα την ζητήσει, και την Πολιτική της Ε.Ε. για το Μεταναστευτικό. Άλλα η εμπλοκή των συμμάχων εξαρτάται από τα συμφέροντά τους, γι' αυτό: α) Η συνήθης διπλωματική παρέμβασή τους αφορά προτροπές προς Τουρκία για σεβασμό του Διεθνούς Δικαίου και προς Ελλάδα και Τουρκία για διευθέτηση των διαφορών. β) Η Ευρωπαϊκή FRONTEX στον Έβρο και Αιγαίο συμμετέχει στην αναχαίτιση των μεταναστών, διότι έχουν τελικό προορισμό την Ευρώπη. γ) Στα Δελτία Ειδήσεων της 1^{ης} Μαρτίου ακούσαμε την εξοργιστική πρόταση του Γ.Γ. του NATO για κοινή δήλωση συμπαράστασης της Τουρκίας στην Συρία, ενώ είχε εξαπολύσει χιλιάδες πρόσφυγες ΜΗ Σύρους στην Ελλάδα, η οποία άσκησε VETO στην πρόταση. δ) Την 27^η Μαρτίου νοτίως Καστελόριζου η Γαλλική Φρεγάτα Provence ανέκοψε τον πλου του τουρκικού φορτηγού Pray για Λιβύη, το οποίο προηγουμένως παρακολουθείτο από την Ελληνική Φρεγάτα Σαλαμίς, λόγω του εμπάργκο όπλων για την Λιβύη, που συντονίζεται από την Νατοϊκή Διοίκηση του Νόρθγουντ της Αγγλίας. ε) Μετά τις επιτυχίες των φιλοτουρκικών δυνάμεων στην Λιβύη την 18 Μαΐου, το μεν Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Διεθνών Σχέσεων εκτίμησε ότι «η Λιβύη είναι πλέον στα χέρια της Τουρκίας», το δε NATO άρχισε να βλέπει την Τουρκία, ως «**ανάχωμα**» της ρωσικής επιφροής στην περιοχή. Τελικά, η de facto διχοτόμηση της Λιβύης μάλλον θα επισημοποιηθεί. Ποιές οι επιπτώσεις για την Ελλάδα;

Η Τουρκία, λοιπόν, παρακολουθεί τις αντιφατικές συμπεριφορές των «συμμάχων» και θα προσπαθήσει να δημιουργήσει τετελεσμένα γεγονότα εις βάρος μας όταν τα συμφέροντά της θα συγκλίνουν με αυτά της Δύσεως.

Μόνον ο φόβος ενός συντριπτικού πλήγματος, στα πλαίσια της αξιόπιστης αποτροπής μας, και η επακόλουθη εσωτερική κατάρρευσή της, θα αποθαρρύνουν

την Τουρκία να πραγματοποιήσει τα σχέδιά της εναντίον της Ελλάδος, κι ενώ η εσωτερική κατάσταση της είναι έκρυθμη.

Επίμετρον

Γεγονός παραμένει ότι η Ιστορία **δεν** τελείωσε ούτε θα τελειώσει όσο υπάρχει το ανθρώπινο γένος, του οποίου οι πολιτισμοί θα προκαλούν συγκρούσεις στο προβλεπτό μέλλον (Huntington σελ. 234 έως 424).

Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι δημιουργείται ένας νέος **παγκόσμιος** (σ.σ. μοναδικός) πολιτισμός δυτικότροπος. Ο Huntington τον αναλύει διεξοδικά (σελίδες 70 έως 99) και θεωρεί ότι «ο πολιτισμός αυτός είναι προϊόν της Δύσεως για να δικαιολογήσει την κυριαρχία της στους ΜΗ Δυτικούς», που ενώ πιθηκίζουν τις δυτικές συνήθειες, ζώνονται και τα εκρηκτικά στο όνομα

του Ισλάμ. Οι πολιτισμοί έχουν κυρίως πνευματικό υπόβαθρο, και κατά τον Huntington (σελ. 72-73): «...Το Επιχείρημα ότι η εξάπλωση της δυτικής λαϊκής κουλτούρας σ' όλο τον κόσμο αποτελεί θρίαμβο του Δυτικού Πολιτισμού, **τον εκχυδαίζει**». Πράγματι, η οικονομική/επιχειρηματική «κουλτούρα του Davos», (ορισμός του Huntington), μόλις 1% του παγκόσμιου πληθυσμού, η αχαλίνωτη διασκέδαση-κατανάλωση, και η υπεροπλία της Δύσεως **δεν** αποτελούν τον πολιτισμό της. «Η ουσία του είναι η Magna Charta κι όχι το Magna McDonald's, και το γεγονός ότι οι ΜΗ Δυτικοί γεύονται το δεύτερο, δεν σημαίνει ότι δέχονται και το πρώτο...» (S.Huntington).

Μέσα σ' αυτό το δυσμενές κλίμα των σχέσεων Δύσεως-Ισλάμ, η Ελλάδα βιώνει και την **κακή γειτονία** με την Τουρκία. Την 29 Μαΐου, επέτειο της Αλώσεως, ο Ερντογάν διάβασε το Κοράνι στην Αγία Σοφία, και κάλεσε την Ελλάδα να απαλλαγεί από τα ιστορικά της συμπλέγματα!!! Έτσι όμως, αποδέχτηκε την ιστορική πραγματικότητα και βεβήλωσε την Διεθνή Χριστιανούνη. Διότι όπως είπε η βυζαντινολόγος κ. Αρβελέρ, η Αγία Σοφία είναι Διεθνές Θέμα.

Με τα δεδομένα αυτά, η Τουρκία θα συνεχίσει την αήθη, παιδαριώδη και αστεία ρητορική αλλά και τις προκλήσεις. **9 Ιουνίου, Ερντογάν:** «Ε' Ελλάδα, τέτοιες κουβέντες λένε στην Τουρκία; Για μαζέψου λίγο. Για μάθε τα όριά σου». (sic)

Επομένως με εθνική ομοψυχία:

Φύλακες Γρηγορείτε
με πρωταρχική επιδίωξη την αποτρεπτική ισχύ των Ενόπλων Δυνάμεών μας.

Τα πλοία της «Ελευθερίας» του Β' Παγκοσμίου Πολέμου

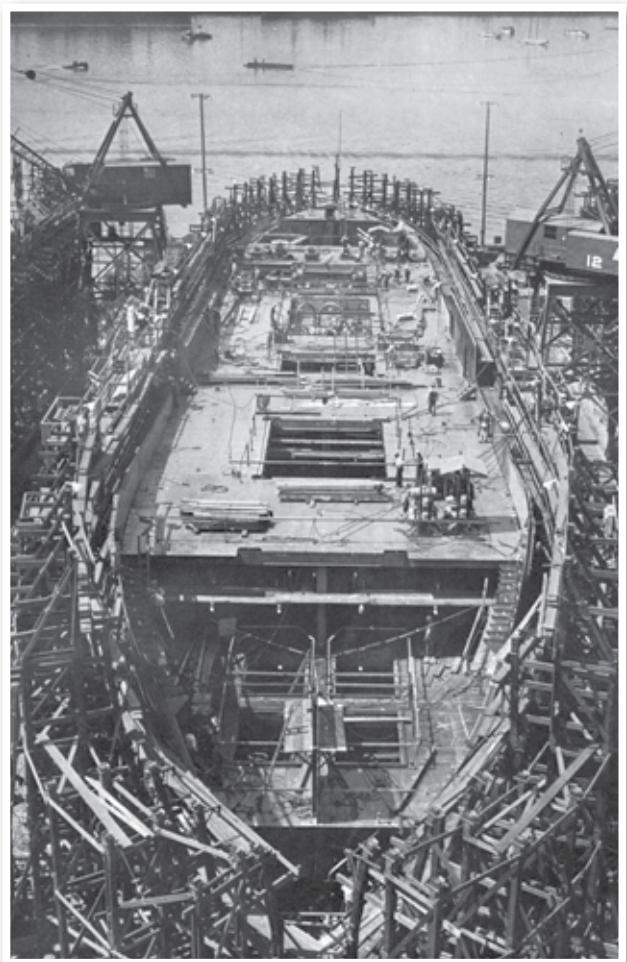
Του Αντιναυάρχου Ιωάννη Παλούμπη ΠΝ ε.α.

Το Φθινόπωρο του 1940 το βρετανικό Υπουργείο Πολέμου διαπίστωσε ότι οι απώλειες των συμμαχικών εμπορικών πλοίων από τις γερμανικές αεροπορικές επιδρομές και κυρίως από τις υποβρύχιες επιθέσεις ήταν τρομαχτικά μεγάλες. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός τους υπερέβαινε τον αντίστοιχο των ναυπηγήσεων που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τα βρετανικά ναυπηγεία, τα οποία είχαν πρόσθετα να αντιμετωπίσουν και τις ανάγκες των πολεμικών πλοίων του βρετανικού Βασιλικού Ναυτικού. Πράγματι μόνο στους πρώτους εννέα μήνες του πολέμου βυθίστηκαν από τη δράση των καλά εξοπλισμένων γερμανικών υποβρυχιών 150 βρετανικά ή συμμαχικά εμπορικά πλοία με τονά 1.000.000 τόνων περίπου.

Φαινόταν ότι ο υποβρύχιος πόλεμος είχε κυριολεκτικά παραλύσει τις θαλάσσιες μεταφορές των πολύτιμων εφοδίων και υλικών που τόση ανάγκη είχε το νησιωτικό Ήνωμένο Βασίλειο για να διατηρήσει τη μαχητική του ικανότητα.

Η λύση που αναζήτησε το βρετανικό Υπουργείο Πολέμου ήταν η επείγουσα ναυπήγηση πλοίων σε ναυπηγεία που να βρίσκονταν μακριά από το θέατρο των επιχειρήσεων και ο μοναδικός χώρος που προσφερόταν ήταν οι Ήνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Έτσι, τον Σεπτέμβριο του 1940 συγκροτήθηκε επιτροπή με σκοπό τη ναυπήγηση εμπορικών πλοίων, τύπου Τραμπ. Επρόκειτο για ένα τύπο φορτηγού πλοίου που είχε καθελκυστεί το 1939 στα ναυπηγεία J. L. Thompson and Sons Ltd του Σάντερλαντ με σχέδια του ναυπηγού Thompson. Το πλοίο είχε νεκρό βάρος 10.000 τόνων και ήταν ολικής χωρητικότητας 5.281 κόρων, με παλινδρομική μηχανή 2.500 ίππων, ενώ ανέπτυσσε ταχύτητα 11 κόμβων. Οι διαστάσεις του ήταν μήκος 426 πόδια, πλάτος 59 πόδια και βύθισμα 25,5 πόδια.

Η βρετανική επιτροπή, με μέλη τον υφυπουργό R.P. Powell, τον ναυπηγό R.C. Thomson, τον αρχιμηχανικό H. Hunter και δύο επιθεωρητές του Lloyd's Register (Βρετανικού Νηογνώμονα), ταξίδεψε στις Η.Π.Α. προκειμένου να διαπραγματευτεί και να διαπιστώσει τη δυνατότητα παράδοσης 60 περίπου πλοίων τον χρόνο. Η επιτροπή συνάντησε πολλές δυσχέρειες στις αρχικές

Η συμμαχική νίκη της μάχης του Ατλαντικού οφείλεται στη δυνατότητα των Η.Π.Α. να ναυπηγούν πλοία με ταχύτερους ρυθμούς από ότι η Γερμανία μπορούσε να βυθίζει. Στη φωτογραφία ένα Liberty υπό κατασκευή. Το σκάφος που του λείπει η πλώρη πλησιάζει στην ολοκλήρωσή του σε κάποιο ναυπηγείο της Δυτικής Ακτής. Οι μεγαλύτεροι γερανοί που είχαν ποτέ κατασκευασθεί ανύψωναν τα ογκώδη προκατασκευασμένα τμήματα και τα τοπιθετούσαν στη θέση τους.

Πηγή: Barrie Pitt, *The Battle of the Atlantic*, Time-Life Books 1977, 193

συνεννοήσεις και επαφές της με την Αμερικανική Ναυτιλιακή Επιτροπή, η οποία ήταν υπεύθυνη για την υλοποίηση της κρατικής πολιτικής ναυπηγήσεων εμπορικών ή πολεμικών πλοίων

One Day: 14 Ships

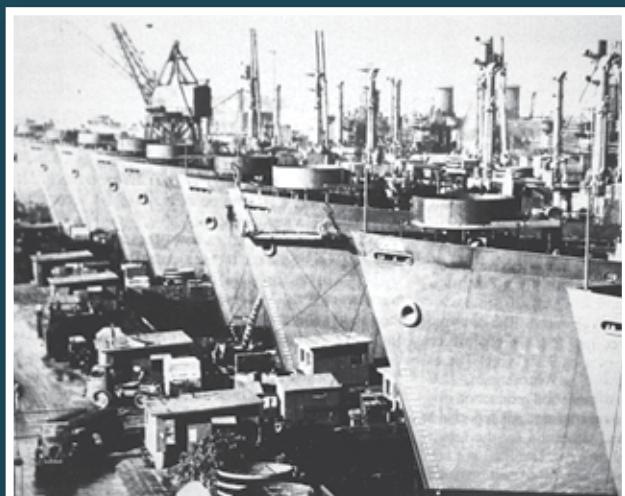
On one day last week 14 new merchant ships slid down U.S. ways, in shipyards from Quincy, Mass. to Portland, Ore. It was the record single-day launching since World War I.

The occasion—dubbed Liberty Fleet Day—was reminiscent of World War I in more ways than one. The nation the launchings were aimed at was the same: Germany. The reason for the ballyhoo was the same: to get the U.S. public behind a program designed to build more ships than German U-boats can sink. Said Franklin Roosevelt in a recorded speech broadcast at each yard: “We propose, to the best of our ability, to protect them from torpedo, from shell or from bomb.”

Launched during the day were five of the new Ugly Ducklings, rechristened Liberty Ships; seven fancy cargo-&-passenger ships of the Maritime Commission’s pre-war building program; a tanker; an Army transport. And they were only a small part of the program: 1,200 new merchant ships, of 12,500,000 deadweight tons, by the end of 1943.

There were also nine other naval launchings during the week, as the 35,000-ton battleship *Massachusetts*, five destroyers and three mine-sweepers went down the ways. Two of the destroyers, the *Hambleton* and *Rodman*, launched in a twin ceremony at Kearny, N.J., were a month behind schedule. Reason: the shipbuilders’ strike that finally forced Federal Shipbuilding & Drydock Co. to turn over its property to the Navy.

Δημοσίευμα του περιοδικού Time για τη ναυπήγηση των Liberties, τα οποία χαρακτηρίζει ως «ασχημόπαπα» (ugly ducklings). Τεύχος 38, 6 Οκτωβρίου 1941.

Πλοία τύπου *Liberty* σε ναυπηγείο της Καλιφόρνιας των Η.Π.Α. κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Συλλογή Α. Τζαμιτζή.

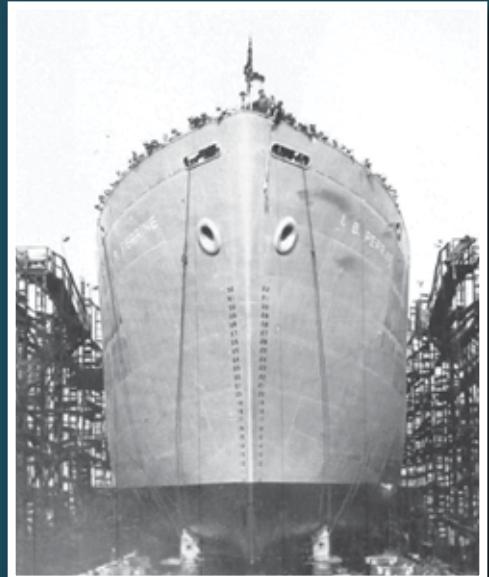
To *Liberty* Σούνιον στην πολεμική του μορφή ως *E.A. Peden*. Το 1949 μετονομάσθηκε σε *Μαρία Λως*. Στη συνέχεια άλλαξε πολλές φορές όνομα και το 1969 πουλήθηκε για διάλυση ύστερα από σύγκρουση στο Μπουένος Άιρες. Εθνικά Αρχεία Η.Π.Α. Πηγή: Α. Τζαμιτζής, *Τα λίμπερτυ και οι Έλληνες*, Αθήνα 1984.

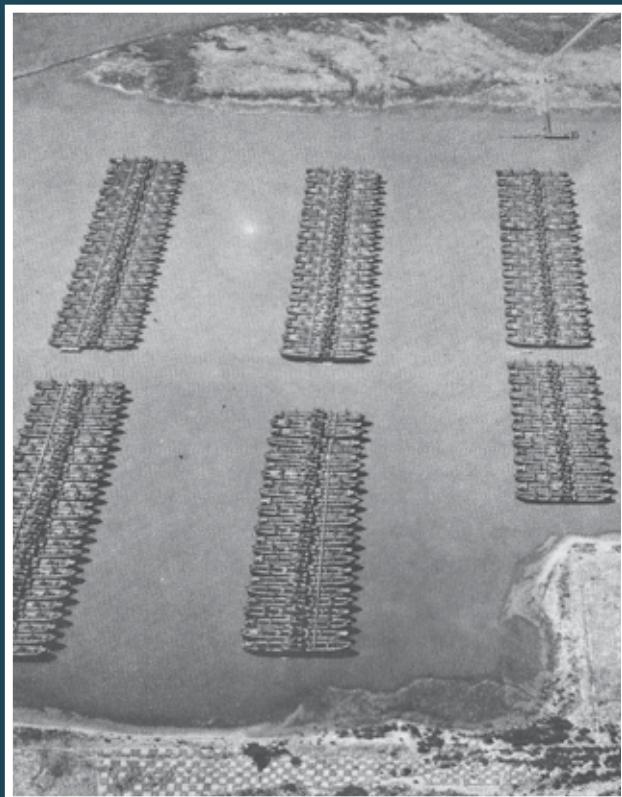
Ομοίωμα του *Liberty Haralampus Hadjipateras*, πρώην *Chrysi*, πρώην *Francisco Morazan*. Ναυπηγήθηκε στις Η.Π.Α. το 1944. Υπηρέτησε στην ελληνική Εμπορική Ναυτιλία από το 1947 έως το 1967, οπότε πουλήθηκε για διάλυση. Συλλογή Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος.

Ορισμένοι από τους πρωτεργάτες της παραλαβής των εκατό *Liberties*. Διακρίνονται από αριστερά ο εφοπλιστής Γ. Λαζαρός, ο Πρόεδρος της επιτροπής Ελλήνων Εφοπλιστών της Νέας Υόρκης και πρωτόπορος της όλης προσπάθειας για την απόκτησή τους Μ. Κουλουκουντής, ο Υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας Ν. Αβραάμ, ο διευθυντής του περιοδικού «Ναυτικά Χρονικά» Δ. Κωττάκης και ο εφοπλιστής Ι. Θεοδωρακόπουλος. Φωτογραφικό Αρχείο Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος.

Καθέλκυση του *I. B. Perrine* τον Νοέμβριο του 1944. Ήταν ένα από τα δεκαπέντε πλοία που παραδόθηκαν στη United Greek Shipowners Corporation. Έλαβε το συμβολικό όνομα *Ελευθερία* και επανδρώθηκε από ελληνικό πλήρωμα. Στο παρθενικό του ταξίδι, φορτωμένο με πολεμικά εφόδια, έπεσε σε νάρκη και προσάραξε στην Οστάνδη. Στη συνέχεια κόπηκε στα δύο. Ήταν το πρώτο ελληνικό *Liberty* θύμα του πολέμου. Φωτογραφικό Αρχείο Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος.

Liberties προς διάλυση. Συλλογή Α. Τζαμτζή

Το *Ελλάς Λίμπερτη*, πρώην *SS Arthur M Huddel*, ναυπηγήθηκε το 1943 από τις Η.Π.Α. για τις ανάγκες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, βρέθηκε εγκαταλελειμμένο και λεηλατημένο. Υστερα από συνεργασία των Η.Π.Α., του ελληνικού κράτους και των Ελλήνων εφοπλιστών παραχωρήθηκε και ρυμουλκήθηκε από τις Η.Π.Α. στον Πειραιά το 2008, όπου μετά από επισκευές λειτουργεί ως πλωτό μουσείο και είναι ανοικτό στο κοινό. Αρχείο Ελλάς Λίμπερτη.

Τελικά, την παραγγελία ανέλαβε ο επιχειρηματίας Henry J. Kaiser, άγνωστος μέχρι τότε στον ναυπηγικό κλάδο, ο οποίος στις 20 Δεκεμβρίου 1940, χωρίς να έχει δικά του ναυπηγεία υπέγραψε δύο συμβόλαια ναυπήγησης για παράδοση συνολικά 60 πλοίων. Έτσι ξεκίνησε η συναρπαστική περιπέτεια κατασκευής των *Liberties*, που πήραν το συμβολικό τους όνομα από τον Ναύαρχο των Η.Π.Α. Emory Scott Land, για τον σκοπό τον οποίο εξυπηρέτησαν, την υπεράσπιση της ελευθερίας.

Τα σχέδια του φορτηγού του Thompson βελτιώθηκαν με τη συμβολή του σχεδιαστικού γραφείου Gibbs & Cox της Νέας Υόρκης. Το πείραμα πέτυχε. Σε μόλις 12 μήνες παραδόθηκαν τα πρώτα 60 πλοία. Τοποθεσίες κατάλληλες για τη ναυπήγηση βρέθηκαν και στον Καναδά, ενώ και στη Βρετανία στα ναυπηγεία North Sands του Σάντερλαντ ναυπηγούντο τα ίδια πλοία. Συνολικά 18 ναυπηγεία μόνο μέσα στις Η.Π.Α. κατασκεύαζαν με φρενήρεις ρυθμούς πλοία τύπου *Liberty*. Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος της προσπάθειας αξίζει να υπολογίσουμε ότι από τον Δεκέμβριο του 1940 μέχρι τους πρώτους έξι μήνες του 1945 σε ένα σύνολο 1.640 ημερών ναυπηγήθηκαν 2.742 *Liberties* γεγονός που αντιστοιχεί σε 1,67 πλοία ανά ημέρα.

Με βάση την τεχνική της τράπεζας συναρμολόγησης (αλυσίδα) της αυτοκινητοβιομηχανίας του Ντιτρόϊτ στη ναυπηγική, οι Αμερικανοί επέφεραν πραγματική επανάσταση στη ναυπήγηση των πλοίων. Προκατασκεύαζαν αρχικά τμήματα του πλοίου σε τοποθεσίες κοντά στο ναυπηγείο, ενώ το σκάφος συναρμολογείτο στη δεξαμενή. Εκείνη την εποχή χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά η μέθοδος της ηλεκτροσυγκόλλησης στη ναυπήγηση των σκαφών. Μέχρι τότε, για τη σύνδεση των μεταλλικών ελασμάτων, με τα οποία γίνεται η εξωτερική επένδυση του πλοίου, εφαρμοζόταν η μέθοδος του καρφώματος.

Παρά την αρχική αρνητική στάση των ναυτικών σωματείων η μέθοδος της ηλεκτροσυγκόλλησης βελτι-

ώθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια του πολέμου και τα «ασχημόπαπα» (ugly ducklings), όπως τα αποκάλεσε το περιοδικό «ΤΙΜΕ», παρέμειναν βιώσιμα, ταξιδεύοντας στις θάλασσες για τα επόμενα 25 χρόνια.

Τα πλοία αυτά αποτέλεσαν τον μεγαλύτερο στόλο τυποποιημένων πλοίων που γνώρισε ποτέ ο κόσμος και κράτησαν σχεδόν ολόκληρο το βάρος των θαλασσών μεταφορών των συμμάχων.

Τα μεταπολεμικά «ευλογημένα πλοία» των Ελλήνων

Η ελληνική Εμπορική Ναυτιλία κατά τη διάρκεια του πολέμου έχασε 434 πλοία ελληνικής ιδιοκτησίας από τα 583 που είχε στην έναρξή του. Μετά τον πόλεμο, στα γραφεία του Πειραιά, του Λονδίνου και της Νέας Υόρκης, οι εφοπλιστές αδρανούσαν, ενώ οι ναυτικοί παρέμεναν αργοί στη στεριά γιατί δεν εύρισκαν «μπάρκο» να ταξιδέψουν. Την περίοδο εκείνη οι Η.Π.Α. διέθεσαν στους Έλληνες πλοιοκτήτες με πολύ ευνοϊκούς όρους και την εγγύηση του ελληνικού κράτους 100 *Liberties* και 7 δεξαμενόπλοια τύπου T2. Η συμφωνία έκλεισε στις 7 Ιανουαρίου 1947. Η κίνηση αυτή αποτελούσε έκφραση αναγνώρισης της διεθνούς κοινότητας για την ανεπανάληπτη συνεισφορά της μικρής Ελλάδας στην υπόθεση της ειρήνης και της ελευθερίας.

Η αγορά αυτή είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία πολλών νέων θέσεων εργασίας για τους Έλληνες ναυτικούς, που τα ονόμασαν γι' αυτό τον λόγο χαρακτηριστικά ευλογημένα. Τα πλοία αυτά αποτέλεσαν τον θεμέλιο λίθο για το μετέπειτα θαύμα της ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας.

Σήμερα, σώζονται παγκοσμίως τρία *Liberties*, τα οποία λειτουργούν πλέον ως μουσεία. Το *SS Jeremiah O'Brien* στη Δυτική Ακτή των Η.Π.Α., το *SS John W. Brown* στην Ανατολική Ακτή των Η.Π.Α. και τέλος το *Ελλάς Λίμπερτ* στον Πειραιά (Ακτή Βασιλειάδη).

Το πλοίο- μουσείο "Liberty Hellas" στην Ακτή Βασιλειάδη στον Πειραιά.

Τώρα είναι η ώρα της AOZ και των 12 ναυτικών μιλίων

Του Πλοιάρχου Γ. Σταμπολιάδη ΠΝ ε.α. - MSc in Energy Management

Τελευταία, μεγάλες ενεργειακές εταιρίες έχουν εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους για να επενδύσουν σε υπεράκτια αιολικά πάρκα στο Αιγαίο, προσβλέποντας στο υψηλό αιολικό του δυναμικό.

Εικ. 1 Πλωτές ανεμογεννήτριες.

Με τη δημιουργία υπεράκτιων αιολικών πάρκων στην χώρα μας, αυξάνεται η δυνατότητα παραγωγής ενέργειας «φιλικής» προς το περιβάλλον, στις εκτεταμένες θαλάσσιες περιοχές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αυτό το σκοπό, ενώ αποφεύγονται και οι κοινωνικές αντιδράσεις στις κατάλληλες περιοχές της ξηράς. Η τεχνολογία των υπεράκτιων ανεμογεννητριών παρουσιάζει συνεχή βελτίωση και εξέλιξη, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τόσο τα προβλήματα που προκύπτουν από την επαφή με το νερό, όπως είναι η διάβρωση και το μεγάλο ύψος κύματος, όσο και τα κατασκευαστικά προβλήματα, όπως είναι η δυσκολία θεμελίωσης σε βάθη μεγαλύτερα των 50μ, δυσκολία η οποία πλέον αντιμετωπίζεται με τη νέα τεχνολογία των πλωτών ανεμογεννητριών. Περιοχές που ενδείκνυνται για εγκατάσταση πλωτών αιολικών πάρκων, τόσο στα ελληνικά χωρικά όσο και σε διεθνή ύδατα σε Αιγαίο και Ιόνιο λαμβάνοντας υπόψη πολυάριθμες και διαφορετικές παραμέτρους, εί-

ναι μέχρι την ισοβαθή των 700μ, που αποτελεί και το μέγιστο βάθος για την εγκατάσταση πλωτών ανεμογεννητριών σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες τεχνικές δυνατότητες.

Η χωροθέτηση αιολικών πάρκων σε χωρικά ύδατα είναι μία ξεκάθαρη υπόθεση. Σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας η δυνατότητα εγκατάστασης ανεμογεννητριών θεμελιώμενων στον πυθμένα σε διεθνή ύδατα ισχύει μόνο στην περίπτωση που μια χώρα έχει κηρυγμένη Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (AOZ). Αντιθέτως οι πλωτές ανεμογεννήτριες επιτρέπεται να εγκατασταθούν σε διεθνή ύδατα, χωρίς αυτό να προϋποθέτει την κήρυξη AOZ, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 87 της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας¹, στα διεθνή ύδατα μεταξύ άλλων ελευθεριών περιλαμβάνεται η κατασκευή τεχνητών νήσων και λουπών εγκαταστάσεων, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και τα πλωτά αιολικά πάρκα. Συνεπώς η Ελλάδα, δεδομένης της μη κήρυξης ελληνικής AOZ, δύναται να εγκαταστήσει πλωτά αιολικά πάρκα σε διεθνή ύδατα, πόσο μάλλον όταν ένα τέτοιο εγχείρημα θα μπορούσε να συμβάλλει στην επίλυση του προβλήματος της ενεργειακής απομόνωσης των νησιών, αλλά και στην κάλυ-

1 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:21998A0623\(01\)&from=PT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:21998A0623(01)&from=PT)

Εικ.2 Χάρτες Χωρικών Υδάτων Ελλάδας

ψη των στόχων διείσδυσης ΑΠΕ που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για το 2030. Φυσικά, το ίδιο δικαιώμα εγκατάστασης πλωτών αιολικών πάρκων σε διεθνή ύδατα και εκτός ΑΟΖ, διαθέτει και η Τουρκία σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας.

Και εδώ προκύπτει το πρόβλημα. Σύμφωνα με τον πρώτο χάρτη της Εικ. 2, όπως ισχύει σήμερα, η Τουρκία θα μπορούσε να εγκαταστήσει πλωτά αιολικά πάρκα οπουδήποτε πέρα των χωρικών μας υδάτων, με ό,τι συνεπάγεται αυτό! Φανταστείτε να έρθει να εγκαταστήσει πλωτές ανεμογεννήτριες στα έξι (6) νυν ανατολικά του Πλαταμώνα, της Κύμης ή της Μονεμβασιάς... Επομένως κρίνεται επιτακτική η άμεση επέκταση των χωρικών μας υδάτων στα 12νμ, ώστε να περιοριστούν οι δυνατότητές της όπως στο δεύτερο χάρτη και ακόμη καλύτερα, να ανακηρυχθεί η ΑΟΖ ώστε να αποκλειστεί πλήρως!

ΑΟΖ της Ελλάδας με ανοιχτό γκρι χρώμα και με σκούρο γκρι των γειτονικών χωρών.

Κακά τα ψέματα! Η αλήθεια είναι ότι τα πετρέλαια του Αιγαίου, του Λυβικού ή του Ιονίου πελάγους, το πιθανότερο (κατ' εμένα σίγουρο) δεν θα εξαχθούν ποτέ! Και αυτό αποτελεί ανάλυση που δεν είναι της παρούσης. Η μεγαλύτερη πηγή ενέργειας της Ελλάδας είναι ο Ήλιος της! Είτε άμεση και μέσω φωτοβολταϊκών απευθείας μετατροπής της σε ηλεκτρική ενέργεια ή μέσω ηλιοθερμικών συστημάτων μετατροπής της σε θερμική, χημική, μηχανική και ηλεκτρική ενέργεια, είτε έμμεση μέσω της αιολικής και κυματικής ενέργειας και στη συνέχεια μετατροπής της σε μηχανική και ηλεκτρική ενέργεια. Ο Ήλιος μας είναι η μεγάλη μας πλουτοπαραγωγική πηγή και θα πρέπει να την αξιοποιήσουμε στο έπακρο. Με τα διευρωπαϊκά ηλεκτρικά δίκτυα θα μπορούσαμε να πουλάμε ενέργεια στη «διψασμένη» βόρεια Ευρώπη.

Το λάθος με την απραξία μας και το φοβικό μας σύνδρομο που δεν μας άφησαν επί δεκαετίες να αξιοποιήσουμε τα πετρέλαια μας δεν πρέπει να επανα-

ληφθεί. Οι τεχνολογίες είναι πλέον ώριμες και οικονομικά οι φθηνότερες για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τον Ήλιο.

Αν δεν επεκτείνουμε τα χωρικά μας ύδατα και δεν ανακηρύξουμε ΑΟΖ θα αφήσουμε δικαιώματα στην Τουρκία. Εκτίμησή μου είναι, ότι τώρα είναι η καταλληλότερη ώρα και για τα δύο. Τώρα που ο υπερφίαλος Ερντογάν έχει δημιουργήσει διεθνώς αρνητικό κλίμα, τώρα που ο εκβιαστής Ερντογάν προκαλεί την υπομονή της Ευρώπης, τώρα που ο αλαζόνας Ερντογάν έχει ανοίξει μέτωπα σε Συρία και Λιβύη με αρνητικές επιπτώσεις, τώρα που η οικονομική κρίση χτυπάει την πόρτα του Ερντογάν, τώρα είναι η ώρα. Τώρα είναι η μεγάλη συγκυρία. Τώρα που η Τουρκία άνοιξε τα σύνορά της για να πλημμυρίσει με μετανάστες την Ελλάδα και την Ευρώπη και η χώρα μας αποδεικνύει καθημερινά τη θέλησή της και τη δυνατότητά της να διαφυλάξει τα σύνορά της που είναι και της Ευρώπης, τώρα πρέπει να επιδείξει και την αποφασιστικότητά της για να ασκήσει τα δικαιώματά της. Ας παραδειγματιστεί από τη «μικρή» Κύπρο.

Τώρα είναι και η ώρα της ΕΕ να επιλέξει. Αν θα συνεχίσει να είναι θεατής -έρμαιο των εκβιασμών του Ερντογάν- ή αν θα εκπληρώσει έναν από τους πρωταρχικούς σκοπούς της ύπαρχης της. Να γίνει διεθνής παίκτης, εμπνέοντας σεβασμό μέσα από το κύρος της.

Πολλοί θα ήθελαν να δουν τον Ερντογάν να «τρώει μια σφαλιάρα»² και με τον τρόπο τους θα συνέδραμαν. Ήδη, η λεκτική αντιπαράθεση Μακρόν-Ερντογάν πήρε σάρκα και οστά είτε άμεσα, είτε έμμεσα καθώς την 6-7-20 αεροσκάφη RAFALE βομβάρδισαν τη βάση της Αλ Ουατίγια στη Λιβύη, πλήττοντας τουρκικούς στόχους³. Η ανακήρυξη ΑΟΖ και η επέκταση των χωρικών μας υδάτων σε 12 νμ σύμφωνα πάντα με το ΔΔΘ, θα αποτελούσε τη μεγαλύτερη «σφαλιάρα» για τον Ερντογάν. Και να μην φοβάται κανείς το CASUS BELLI της Τουρκίας. Τίποτα δεν θα γίνει. Θρασύδειλοι είναι και παίζουν εκ του ασφαλούς. Άλλα ακόμα και αν αποφασίσουν να αντιδράσουν, εδώ είναι οι Ένοπλες Δυνάμεις μας και για μια δεύτερη «σφαλιάρα». Αρκεί η Κυβέρνηση να δείξει αποφασιστικότητα, σθένος κι εμπιστοσύνη, τόσο στο προσωπικό των ΕΔ, όσο και στον απλό λαό της.

Τώρα είναι η ώρα... η Μεγάλη ώρα!

2 Η έκφραση σε παράλληλη ευθεία με την ευρέως χρησιμοποιούμενη φρασεολογία του Ερντογάν και του καθεστώτου του, ώστε να υπενθυμίζει ότι, «μπορεί να είμαστε του Σαλονιού, αλλά είμαστε και του Λιμανιού» και καλό είναι να μην δοκιμάζει τις ανοχές μας.

3 <https://www.kathimerini.gr/1086265/article/epikairothta/kosmos/vomvardisan-toyrikikoys-stoxoys-sth-livyh>

Το χρονικό του τορπιλισμού της «Έλλης»

Του Υποναυάρχου (0) Νικόλαου Τσαπράζη ΠΝ ε.α.

Παρά την έκρυθμη κατάσταση και την κρισιμότητα των περιστάσεων θέλοντας να ικανοποιήσει πάγιο αίτημα του ελληνικού λαού, η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να λαμπρύνει τις εορταστικές εκδηλώσεις, αλλά συγχρόνως να τηρήσει την παράδοση του νησιού, με τη συμμετοχή του καταδρομικού «Έλλη» και την απονομή τιμών κατά την περιφορά της εικόνας της Παναγίας με τιμητικό άγημα από το πλοίο. Το εύδρομο «Έλλη» βρισκόταν σε διατεταγμένη υπηρεσία μαζί με το ανιχνευτικό «Αετός» και ναυλοχούσε στη Μήλο.

Έτσι το πλοίο σε εκτέλεση σήματος Γενικού Επιτελείου Ναυτικού με αριθμό 1345/8-8-1940, απέπλευσε προς συμμετοχή της εκεί πανήγυρης. Το πλοίο κατέπλευσε στην Τήνο την 06.25 πρωινή της 15ης Αυγούστου και αγκυροβόλησε με 5 άμματα με την αριστερή άγκυρα προς 227 μοίρες και σε απόσταση 550 μέτρα από τον πράσινο φανό του λιμενοβραχίονα του στομίου του λιμένος της Τήνου. Το πλοίο από πλευράς ασφαλείας ήταν εκτεθειμένο διότι ήταν αγκυροβολημένο εκτός του λιμένος, από πλευράς αυτοπροστασίας μπορούσε να αμυνθεί με το δικό του πυροβολικό, αλλά από πλευράς τορπιλικής επίθεσης ήταν πολύ εκτεθειμένο διότι βρισκόταν επ' άγκυρα και αποτελούσε σταθερό στόχο. Λόγω της επισφαλούς θέσεώς του ο κυβερνήτης μερίμνησε για τη μεγαλύτερη ασφάλειά του τον εξοπλισμό των εσχάτως τοποθετηθέντων ταχυβόλων σκόντα. Εδώ πρέπει να τονίσουμε, ότι ο πλους δεν ήταν απαλλαγμένος κινδύνων. Από τη στιγμή που η θάλασσα του Νοτίου Αιγαίου είχε μεταβληθεί σε πεδίο μάχης, διότι επανειλημμένων διαπιστώθηκαν παραβιάσεις του εθνικού μας θαλάσσιου και εναέριου χώρου, με προσβολές πολεμικών και εμπορικών μας σκαφών. Την παραπάνω αντίληψη είχαν όλοι οι αξιωματικοί του στόλου, γι' αυτό τόσο ο κυβερνήτης όσο και ο ύπαρχος του πλοίου παρέμειναν καθ' όλο τον πλου πάνω στη γέφυρα. Ετήρισαν δε αυστηρή επαγρύπνηση, με πλήρη πολεμική ετοιμότητα.

Ο Υπαρχος παλιός αξιωματικός των υποβρυχίων, γνώριζε πολύ καλά, την επισφαλή θέση του πλοίου έναντι ενδεχόμενου τορπιλικού κινδύνου γι' αυτό είχε δώσει οδηγίες όπως οι στεγανές θύρες του πλοίου τηρούνται κλειστές, σαν να ήταν το πλοίο «εν πλω».

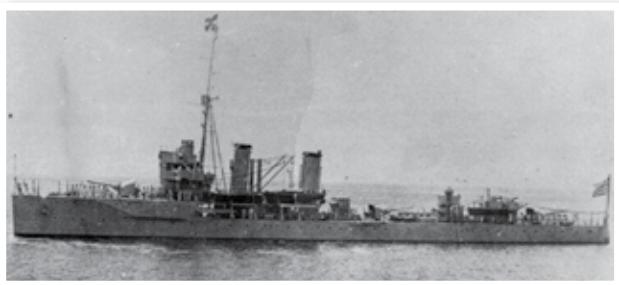
Μετά την αγκυροβολία, επέβη του πλοίου και λιμενικός αξιωματικός, προς συννενόηση για τις λεπτο-

μέρειες της τελετής και ορίσθηκε μάλιστα και η ώρα εξόδου του αγήματος 18.30. Οι περισσότεροι του πληρώματος που ήταν εκτός βάρδιας «φυλακής» απεσύρθησαν για ανάπτυση, ενώ οι υπόλοιποι για προετοιμασία αγήματος.

Περί ώρα 07.00, φάνηκε αεράκατος σε ύψος 1.200 μέτρων και η οποία αφού διέγραψε ορισμένους κύκλους στον γύρω χώρο εξαφανίσθηκε. Οι ομοχειρίες των πυροβόλων την αναγνώρισαν ως ιταλική. Περί ώρα 08.00, έγινε η έπαρση της σημαίας και συγχρόνως μέγας σημαιοστολισμός, λόγω της πανδήμου εορτής της μεγαλόχαρης Παναγίας.

Περί ώρα 08.25 ισχυρότατη δόνηση τάραξε το πλοίο. Η δόνηση έγινε αισθητή, ανάλογα με τη θέση στην οποία βρισκόταν ο κάθε ένας. Ο κυβερνήτης που κοιμόταν την αντιλήφθηκε ως μικρή, ο Υπαρχος ως βίαιη που συγκλόνισε με σειρά παλλινδρομήσεων και κινήσεως του πλοίου άνω και κάτω. Εκείνη τη στιγμή βρισκόταν στο κατάστρωμα ο Σημαιοφόρος Χορς, που εκτελούσε χρέη αξιωματικού φυλακής, καθώς και πολλοί άλλοι εκτινάχθηκαν στη θάλασσα ή τραυματίστηκαν από την πτώση τους επί του καταστρώματος. Ο κυβερνήτης, πλοίαρχος Χατζόπουλος, καθώς και οι λοιποί αξιωματικοί του πλοίου, έντρομοι εξήλθαν των δωματίων τους και βρέθηκαν μπροστά σε ένα εφιαλτικό θέαμα: επί του καταστρώματος μεταξύ των δύο καπνοδόχων, σχηματίστηκε κρατήρας δύο περίπου μέτρων, από τον οποίο έβγαινε πυκνός καπνός. Το προστέγασμα των λέμβων έγινε θρύψαλλα, το μεσόστεγο είχε καταπέσει. Διαπιστώθηκε κάθετη εξωτερική ρωγμή του πλοίου, εκτεινόμενη επί της δεξιάς πλευράς μέχρι την ίσαλο γραμμή που είχε άνοιγμα περίπου 0.10 εκατοστά. Το κατάστρωμα ήταν γεμάτο από πετρέλαια και νερά τα οποία κινούνταν προς την αριστερή κατεύθυνση, λόγω κλίσεως του πλοίου 10 με 15 μοίρες.

Στην αρχή επεκράτησε η άποψη ότι το πλοίο βλήθηκε από βόμβα που αφέθηκε από αεροσκάφος, στη συνέχεια όμως έγινε αντιληπτό, ότι το πλοίο βλήθηκε από τορπίλη, που ρίχτηκε από άγνωστο υποβρύχιο στο ύψος του δεύτερου λεβητοστάσιου και προκάλεσε την έκρηξη του λέβητα που εκείνη τη στιγμή λειτουργούσε. Το αυλάκι μάλιστα, που άφηνε πίσω η τορπίλη, ισχυρίζονται ορισμένοι εκ του πληρώματος ότι το διέ-

«Ελλη»

Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού 424001

φωτό ειλημμένη στις 13_7_20, από το: [https://el.wikipedia.org/wiki/Ελλη_\(ship\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Ελλη_(ship))

κριναν, μερικοί διατείνονταν ότι διέκριναν και τον πυργίσκο του υποβρύχιου από κατάθεση του Αρχικελευστή Τηλ. Μποτσέα.

Ο πλοίαρχος Χατζόπουλος με ταχεία διασκόπιση και εκτίμηση της κατάστασης αντιλήφθηκε ότι το μόνο που μπορούσε να κάνει ήταν η διάσωση του πλοίου αλλά ο ύπαρχος τού ανέφερε ότι η αλυσίδα είχε αποκοπεί. Άλλα και αυτή στάθηκε αδύνατη λόγω των ζημιών των οργάνων του πλοίου. Η μόνη προς στιγμή σωτηρία, επειδή το πλοίο βούλιαζε βραδέως ήταν να ζητήσει συνδρομή προσάραξης με ρυμούλκηση από τα υπάρχοντα επιβατικά πλοία. Για το λόγο αυτό διέταξε τον επιμελητή του πλοίου ανθυποπλοίαρχο Κυριαζόπουλο, όπως ζητήσει ρυμούλκηση από τα υπάρχοντα εκεί επιβατικά πλοία, που λόγω της ημέρας είχαν μεταφέρει προσκυνητές. Εν τω μεταξύ, είχαν σπεύσει λέμβοι από το λιμάνι και βενζινάκατοι για παραλαβή και διακομηδή των ναυαγών και τραυματιών, που στη συνέχεια μετέφεραν στα νοσοκομεία για περιθαλψη, με τη βοήθεια του γιατρού του πλοίου σημαιοφόρου Μόσχου.

Το χρονικό της δεύτερης έκρηξης

Δέκα λεπτά περίπου μετά την πρώτη έκρηξη που κτυπήθηκε το πλοίο δύο αλεπάλληλες εκρήξεις ακούστηκαν προς την ξηρά και συγκλόνισαν ολόκληρο το λιμάνι. Ήσαν δύο τορπίλες που ενέσπειραν πανικό και τρόμο μεταξύ του ευσεβούς πλήθους που εκείνη τη στιγμή είχε κατακλείσει την παραλία για να παρακολουθήσει τη λιτάνευση της εικόνας.

Η μία εκ των δύο τορπίλων διέρηξε τελείως τον λιμενοβραχίονα και δημιούργησε μία στήλη ύδατος και χωμάτων 150 μέτρων. Η δεύτερη εξερράγη κοντά πλησίον της πρώτης χωρίς σημαντικές ζημιές. Τότε για πρώτη φορά αντιλήφθηκαν όλοι, ότι πρόκειται για ρίψη τορπίλων και όχι βομβών. Στο σημείο αυτό μπορούμε να θεωρήσουμε την προστασία της Παναγίας ως θείο Θαύμα. Διότι αν τα πλοία που ήσαν έμφορτα προσκυνητών «Έλση» και «Έσπερος» προσβάλλονταν από τις τορπίλες αυτονόητο είναι το μέγεθος της καταστροφής και των θυμάτων που θα είχαμε θρηνήσει, βλέπε κα-

τάθεση Πλοιάρχου Φωκά και Ανθυποπλοιάρχου λιμ. Διουνίου.

Βέβαια όπως ήταν φυσικό, ο κόσμος απομακρύνθηκε από την προκυμαία, κατατρομαγμένος και με πολύ αγανάκτηση για την ιεροσυλία αυτή, χωρίς ακόμη να μπορεί κανένας να αντιληφθεί τη σκοπιμότητα αυτών των ενεργειών και την ταυτότητα των δραστών. Από τα παραπάνω, κάποιοι προβληματισμοί θα μας οδηγήσουν σε ειδικότερες επισημάνσεις, που θα αφορούν **πρώτα την ιεροσυλία** στην οποία προέβησαν οι Ιταλοί φασίστες, την ημέρα της εορτής της Παναγίας, χωρίς ίχνος συνείδησης και ανθρωπισμού. Και δεύτερον στην ανθρώπινη φύση, σχετικά με τη δύναμη της **αλαζονείας**. Διότι η αλαζονεία και ο φασισμός είναι το δίδυμο της καταστροφής του Μουσολίνι που οδήγησαν αυτόν σε ενέργειες δολιότητας με κορύφωση την εγκληματική ενέργεια τού τορπιλισμού της «Ελλης» και τη βεβήλωση της ιεράς λιτάνευσης της εικόνας της Παναγίας. Είναι πλέον βέβαιο ότι η αλαζονεία και η ύβρις οδήγησαν στην ενέργεια αυτή των Ιταλών φασιστών, που προκάλεσε όχι μόνο το εθνικό αίσθημα των Ελλήνων αλλά και το θρησκευτικό και βεβήλωσαν τη μεγαλύτερη θρησκευτική εορτή των ορθοδόξων χριστιανών.

Το σκηνικό της καταστροφής

Το σκηνικό της καταστροφής είναι ανείπωτο, δεν υπάρχουν κατάλληλες λέξεις για να μπορέσουμε να δώσουμε το μέγεθος της καταστροφής, αλλά και πανδαιμόνιο που επεκράτησε τη στιγμή εκείνη που ακούστηκε η δαιμονισμένη τορπίλη να κτυπά τα σωθικά του γίγαντα. Νομίζω ότι η δική μου η πένα είναι πολύ φτωχή για να το περιγράψω και θα παραπέμψω στην περιγραφή του μεγάλου συγγραφέα και ακαδημαϊκού Σπύρου Μελά από το βιβλίο του «Η Δόξα του '40 στα Βουνά και στα Πέλαγα».

Να πώς περιγράφει το σκηνικό: «Τράνταγμα φριχτό, σεισμός αλλόκοτος έσεισε το καράβι, που νόμιζες πως θα διαλυθεί, πως θα ξεκολλήσουν τα σίδερά του και τα ατσάλια του και θα φύγουν στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Σύγκορμο αναπήδησε δυο μέτρα από τη θάλασσα, σαν να το σήκωσε γιγάντια δύναμη. Και από τα σπλάχνα του, ανοιγμένα με μιας από τεράστια υπερπίεση, τινάχθηκαν με απαίσιο ούρλιασμα, μούγκρισμα και φύσημα λαβωμένου μεγαθήριου, σε ύψος μεγάλο, φλόγες, ατμοί, σίδερα, σωλήνες κομματιασμένοι και στριμμένοι, ρουμπινέτα, σύρματα, μπρούτζοι παραμορφωμένοι και σάρκες ανθρώπινες, ξεσκισμένες, καρβουνιασμένες. Και το καράβι κατάπεσε πάλι στα νερά, με καινούργιο τράνταγμα που κράτησε λίγες στιγμές. Ο ανθυποπλοίαρχος Κυριαζόπουλος, που βρισκόταν στο άλλο πλευρό του καραβιού, από αυτό που έσκασε το τορπίλη τινάχθηκε ψηλά στον αέρα. Και όταν έπεσε πάλι στο κατάστρωμα, με τα σπλάχνα τρανταγμένα, είδε

όλους τους υπαξιωματικούς -που κουβέντιαζε μαζί τους λίγα δευτερόλεπτα πριν- στρωμένους κάτω να βογγούν ματωμένοι.» Και συνεχίζει: μ' όλο τον πόνο που νιώθει στα σωθικά του, σηκώνεται, ζυγώνει, να τους βοηθήσει. Βαριά λαβωμένοι ο Κατσαΐτης ο Ράκκας, ο Τσιριγώτης, ο Παπαδόπουλος, ο Κόκορης, ο Συρίγος. Νεκρός ο Παπανικολάου, παραμορφωμένος: μία σιδερένια πόρτα ολάκερη, που την ξεκόλλησε η έκρηξη από τη θέση της, την είχε ρίξει επάνω του με αφάνταστη ορμή και τον είχε συντρίψει. Άλλοι τρεις νεκροί κείτονταν στο αντικρυνό πλευρό του καραβιού, που έσκασε η τορπίλλη. Απ' όλα τα μέρη ακούγονταν βογγητά και φωνές. Οι υπαξιωματικοί, έξω από τους ασυρματιστές ήταν όλοι λαβωμένοι και οι περισσότεροι σοβαρά. Οι ναύτες από το πρυμναίο υπόφραγμα τρέχανε πάνω, κάτω να τους περιμαζέψουν, να τους φροντίσουν. Ήταν πάνω από τριάντα. Όσοι βρέθηκαν κοντά στην έκρηξη πάθανε τρομερά εγκαύματα, καψαλίσθηκαν, αλείφθηκαν με πετρέλαιο, μοιάζανε με ανθρώπους άλλης φυλής.

Μωλωπισμένοι, λαβωμένοι, ματωμένοι βρέθηκαν στη θάλασσα, σε αρκετή απόσταση γύρω από το καράβι, τραγικοί και απρόσπτοι ναυαγοί να φωνάζουν βοήθεια. Και όσοι τους άκουγαν και όσοι πρόφταιναν και όσοι μπορούσαν, έτρεχαν στα «ενθέμια» και άρπαζαν σωσίβια και τους τα πετούσαν. Γιατί, ανάμεσα σε αυτούς, ήταν και πολλοί που κολυμπούσαν λαβωμένοι, τσουρουφλισμένοι, με πόνους αβάσταχτους».

Και ενώ συνέβαιναν όλα αυτά τα τραγικά, ακούστηκαν φωνές από ένα φινιστρίνι που πρόβαλλαν ανθρώπινα χέρια και καλούσαν βοήθεια. Τα χέρια αυτά ήτανε από το θεραπευτήριο του πλοίου, όπου ναύτες προσπαθούσαν να εξέλθουν, αλλά η πόρτα είχε σφηνώσει και δεν άνοιγε με τίποτα. Τότε διέταξε ο κυβερνήτης τον σημαιοφόρο Μαργαρίτη να πάρει τα εργαλεία και να σπάσει την πόρτα και να απελευθερώσει το προσωπικό που αγωνιωδώς περίμενε βοήθεια. Πράγματι με έναν μπαλτά, έσπασαν την πόρτα και απεγκλώβισαν τους ταλαίπωρους και τρομαγμένους νοσοκόμους.

Η αποτυχία της ρυμούλκησης του πλοίου

Ενώ συνέβαιναν όλα τα ανωτέρω, ο ανθυποπλοίαρχος Κυριαζόπουλος, εκτελών την εντολή του κυβερνήτη του, επιβιάνει του μεγαλύτερου των επιβατικών που εκείνη τη στιγμή ναυλοχούσαν στο λιμάνι της Τήνου και μεταφέρει την εντολή του κυβερνήτη του «Έλλη» προς τον πλοίαρχο του «Έλση» και του ζητούσε βοήθεια ρυμούλκησεως του «Έλλη». Ο κυβερνήτης τού απάντησε πως δεν έχει ατμό και επομένως δεν μπορεί να ξεκινήσει. Όπως αντιλήφθηκε όμως ο Κυριαζόπουλος, το πλήρωμά του, δεν είχε καλό ηθικό λόγω των εκρήξεων και ιδιαίτερα οι θερμαστές ζητούσαν επιμόνως να εξέλθουν του πλοίου.

Τότε ο Κυριαζόπουλος αποτάνθηκε στο δεύτερο πλοίο «Έσπερος» που ο πλοίαρχός του Γεράσιμος Φωκάς, με πραγματικό θάρρος ήρωα και αυταπάρνηση, τάχυνε την εκκένωση του πλοίου του και δέχθηκε να πλεύσει προς το «Έλλη». Κατά την προσέγγιση, ώρα 09.10, η κλίση του πλοίου ήταν πολύ μεγάλη και απείχε μόλις 20 εκατοστά από την επιφάνεια της θάλασσας.

Ενώ ο «Έσπερος» πλησίαζε το «Έλλη», ο κυβερνήτης κρίνοντας ότι η περαιτέρω παρουσία του πληρώματος επί του πλοίου δεν οφελεί, έδωσε εντολή να εκκενωθεί το πλοίο, που άρχισε πρώτα από τους ναύτες. Όταν έφθασε η σειρά των αξιωματικών, δήλωσε αυτός, ότι θα παραμείνει επί του πλοίου, για να έχει και αυτός την ίδια τύχη του πλοίου.

Τότε παρενέβη ο Υπαρχος και είπε: ή όλοι ή κανείς.

Τότε ο κυβερνήτης διέταξε να γίνει η αρχή αποβίβασης από τον νεώτερο. Όταν παρέμεινε μόνος αποχαιρέτησε τους αξιωματικούς και προσπάθησε να κατευθυνθεί προς το πρόστεγο. Τότε ο Υπαρχος του πλοίου διέταξε τον Ανθυποπλοίαρχο Λεβαντίνο να ανέλθει επί του πλοίου και σχεδόν διά της βίας αποβίβασαν τον κυβερνήτη εντός της ακάτου.

Η άκατος αφού έλαβε τα ρυμούλκια με τα οποία θα ρυμουλκούσαν το «Έλλη» τα παρέδωσε στον «Έσπερο». Αυτή δε παρέμεινε πλησίον του για να παρακολουθήσει τη ρυμούλκηση. Ενώ άρχισε η ρυμούλκηση ο πλοίαρχος του «Έσπερου» παρατήρησε να εξέρχεται μαύρος καπνός από την πρύμνη και συγκεκριμένα από τη δεύτερη καπνοδόχο, σαν να επρόκειτο περί πυρκαϊάς που δεν φαινόταν ακόμη, και ρώτησε τον λεμβούχο της ακάτου, ο οποίος απάντησε ότι μάλλον πρόκειται από το μαγειρείο. Επειδή ταυτόχρονα η πυρκαϊά μεγάλωνε, το δε πλοίο έπαιρνε επικίνδυνη κλίση, τα δε ρυμούλκια δεν ήσαν ικανά να ρυμουλκήσουν το πλοίο, ώστε να μην συγκρατείται από την άγκυρά του, και να αρχίσει η ρυμούλκηση στα αβαθή, ο κυβερνήτης του πλοίου διέταξε τον «Έσπερο» να εγκαταλείψει κάθε προσπάθεια ρυμούλκησης, φοβούμενος πιθανή έκρηξη των πυραταποθηκών, οι οποίες δεν είχαν κατακλεισθεί με νερό λόγω αδυναμίας λειτουργίας των αντιλιών.

Το «Έλλη» μισοβυθισμένο και καιόμενο, έκλινε αριστερά και άρχισε να βυθίζεται, οδεύοντας προς τον αργό θάνατο και το άδοξο τέλος του, που η φασιστική Ιταλία επέλεξε. Η ώρα ήταν περίπου 09.35 δηλαδή 75 λεπτά μετά τον τορπιλισμό. Μισή ώρα αργότερα το πλοίο είχε βυθισθεί με την πρύμνη του.

Τα αίτια της βύθισης του πλοίου

Σύμφωνα με το πόρισμα του Αρχηγού του Στόλου, που προέκυψε από τις καταθέσεις των αξιωματικών του πλοίου και του κυβερνήτη, τα αίτια της βύθισης τού πλοίου εκτίθενται ως εξής:

α. Από τη στιγμή που το «Έλλη» κτυπήθηκε από την

τορπίλη στο μέσον του σκάφους και προκλήθηκε έκρηξη του λέβητα με πίεση 15 ατμόσφαιρες, είχε κυριολεκτικά καταστραφεί. Πλοίο του τύπου αυτού, μην έχοντας τη στερεότητα και το δέσιμο του «Έλλη» θα είχε αμέσως διαλυθεί.

β. Αν παραδεχθούμε ότι η οπή περιορίστηκε στο δεύτερο λεβητοστάσιο, όμως η παρουσία νερού και στα άλλα σημεία δηλώνει ότι από την έκρηξη δημιουργήθηκαν διαρροές και σε άλλα σημεία.

Οπωσδήποτε το γεγονός

της επιβράδυνσης της βύθισής του αποδεικνύει ότι μερικά στεγανά και αποθήκες δεν κατακλύσθηκαν από νερό, με αποτέλεσμα να το κρατήσουν για αρκετή ώρα στην επιφάνεια.

Η αποτυχία του «Εσπερου» να το ρυμουλκήσει, οφείλεται στο γεγονός ότι δεν κατόρθωσε να το αποσυνδέσει από την άγκυρά του και διότι τα ρυμούλκια απεκόπησαν, απαιτούντο ισχυρότερα ρυμούλκια.

Ο κυβερνήτης του πλοίου θεωρεί ότι, εφόσον το πλοίο άρχισε να φλέγεται και παράλληλα επιτυγχανόταν η ρυμούλκησή του στα αβαθή και μάλιστα κοντά στην πόλη, ήταν πολύ πιθανή η έκρηξη των πυρομαχιών με κίνδυνο μεγαλύτερης συμφοράς.

Τα αίτια της πυρκαϊάς δεν έγιναν γνωστά. Ο υφηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Α. Χριστομάνου, που ασχολήθηκε με την περίπτωση της πυρκαϊάς δίνει μια εξήγηση στο θέμα, που μάλλον θεωρείται πιθανή, ότι δηλαδή λόγω των υψηλών θερμοκρασιών το πετρέλαιο υπέστη ανάδευση, έρχοντας σε επαφή με υπέρθερμο νερό και των διαφόρων τεμαχίων του λέβητα. Έτσι τα εξαερωθέντα πτητικά εύλεκτα αέρια πυροδοτήθηκαν από μικρή εστία φωτιάς, πιθανώς του μαγειρέου, και μεταδόθηκαν και στο υπόλοιπο πετρέλαιο, με αποτέλεσμα να επεκταθεί η πυρκαϊά και σε άλλα πλησιέστερα σημεία. Αφού δεν έχουμε άλλα στοιχεία ή μαρτυρίες για τα αίτια της πυρκαϊάς είμαστε υποχρεωμένοι να δεχθούμε την παραπάνω άποψη που φαίνεται λογικοφανής.

Τα θύματα του «Έλλη»

Σύμφωνα με την επίσημη αναφορά του κυβερνήτη του πλοίου, προς το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού, αλλά και του πορίσματος που υπέβαλλε ο Αρχηγός του Στόλου, τα θύματα έχουν ως εξής:

Μαντούβαλος Ι. /93750/Υποκελευστής β' μηχανικός
Μπόνος Ι. /56077/Ναύτης θερμαστής
Αντσελόπουλος Ι. /51940/Ναύτης θερμαστής
Γρίβας Γ. /56803/Ναύτης θερμαστής

Έλλη II (Καταδρομικό) / C-24

Πρώην Ιταλικό «EUGENIO DI SAVOIA».

Παραχωρήθηκε στην Ελλάδα το 1950 (Ιούλιο) σαν μέρος των Ιταλικών επανορθώσεων σε αντικατάσταση του τορπιλλισθέντος «ΕΛΛΗ».

Οι παραπάνω φονεύθηκαν ακαριαία και διαμελίστηκαν, διότι τη στιγμή εκείνη που βλήθηκε το πλοίο από την τορπίλη, οι παραπάνω εκτελούσαν φυλακή/βάρδια εντός του λεβητοστασίου, το οποίο επλήγη και εξερράγη υπό πίεση 15 ατμοσφαιρών.

Επίσης φέρονται ως αγνοούμενοι και οι:

Καλλίας Δ. /52642/Ναύτης θερμαστής

Τομαράς Δ. /53376/Ναύτης προτ. θερμαστής.

Τραυματίες του «Έλλη»

Ως τραυματίες του «Έλλη» αναφέρονται οι εξής:

α. Κελευστής Μηχ. Παπανικολάου, πληγείς υπό θραύσματος στο περιτόναιο και απέθανε σχεδόν αμέσως υπό ακατασχέτου αιμορραγίας.

β. Αρχικελευστής πυρ. Κατσαΐτης παθών θλάση κοιλίας και εγχειρισθείς, απεβίωσε.

γ. Κελευστής αρμ. Χ. Τσιριγώτης / 72505

δ. Ναύτης αρμ. Μ. Πέττας / 9015.

Εκ των παραπάνω τραυματιών δύο απεβίωσαν και δύο νοσηλεύθηκαν στο Νοσοκομείο Τήνου. Επίσης υπήρξαν και άλλοι 44 τραυματίες ελαφρά, που διακομίστηκαν στο Ναυτικό Νοσοκομείο Πειραιά για νοσηλεία.

Τεχνικά χαρακτηριστικά του πλοίου «Έλλη»

Το καταδρομικό «Έλλη» θεωρείται ελαφρύ καταδρομικό και ήταν το πρώην κινέζικο FEI HUNG. Ναυπιγήθηκε το 1912-13 στις ΗΠΑ, για λογαριασμό της κινεζικής κυβέρνησης. Αγοράσθηκε από την ελληνική κυβέρνηση το 1914. Ριζικά μετασκευάσθηκε στη Γαλλία μεταξύ 1925-1927. Είχε εκτόπισμα 2.115 τόνους και μήκος 98 μέτρα, 12 πλάτος, και 4,3 ύψος. Η ταχύτητά του έφθανε τους 26 κόμβους. Έφερε ως οπλισμό 3 πυροβόλα των 152 χιλιοσ., 2 πυροβόλα των 66 χιλ. και 2 πυροβόλα των 40 χιλιοσ. καθώς επίσης και 2 τορπιλοσωλήνες των 18 Ιντσών. Έλαβε μέρος στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και στη Μικρασιατική εκστρατεία. Είχε μεταφορική ικανότητα 100 ναρκών.

Το πλοίο είχε ενισχυθεί και με αντιαεροπορικά πυροβόλα τύπου «Τέρνι» και «Σκόντα». Η αξία του πλοίου μαζί με τα πυρομαχικά και τα εφόδια ανερχόταν σε 300 εκατομμύρια. Το πλοίο, αν και παλαιό, όμως ήταν κατάλληλο για το Πολεμικό Ναυτικό, λόγω του επιτυχημένου νεοτοποθετηθέντος πυροβολικού και της δυνατότητας χρησιμοποιήσεως σαν μεγάλη ναρκοθέτηδα.

«Έλλη II» φωτό ευλημμένη στις 20_8_2020 από το: [https://www.hellenicnavy.gr/el/istoria/istoria-tou-pn/23-gr/istoria/palaia-polemika-plaia/katadromika-20-elli-\(eugenio-di-savoia\)-\(1951-1965\).html](https://www.hellenicnavy.gr/el/istoria/istoria-tou-pn/23-gr/istoria/palaia-polemika-plaia/katadromika-20-elli-(eugenio-di-savoia)-(1951-1965).html)

Ο Πρώτος Ναυτικός Ραδιοτηλεγραφικός Σταθμός στην Αθήνα

Του Αντιναυάρχου Κωνσταντίνου Βαρβαρέσου ΠΝ ε.α.

Οπρώτος ναυτικός σταθμός ασυρμάτου ξηράς στην Αθήνα, λειτούργησε στο δυτικό τμήμα του λόφου των Μουσών (Φιλοπάππου), δίπλα στα Άνω Πετράλωνα και στα νοτιοδυτικά του Αστεροσκοπείου Αθηνών με την ονομασία Ασύρματος Θησείου. Οι εγκαταστάσεις του ήταν ακριβώς πάνω από το αρχαίο Αθηναϊκό Βάραθρο¹. Η ονομασία του σταθμού δεν έχει σχέση με την θέση που κατασκευάστηκε, καθώς η περιοχή ονομαζόταν Μελίτη-Βάραθρο, αλλά λόγω της ύπαρξης σταθμού του ηλεκτρικού τρένου με το οποίο γινόταν τότε η μετακίνηση του προσωπικού και σε συνδυασμό με την ύπαρξη του ναού (Ηφαίστου) του Θησείου, όλες οι πλησίον περιοχές καλυπτόταν με το όνομα «Θησείο». Η συνοικία γύρω από τον σταθμό ονομάστηκε «Ασύρματος» και το 1922 με την εγκατάσταση προσφύγων, από την Αττάλεια της Μικράς Ασίας, απέκτησε διπλή ονομασία και «Ατταλειώτικα».

Στο χάρτη που ακολουθεί φαίνονται: το σταυροειδές κτίσμα του Αστεροσκοπείου, ο Σταθμός Ασυρμάτου Θησείου με τον περίβολο του και το Αθηναϊκό Βάραθρο που τονίζεται με έντονο περίγραμμα.

Σήμερα η θέση του σταθμού ασυρμάτου τοποθετείται μεταξύ των οδών Τρώων και της περιφερειακής Φιλοπάππου και ειδικότερα στη συμβολή των οδών Ευγενίδου, Αντωνιάδου και Αρισταγόρα στα πέτρινα προσφυγικά σπίτια².

Η εγκατάσταση του ασυρμάτου τύπου Μαρκόνι έγινε από την γερμανική εταιρεία Telefunken και οι εργασίες περατώθηκαν την 10 Ιουνίου 1911. Ο τύπος του ασυρμάτου Μαρκόνι με περιστροφικό σπινθηριστή είχε τα εξής χαρακτηριστικά: ισχύ 10KW με εμβέλεια

Απόσπασμα χάρτη Δ. Λαμπαδάριου 1924-1926.

Πηγή: geomythiki.blogspot.gr

600-800 χιλιομέτρων με μήκος αποσβενομένων κυμάτων 600-1200-3000 μέτρα. Η κεραία του σταθμού ήταν τύπου αλεξιβρόχιου (σχήματος ομπρέλας βροχής) με ιστό ύψους 65 μέτρων με τέσσερις περιφερειακές κεραίες μήκους 25 μέτρων³. Ο σταθμός λειτουργούσε με ρεύμα από το δίκτυο της πόλης και εναλλακτικά σε περίπτωση ανάγκης, με ηλεκτρομηχανή πετρελαίου ισχύος 19 ίππων. Ακολούθησε η περίοδος των δοκιμών του συστήματος και όταν επιλύθηκαν τα τεχνικά προβλήματα που προέκυψαν, παραδόθηκε ο ασύρματος στο ναυτικό. Στη συνέχεια μετά την έκδοση του σχετικού βασιλικού διατάγματος⁴ τον Φεβρουάριο του 1912

1 Στους αρχαίους χρόνους, στην Αθήνα έριχναν στο βάραθρο ζωντανούς, τους καταδικασμένους σε θάνατο. Την περίοδο 1970-71 ακριβώς πάνω στο Αθηναϊκό Βάραθρο κτίστηκε σχολικό συγκρότημα, όπου αρχικά λειτούργησαν τα γυμνάσια 10ο θηλέων και το 9ο αρρένων.

2 Λιθόκτιστες διόροφες κατοικίες που κατασκευάστηκαν στις αρχές δεκαετίας του 1950, για την στέγαση των προσφύγων της περιοχής. Η άλλη ονομασία τους ήταν τα «πέτρινα της Φρειδερίκης» γιατί κτίστηκαν με πρωτοβουλία της τότε Βασιλισσας, έπειτα από έρανο που διενεργήθηκε σε όλη την χώρα.

3 Μεγάλη Στρατιωτική και Ναυτική Εγκυκλοπαίδεια Λεξικό Αθήνα 1927, τόμος δεύτερος, σελίδα 259.

4 ΦΕΚ 46Α της 1 Φεβρουαρίου 1912, «Περί Συστάσεως Σταθμού Ασυρμάτου Τηλεγράφου εν Αθήναις».

ξεκίνησε η λειτουργία του ασυρμάτου Θησείου.

Στις εγκαταστάσεις του ασυρμάτου το 1912 λειτούργησε η πρώτη Ραδιοτηλεγραφική σχολή για κάλυψη των αναγκών του ναυτικού σε εκπαιδευμένο προσωπικό ειδικότητας Ραδιοτηλεγραφητών.

Κατά την διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων το ναυτικό, διέθεσε στο στρατό ξηράς τρεις φορητούς σταθμούς ασυρμάτου Μαρκόνι ισχύος 1,5W επανδρωμένους με προσωπικό του, για την υποστήριξη των επικοινωνιών του⁵. Επίσης οι αυξημένες ανάγκες που προέκυψαν για υποστήριξη των χερσαίων και των ναυτικών επιχειρήσεων, οδήγησαν στην άμεση εγκατάσταση νέων σταθμών ασυρμάτου Μαρκόνι της γερμανικής εταιρείας Telefunken, ισχύος 1,5KW στην Υποβρύχια Άμυνα στο Ναύσταθμο Σαλαμίνας, στη Θεσσαλονίκη, στη Θάσο, στη Σύρο και φορητών ασυρμάτων ισχύος 0,5W σε Χίο, Μυτιλήνη, Σάμο και Μούδρο (Λήμνου).

Μετά από τους Βαλκανικούς Πολέμους, όπου φάνηκε η αξία χρήσης του ασυρμάτου, ως σύγχρονο μέσο επικοινωνίας, μεταξύ πολεμικών πλοίων και σταθμών ξηράς, εγκαταστάθηκε στο σταθμό Θησείου, ένα νέο σύστημα ασυρμάτου Μαρκόνι ισχύος 1,5 KW για αποκλειστική χρήση του ναυτικού.

Οι αυξανόμενες ανάγκες που απαιτούσαν την επικοινωνία με σταθμούς στο εξωτερικό, επιβάλει την δημιουργία ενός μεγάλου σταθμού ασυρμάτου. Η παραγγελία του εξοπλισμού έγινε από το ναυτικό το 1914⁶, αλλά ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος δεν επέτρεψε την άμεση υλοποίηση της παραγγελίας αυτής. Τα χαρακτηριστικά του νέου ασυρμάτου Μαρκόνι με περιστροφικό σπινθηριστή αποσβενομένων κυμάτων ήταν ισχύος 60KW, με κεραία τύπου «Γ» στηριζόμενη σε έξι ιστούς, ανά δύο με ύψος 93 μέτρων σε απόσταση μεταξύ τους 579,11 μέτρων και λειτουργούσε με ηλεκτρική ισχύ από το δίκτυο της πόλης και εναλλακτικά με ηλεκτρομηχανή βενζίνης. Η εγκατάστασή του τελικά έγινε το 1921 στο Βοτανικό, όπου το 1920 με Νόμο⁷ είχε συσταθεί η Διεύθυνση Ραδιοτηλεγραφικής Υπηρεσίας Ναυτικού (ΔΡΥΝ). Στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε είχε υπάρξει εξέλιξη στην τεχνολογία των ασυρμάτων, η οποία κατάργησε το σύστημα των απο-

5 Υποστήριξη των επικοινωνιών του στρατού ξηράς σε επίπεδο Μεραρχίας, μεταφερομένων των σταθμών ασυρμάτων με αυτοκίνητα και με εμβέλεια από 15 έως 20 χιλιόμετρα.

6 Γ. Μ. Μεζεβίρη Πλωτάρχη BN. Άρθρο «Σύγχρονοι Πρόοδοι Ασυρμάτου» της Ναυτικής Επιθεώρησης τεύχος 26/Ιανουαρίου 1922, σελίδα 23.

7 Ο Νόμος 1830/1920 «περί σύστασης της Διεύθυνσης Ραδιοτηλεγραφικής Υπηρεσίας Ναυτικού (ΔΡΥΝ) στη περιοχή του Βοτανικού, που περιλάμβανε και την νέα Σχολή Ραδιοτηλεγραφίας.

σβενομένων κυμάτων με σπινθηριστές και το αντικατέστησε με το σύστημα διατηρουμένων κυμάτων με λυχνίες. Αποτέλεσμα ήταν να είναι αδύνατη η χρήση του για επικοινωνία με τους σταθμούς του εξωτερικού, πάρα μόνο για επικοινωνίες στο εσωτερικό της χώρας⁸). Τελικά χρησιμοποιήθηκε μόνο για μετάδοση εγκυκλίων, τηλεγραφημάτων, δελτίων μετεωρολογικών και τύπου.

Η σχολή Ραδιοτηλεγραφητών στις εγκαταστάσεις του Ασυρμάτου Θησείου λειτουργούσε με μαθητές ηλικίας 16-17 ετών, ώστε μετά την φοίτηση τους διάρκειας έντεκα (11) μηνών, να αποφοιτούν ως Υπαξιωματικοί με ειδικότητα Ραδιοτηλεγραφητών, για την κάλυψη των αναγκών τόσο σε ασυρμάτους πολεμικών πλοίων, όσο και σε μόνιμους ή φορητούς σταθμούς ασυρμάτων ξηράς του ναυτικού. Το χρονικό διάστημα μεταξύ των ετών 1917 και 1920 δεν λειτούργησε η σχολή⁹. Το 1920 η Σχολή Ραδιοτηλεγραφητών από τον Σταθμό Ασυρμάτου Θησείου μεταφέρθηκε στις νέες εγκαταστάσεις της νεοσυσταθείσας Διεύθυνσης Ραδιοτηλεγραφικής Υπηρεσίας Ναυτικού στο Βοτανικό.

Κατά την διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας ο σταθμός του Θησείου κάλυπτε και την ιδιωτική ανταπόκριση με αποκλειστικότητα την επικοινωνία με εμπορικά πλοία, με μεγάλες δυσκολίες λόγω του μεγάλου φόρτου απασχόλησής του. Μετά το 1922 το δίκτυο ναυτικών σταθμών ξηράς ασυρμάτων Αθηνών, ο παλαιός σταθμός του Θησείου και ο νέος σταθμός του Βοτανικού διατέθηκε και για τις αυξανόμενες εμπορικές ανάγκες, ιδιαίτερα για τα εμπορικά πλοία και συνέχισαν να υποστηρίζουν τις στρατιωτικές και τις εμπορικές ανάγκες της χώρας. Μετά το 1926 ο σταθμός ασυρμάτου του Θησείου σταδιακά καταργήθηκε και το κενό της λειτουργίας του, καλύφθηκε από τον μεγάλο και σύγχρονης τεχνολογίας σταθμό ασυρμάτου Βοτανικού και το τμήμα της εμπορικής χρήσης του και οι επικοινωνίες με εμπορικά πλοία, καλύφθηκε από την κατασκευή νέων σταθμών ασυρμάτου ξηράς αποκλειστικά για εμπορική χρήση (περιοχή Βάρης κλπ.).

Το Φθινόπωρο του 1927, η Ανωτέρα Ναυτική Σχολή Πολέμου εγκαθίσταται πλέον στις υποδομές του Σταθμού Ασυρμάτου Θησείου, η οποία μέχρι τότε λειτουργούσε στα Παλαιά Ανάκτορα (σημερινή Βουλή). Η μετεγκατάσταση Σχολής έγινε διότι υπήρξε διαθεσιμότητα κτιριακών εγκαταστάσεων στο σταθμό ασυρμάτου Θησείου και όχι σε χώρο του Αστεροσκοπείου Αθηνών, όπως είναι η επικρατούσα άποψη¹⁰. Η διατύπωση της

8 Όπως η υποσημείωση 3.

9 Πολεμικό Ναυτικό. Επίσημη Ιστοσελίδα. Ιστορικό Σχολή Σ/Ν.

10 Πολεμικό Ναυτικό. Επίσημη Ιστοσελίδα. Ιστορικό Σχολή ΝΣΝ.

Στο τετράγωνο περικλείεται η Σχολή του Ναυτικού και στο περίγραμμα φαίνεται η συνοικία Ασύρματος των προσφύγων. Είναι εμφανή τα όρια της συνοικίας, με την γειτονική περιοχή των Πετραλώνων όπου υπάρχει τετράγωνη ρυμοτομία.

Πηγή: geomythiki.blogspot.gr

φράσης «Η Ανωτέρα Ναυτική Σχολή Πολέμου στο Αστεροσκοπείο» κυριάρχησε λόγω της θέσης της, στα νοτιοδυτικά και της μικρής απόστασής της (περίπου 285 μέτρων) από τους χώρους του Αστεροσκοπείου Αθηνών, που αποτελούσε κυρίαρχο σημείο προσδιορισμού μιας περιοχής γύρω του. Η Ναυτική Σχολή Πολέμου, όπως ονομάστηκε το 1931 λειτούργησε μέχρι την έναρξη του πολέμου του 1940 και στην συνέχεια διέκοψε την λειτουργία της. Επίσης, υπάρχουν μαρτυρίες παλαιών προσφύγων που ζουν σήμερα (2020)¹¹, όπως και σχετικά άρθρα¹², ότι λειτουργούσε η Σχολή Πολέμου στις εγκαταστάσεις του παλαιού ασυρμάτου.

11 Μαρτυρία της Αικατερίνης Αναστασίου Νικολαΐδου, παλαιάς κατοίκου του συνοικισμού Ασύρματου, που γεννήθηκε το 1924 στο Πειραιά και έζησε από τα νηπιακά της χρόνια στα προσφυγικά της περιοχής τα «Ατταλειώτικα»

12 Το Άρθρο «Στη συνοικία των Ονείρων. Ο Ασύρματος στο Φιλοπάππου» της Εφημερίδα Μικρός Ρωμιός(27 Μαρτίου 2015).Το άρθρο, Ο προσφυγικός οικισμός «Ασύρματος» στο Φιλοπάππου ή αλλιώς συνοικία το «Όνειρο», όπως έγινε γνωστή από την ομώνυμη ταινία της Ιστοσελίδας geomithiki.blogspot.gr.

Στην κατοχή οι εγκαταστάσεις της Ναυτικής Σχολής Πολέμου, του παλαιού ασυρμάτου Θησείου χρησιμοποιήθηκαν από τους Ιταλούς μέχρι την συνθηκολόγησή τους την 8 Σεπτεμβρίου 1943 (πολλοί Ιταλοί κρύφτηκαν στα σπίτια των προσφύγων της συνοικίας του Ασυρμάτου) και από τους Γερμανούς μέχρι την απελευθέρωση την 12 Οκτωβρίου 1944.

Οι εγκαταστάσεις της Σχολής του Ναυτικού, κατά τις μάχες που έγιναν στο λόφο Φιλοπάππου και στη συνοικία του Ασυρμάτου στην διάρκεια των Δεκεμβριανών το 1944, καταστράφηκαν από βολές όπλων και πυρκαγιά και στη συνέχεια εγκαταλείφθηκαν μεταπολεμικά από το ναυτικό.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1950 το οικοδομικό υλικό, οι πελεκητές πέτρες και τμήματα κτιρίων που δεν καταστράφηκαν από τις εγκαταστάσεις της Ναυτικής Σχολής, όπως θυμούνται οι παλαιοί κάτοικοι της περιοχής¹³, χρησιμοποιήθηκαν για την οικοδόμηση των νέων πέτρινων διόροφων κατοικιών, ώστε να λυθεί εν μέρει το πρόβλημα στέγασης των προσφύγων από την Αττάλεια στη συνοικία του Ασυρμάτου.

Πηγές

Βιβλιογραφία

- (1). Μεγάλη Στρατιωτική και Ναυτική Εγκυκλοπαίδεια Λεξικό Αθήνα (1927), τόμος πρώτος σελίδα 358 και τόμος δεύτερος, σελίδα 259.
- (2). Ναυτική Επιθεώρηση τεύχος 26 / Ιανουαρίου 1922, άρθρο «Σύγχρονοι Πρόοδοι Ασύρματου» Γ.Μ Μεζεβίρη Πλωτάρχη BN, σελίδα 23 έως 27.
- (3). Λεύκωμα της Ναυτικής Σχολής Πολέμου για τα εβδομήντα πέντε χρόνια από την ίδρυση της 1921-1925, σελίδες 20 και 34.

ΒΔ-Νόμοι

- (1). ΦΕΚ 46Α της 1 Φεβρουαρίου 1912, «Περί συστάσεως σταθμού ασυρμάτου τηλεγράφου εν Αθήναις».
- (2). ΦΕΚ 14Α της 18 Ιανουαρίου 1920, Νόμος 1830 /1920 «Περί Οργανώσεως του Κλάδου των Τηλεγραφητών του Πολ. Ναυτικού» και Νόμος 1831 / 1920 «Περί Οργάνωσης Ραδιοτηλεγραφικής και Ραδιοτηλεφωνικής Υπηρεσίας του Κράτους και Περί Σύστασης Ραδιοτηλεγραφικής Υπηρεσίας του Π. Ναυτικού».

Επίσημες Ιστοσελίδες Ναυτικού

- (1) Ιστορικό Σχολής ΝΣΠ.
- (2) Ιστορικό Σχολής Σ/Ν.

Μαρτυρία

- (1). Της κυρίας Αικατερίνης Αναστασίου Νικολαΐδου, παλαιάς κατοίκου του συνοικισμού Ασύρματου, που γεννήθηκε το 1924 στο Πειραιά και έζησε από τα νηπιακά της χρόνια στα προσφυγικά της περιοχής τα «Ατταλειώτικα».

Άρθρα

- (1). «Στη συνοικία των Ονείρων. Ο Ασύρματος στο Φιλοπάππου» της Εφημερίδα Μικρός Ρωμιός(27 Μαρτίου 2015) της Ιστοσελίδας mikros-romios.gr/asyrmatos/
- (2).Ο προσφυγικός οικισμός «Ασύρματος» στο Φιλοπάππου ή αλλιώς συνοικία το «Όνειρο», όπως έγινε γνωστή από την ομώνυμη ταινία της Ιστοσελίδας geomithiki.blogspot.gr.

13 Όπως η υποσημείωση 11.

Δανεικαριά ή σεμπριά

Του Πλοιάρχου (HN) Γρηγορίου Γεωργακόπουλου Π.Ν. ε.α.

Διαβάζοντας τον τίτλο Δανεικαριά ή σεμπριά εκ πρώτης όψεως οι λέξεις είναι άγνωστες για πολλούς. Τότε που εφαρμόζονταν ήταν το οξυγόνο των ανθρώπων πολλών περιοχών της υπαίθρου, ίσως όχι μόνο, της πτωχής πατρίδας μας.

Τι είναι η δανεικαριά

Κάποιες δουλειές γίνονται καλύτερα και αποδοτικότερα από πολλά άτομα. Προς τούτο μαζεύονταν τρία, τέσσερα έως και δέκα άτομα από διάφορα νοικοκυριά και συνεργάζονταν όλοι μαζί να τελειώσουν τη δουλειά· τότε δεν υπήρχε ο φαρμακερός «ίός» να πρέπει να είναι 2-3 μέτρα μακριά ο ένας από τον άλλον, για να μην κολλήσουν τον ιό. Οι ψείρες, οι ψύλλοι, οι κοριοί, οι κόνιδες, που ήταν η μάστιγα της εποχής και κατέτρωγε τα κουφάρια των ανθρώπων της εποχής εκείνης, είχαν όλοι, και ως εκ τούτου, δεν υπήρχε θέμα μετάδοσης.

Τέτοιες δουλειές ήταν το ξεφύλλισμα του καλαμποκιού, όπου μαζεύονταν όλοι στα χωράφια, τόπος συγκέντρωσης τα αλώνια, που ήταν συγκεντρωμένα τα είδη αυτά και άρχιζαν το βράδυ μετά το σούρουπο με το φεγγάρι για φως, μέχρι τα μεσάνυχτα είχαν τελειώσει τραγουδώντας και διασκεδάζοντας.

Ένα άτομο για να κάνει αυτή τη δουλειά τότε ήθελε πολλές κοπιαστικές μέρες. Το άλλο βράδυ πήγαιναν σε άλλο αλώνι και συνεχίζοταν για πολλά βράδια. Άλλες δανεικαριές ήταν ο τρύγος, ο θερισμός των σιταριών, η επεξεργασία των σπάρτων, το ξάσιμο των μαλλιών (γυναικεία δουλειά), και πολλές άλλες. Αυτή η διαδικασία είναι η δανεικαριά. Η δανεικαριά είναι μία απλή αλληλοβιόθεια χωρίς υποχρεώσεις των χωρικών να πάνε να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον.

Τι είναι η σεμπριά

Για να σπείρεις το χωράφι σου τότε, έπρεπε να ζέξεις στο αλέτρι δύο ζώα. Ελάχιστοι χωρικοί είχαν δύο ζώα. Για να έχεις δύο ζώα έπρεπε να διαθέσεις πολλά για την συντήρησή τους, και θα τα χρησιμοποιούσες μόνο την εποχή που θα έσπερνες, το φθινόπωρο.

Για να σπείρεις όμως τα χωράφια σου κανόνιζες με ένα συγχωριανό που είχε και αυτός ένα ζώο, να σπείρετε μαζί τα χωράφια, δηλαδή κάνατε μαζί ζευγάρι έζεχναν μαζί τα ζώα τους και έσπερναν τα χωράφια τους. Έσπερναν το χωράφι του ενός 3-4 μέρες και μετά πήγαιναν και έσπερναν το χωράφι του άλλου άλλες τόσες μέρες και αυτό επαναλαμβανόταν μέχρι να σπείρουν όλοι τα

χωράφια τους. Αυτή η διαδικασία λεγόταν σεμπριά.

Επίσης υπήρχαν κάποια μοναχικά άτομα συνήθως χήρες, που η πείνα και οι αρρώστιες είχαν εξολοθρεύσει τις οικογένειές τους και είχαν μείνει έρημες και δυστυχισμένες. Σε αυτές τις περιπτώσεις πήγαιναν διάφοροι χωρικοί με το ζευγάρι και έσπερναν τα χωράφια της χήρας από καλοσύνη την βοηθούσαν να ζήσει και αυτή. Αυτή η διαδικασία λεγόταν **Βοήθεια**.

Ουδείς άνθρωπος είναι σε θέση να σηκώσει ένα
θράχο μόνος του.
(Αριανός Φλάβιος)

Μια μικρή βοήθεια, όταν γίνεται στην περίπτωση
που χρειάζεται, είναι τεράστια ευεργεσία.
(Δημόκριτος)

Αυτό γινόταν σε πολλές περιοχές της χώρας μας, τότε από φτωχούς, αγράμματους ξεδοντιάρηδες ανθρώπους, λόγω κακουχιών της εποχής εκείνης. Έτσι προγραμμάτιζαν τις δουλειές τους τότε οι χωρικοί. Ακούω τώρα στην τηλεόραση από πολύ σπουδαγμένους, ιθύνοντες του παρελθόντος και ίσως και του μέλλοντος και ελάχιστοι του παρόντος, να λένε **απερίσκεπτα** και επιπλαία ότι το κράτος πρέπει να προσλάβει κάμποσες χιλιάδες γιατρούς και νοσηλευτικό προσωπικό μόνιμο, για να έχει επάρκεια να μπορεί να αντιμετωπίσει έκτακτες καταστάσεις, όπως τον κορονοϊό ή κάποια αλληλεπιδημία που ίσως πέσει μετά από κάποια χρόνια.

Σκέψη φτωχειά, από την μία επιδημία μέχρι που ίσως κάποτε να έλθει η άλλη, αυτούς τους υπεράριθμους ανθρώπους επιστήμονες ποιος θα τους πληρώνει, το κράτος; Θα κόβει αγκωνάρια, θα τα πουλάει να πάιρνει λεφτά να τους πληρώνει; Το ίδιο θέμα λένε οι ιθύνοντες για όλα όσα θέματα εξαρτώνται από το κράτος να κόψει το λαμπό του να τα βρει. **Τι εμπιστοσύνη** να έχεις σε τέτοιους ανθρώπους. Το «λαϊκίζειν ούκ εστί φιλοσοφείν».

Η εμπιστοσύνη είναι ο
αχώριστος σύντροφος της επιτυχίας.
(Λιβάνιος)

Στη συζήτηση, η εμπιστοσύνη βοηθάει
περισσότερο από το πνεύμα.
(Λιβάνιος)

Εμπιστοσύνη δεν μπορεί να υπάρξει
όπου δεν υπάρχει σεβασμός
(Ηρόδοτος)

Η ευτυχία της καρδιάς βρίσκεται στην εμπιστοσύνη
(Γκράμπε)

Η ομορφιά της ζωής βρίσκεται στην εμπιστοσύνη
(Κολέτη)

Ο Θεός να μας φυλάει να μην κυβερνήσουν την χώρα τέτοιοι ιθύνοντες. Εδώ μπαίνει το ερώτημα μήπως πρέπει να κάνει σεμπριά ή δανεικαριά το κράτος για να ανταπέξερχεται στις δύσκολες καταστάσεις που του συμβαίνουν κάθε κάμποσα χρόνια. Θεωρίες για τα παραπάνω υπάρχουν πολλές. Απορία μου, αυτοί που τα λένε τα πιστεύουν, αυτοί που τα ακούνε τα πιστεύουν; Σώσον κύριε το λαό σου και ευλόγησον τους αφελείς, αν υπάρχουν...

Η σεμπριά γινόταν συνήθως μεταξύ όμοιων αισθηματικών ανθρώπων. Τότε ο λόγος των ανδρών, ως επί το πλείστον, ήταν συμβόλαιο.

Δεν πήγαιναν σε συμβολαιογραφεία για να κάνουν συμβόλαιο για το χωράφι που πουλήσανε ή αγοράσανε, αλλά αυτά γίνονταν διά του λόγου.

Υπήρχαν και κάποιοι οι οποίοι δεν είχαν σταθερό λόγο, πήγαιναν όπου φύσαγε ο άνεμος. Οι εν λόγω χωρικοί έκαναν σεμπριά με τους όμοιούς τους.

Είναι κάτι παρόμοιο με τα διάφορα σημειρινά κράτη. Άλλα λένε οι ηγέτες τους τη μία μέρα και άλλα την άλλη, αυτοί το λένε διπλωματία, ο λαός το λέει κοροϊδία.

Η σεμπριά που γινόταν τότε στα χωριά -δεν είχανε και οι δύο τα ίδια χωράφια- αλλά έλεγαν, ας έχει ο ένας περισσότερα χωράφια, δεν πειράζει θα συνεργαστούμε· ο πολύς θα βοηθήσει το λίγο σε κάτι άλλο.

Μήπως χρειάζεται να κάνουν σεμπριά δύο κράτη;

Εάν ένα κράτος έχει πληθυσμό 10 εκατομμύρια και ένα άλλο 80 εκατομμύρια, εάν σεμπριάσουν φτιάχνουν ένα κράτος δύναμης 90 εκατομμύρια.

Όταν το ένα κράτος έχει 7 υποβρύχια (Υ/Β) και το άλλο 11 υποβρύχια (Υ/Β) και σεμπριάσουν για 6 υποβρύχια τότε η δύναμή τους θα είναι $7+6=13$ Υ/Β το ένα κράτος και $11+6=17$ Υ/Β το άλλο.

Εάν το ένα κράτος έχει 8 φρεγάτες και το άλλο 14 φρεγάτες και σεμπριάσουν για 7 Φ/Γ, τότε το ένα κράτος έχει $8+7=15$ Φ/Γ και το άλλο έχει $14+7=21$ Φ/Γ.

Εάν το ένα κράτος έχει 300 νάρκες, 500 τορπίλες, 15 τορπιλάκατους και 30.000 στρατό, και το άλλο έχει 900 νάρκες, 800 τορπίλες, 30 τορπιλάκατους και 50.000 στρατό και σεμπριάσουν για 250 νάρκες, 400 τορπίλες, 25.000 στρατό, 12 τορπιλάκατους, τότε το ένα κράτος θα έχει 550 νάρκες 900 τορπίλες 55.000 στρατό, 27 τορπιλάκατους και το άλλο κράτος θα έχει 1150 νάρκες, 1200 τορπίλες, 75.000 στρατό και 42 τορπιλάκατους κ.ο.κ.

Με τέτοια δύναμη πυρός, ας πάει όποιος νομίσει να κουνάει τα πόδια του σ' αυτή τη σεμπριά, θα του τα κόψουν οι σέμπροι από τη ρίζα.

Πού είναι όμως αυτοί οι δύο σέμπροι, πώς θα βρεθούν, αν υπάρξουν δύο λαοί διαφορετικών κρατών να γίνουν οι δύο σε συσκευασία του ενός, όπως ανωτέρω αναφέρεται να έχουν λόγο και ας τολμήσει να κουνηθεί κάθε ελαφρόμυαλος ηγέτης άλλης χώρας.

Η σεμπριά θα γίνει και σε επίπεδο οικονομικό, παιδείας, τουρισμού και γενικότερα ότι έχει ο ένας θα σεμπριάζει ειλικρινά με τον άλλο.

Η σεμπριά θα είναι δυνατή, ισχυρή, μέχρι πτώσεως και ανορθώσεως των χωρών των σέμπρων. Η ήττα του ενός θα είναι ήττα και του άλλου. Η νίκη τους ενός θα είναι νίκη και του άλλου. Η σεμπριά δε θα καταργήσει τις ιδιαιτερότητες κάθε σέμπρου. Οι απεργίες, οι θρησκείες, ο πολιτισμός, το κάψιμο των τρόλεϋ στην Πατησίων, το σπάσιμο των βιτρινών, οι καταλήψεις, τα κίτρινα γιλέκα το χρώμα της αγάπης, και γενικά οι διαφορετικότητες κάθε σέμπρου θα διατηρηθούν.

Τώρα βέβαια υπάρχουν κάποιες δανεικαριές, σεμπριές αλλά στα λόγια, είναι στο στάδιο της συμπαραστάσεως. Κάποιοι λένε βρέστε τα εσείς με τις δανεικαριές. Οι σέμπροι παρίστανται νοερά ανάλογα με τα προσωπικά τους συμφέροντα. Εμείς δεν θέλουμε τέτοια σεμπριά για τα μάτια του κόσμου. Θέλουμε σεμπριά όπως ανωτέρω περιγράφεται. Όταν η σεμπριά μας είναι όπως παραπάνω αναγράφεται, άμα κάποιος ανόητος κουνηθεί, οι σέμπροι δεν θα υποκύψουν αλλά θα αντιτάξουν τις κάνες των κανονιών τους, και θα μετανιώσει πικρά για την πράξη του.

Το να σκοντάψει κανείς δύο φορές στην ίδια πέτρα, είναι επιπολαιότητα.

(Κικέρων)

Η απερισκεψία είναι λιοντάρι αρπακτικό, φίδι δηλητηριώδες.

(Συμεών)

Η απερίσκεπτη σπουδή είναι επικίνδυνη.

(Περίανδρος)

Δεν είναι πάντοτε από τα λάθη μας, που παθαίνουμε ζημιά, αλλά από τον τρόπο με τον οποίο θα συμπεριφερθούμε, αφού τα διαπράξουμε.

(Μακώλεϋ)

Έλληνες και Ελληνίδες, Ελληνόπουλα και Ελληνοπούλες βλέπετε τι γίνεται με τις δανεικαριές και τις σεμπριές μεταξύ των κρατών, λόγια μεγάλα χωρίς γάλα.

Ας είναι η σεμπριά μεταξύ μας ως Έλληνες ισχυρή, όπως ήταν τότε στους χωρικούς που είχαν λόγο «συμβόλαιο».

Θαλάσσιο ναρκοπέδιο

Του Υποναυάρχου Συμεών Κωνσταντινίδη ΠΝ ε.α.

Με τον όρο «θαλάσσιο ναρκοπέδιο» χαρακτηρίζεται ο συνηθέστερα θαλάσσιος χώρος στον οποίον έχουν ποντίστει θαλάσσιες νάρκες. Τα θαλάσσια ναρκοπέδια άρχισαν να δημιουργούνται στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ιδιαίτερη όμως και πολύ εκτεταμένη χρήση θαλάσσιων ναρκοπέδιων έγινε στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο τόσο στον Ειρηνικό Ωκεανό μεταξύ των εμπολέμων όσο και στον Ατλαντικό αλλά και στον Ινδικό.

Ταξινόμηση

Τα θαλάσσια ναρκοπέδια ταξινομούνται ανάλογα του σκοπού τους, διακρίνονται σε αμυντικά, προστατευτικά και επιθετικά.

Προστατευτικά θεωρούνται αυτά που ποντίζονται στα χωρικά ύδατα μιας χώρας

Αμυντικά αυτά που ποντίζονται στα διεθνή ύδατα. Συνήθως ποντίζονται σε διεθνή στενά, διεθνείς θαλάσσιες γραμμές επικοινωνίας (SEA LINES OF COMMUNICATIONS SLOCs) και στρατηγικά περάσματα

Επιθετικά θεωρούνται αυτά που ποντίζονται στα χωρικά ύδατα της εχθρικής χώρας.

Σπουδαία παραδείγματα επιθετικού ναρκοπεδίου υπήρξαν εκείνα τα πολύ εκτεταμένα που εγκατέστησαν οι Άγγλοι και οι Αμερικανοί στα τελευταία χρόνια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στη, μεταξύ των Σκωτικών και Νορβηγικών ακτών, θαλάσσια περιοχή, από την οποία διέρχονταν εξ ανάγκης τα προς τον Ατλαντικό εκπλέοντα ή επαναπλέοντα στις βάσεις τους γερμανικά καταδρομικά και υποβρύχια.

Αντίθετα χαρακτηριστικό παράδειγμα αμυντικών ναρκοπεδίων ήταν εκείνα που εγκατέστησε η Οθωμανική Αυτοκρατορία στα Στενά των Δαρδανελίων τα οποία και αναδείχθηκαν περισσότερο επικίνδυνα ακόμη και από τα επάκτια πυροβολεία, για όποιο από τα αγγλογαλλικά τότε πλοία θα επιχειρούσε τη διέλευσή τους, τον Μάρτιο του 1915.

Κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο χαρακτηριστικό παράδειγμα επιθετικού ναρκοπεδίου ήταν επίσης εκείνα που εγκατέστησε το Αγγλικό Βασιλικό Ναυτικό στις ακτές της Νορβηγίας εξαναγκάζοντας κάθε γερμανικό τύπο πλοίου να διαπλέει πλέον την ανοικτή θάλασσα υποκείμενα έτσι εμπορικά και πολεμικά πλοία σε νηοψίες.

Εγκατάσταση θαλάσσιου ναρκοπεδίου

Η εγκατάσταση γενικά θαλάσσιου ναρκοπεδίου ονομάζεται ναρκοθέτηση. Στη θάλασσα τη ναρκοθέτηση

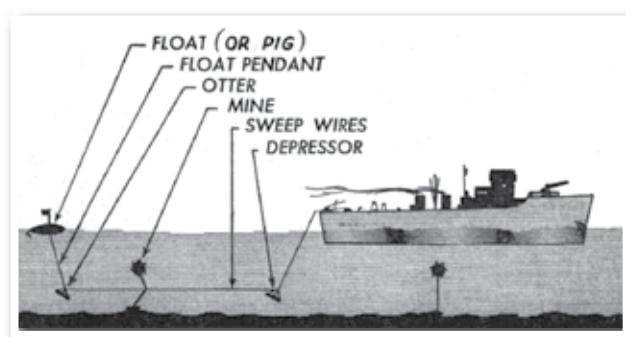
επιχειρούν ειδικά πλοία καλούμενα ναρκοθέτιδες που φέρουν ειδικό σιδηροτροχιακό υλικό (γραμμές) επί του οποίου εγκαθίστανται, και στοιβάζονται οι θαλάσσιες νάρκες, και οι οποίες τελικά ποντίζονται από την πρύμνη όπου καταλήγουν οι σιδηροτροχιές αυτές. Θαλάσσια ναρκοπέδια εγκαθίστανται κυρίως σε διαύλους, στενά, προ των μεγάλων λιμένων καθώς και κατά μήκος ακτών προσφερομένων σε αποβατικές επιχειρήσεις.

Το θαλάσσιο ναρκοπέδιο ανάλογα του προορισμού του και της θέσης που έχει εγκατασταθεί μπορεί να αποτελείται είτε από μία γραμμή ποντισμένων ναρκών, είτε από περισσότερες παράλληλες γραμμές.

Στην πρώτη περίπτωση η πόντιση θεωρείται περισσότερο πυκνή, ώστε να μην μπορεί ένα πλοίο να διασπάσει αυτό από τα μεταξύ των ναρκών διάκενα χωρίς να υποστεί ζημία. Στην περίπτωση των περισσότερων της μιας παραλλήλων γραμμών η πόντιση θεωρείται αραιή με μεγαλύτερα διάκενα αφού αυτά καλύπτονται με νάρκες των επομένων γραμμών, σε κάθετη διάταξη από εκείνη της γραμμής πόντισης. Στην πράξη πολλές φορές συμβαίνει, η σε παράλληλες γραμμές ανάπτυξη ναρκοπεδίου, οι ποντισμένες νάρκες να μη διατηρούνται σε παράλληλες γραμμές λόγω της διαφορετικότητας των ισοβαθών καμπυλών και των εξάρσεων του βυθού, και όχι λόγω θαλασσίων ρευμάτων ή κυματισμού όπως εσφαλμένα πολλοί θεωρούν.

Καθαρισμός θαλάσσιου ναρκοπεδίου

Η αποκατάσταση, ή καθαρισμός θαλάσσιου χώρου από ναρκοπέδιο γίνεται είτε με γρίπιση των ποντισμένων αγκυροβολημένων ναρκών καλούμενη ναρκαλιεία (συνήθως με μηχανική ναρκαλιεία τύπου oropeza), ή με επιτόπια εξουδετέρωση ή καταστροφή αυτών.

Μηχανική ναρκαλιεία τύπου oropeza.

Πλωτήρας μηχανικής ναρκαλιείας τύπου oropeza.

Πόντιση Μαγνητικού καλωδίου για μαγνητική ναρκαλιεία

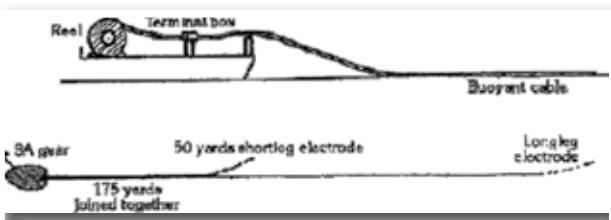

Το Ναρκαλιευτικό Ν/Α ΑΥΡΑ (πρώην πλοίο μου νυν παροπλισμένο στο Ναύσταθμο Κρήτης)
φωτό: Συμ. Κωνσταντινίδης

Τη ναρκαλιεία επιχειρούν ειδικά προς τούτο πολεμικά πλοία που ονομάζονται ναρκαλιευτικά.

Η εξουδετέρωση ή καταστροφή μεμονωμένων ναρκών γίνεται από ομάδες υποβρυχίων καταστροφών (Ο.Υ.Κ.), όταν πρόκειται για την επιτόπια καταστροφή τους.

Οι νάρκες βυθού εξουδετερώνονται είτε με μαγνητική ναρκαλιεία αν είναι μαγνητικές είτε με ακουστική ναρκαλιεία αν είναι ακουστικές.

Διαδικασία πόντισης Μαγνητικού καλωδίου για μαγνητική ναρκαλιεία

Διαδικασία πόντισης Ακουστικής σφύρας πολύ χαμηλών συχνοτήτων για ακουστική ναρκαλιεία

Διαδικασία πόντισης Ακουστικής σφύρας υψηλών συχνοτήτων για ακουστική ναρκαλιεία

Το ναρκοθηρευτικό Ευρώπη (M62) τύπου Hunt. (Ήμουν ο πρώτος διοικητής μοίρας των Hunt)
φωτό: Συμ. Κωνσταντινίδης

Νεώτερος τρόπος εξουδετέρωσης ναρκών είναι η ναρκοθηρεία που μπορεί νε εξουδετερώσει όλα τα είδη ναρκών με πολεμικά πλοία που ονομάζονται ναρκοθηρευτικά.

Δίκαιο πολέμου

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαίου και ιδιαίτερα της Σύμβασης της Χάγης κάθε εμπόλεμη Χώρα που εγκαθιστά θαλάσσιο ναρκοπέδιο οφείλει ν' ανακοινώσει αυτό σε όλα τα πλοία ουδέτερων Χωρών που πρόκειται να διαπλεύσουν την περιοχή καθιστώντας αυτή εμπόλεμη ζώνη. Η ενημέρωση αυτή γίνεται δια του Υπουργείου Εξωτερικών προς τους Πρεσβευτές των ουδέτερων Χωρών προς αποτροπή κινδύνων πολέμου.

Σημειώνεται πως οι Γερμανοί δεν σεβάστηκαν πάντοτε τη διάταξη αυτή, περιοριζόμενοι να χαρακτηρίζουν και στους δύο Παγκόσμιους Πολέμους μεγάλη θαλάσσια έκταση πέριξ της Αγγλίας ως απαγορευμένες περιοχές εντός των οποίων τα υποβρύχια τους εγκατέλειπαν νάρκες.

Ο ναρκοπόλεμος τον 21ο αιώνα

Τη σημερινή εποχή η χρήση της θαλάσσιας νάρκης κάθε άλλο παρά παρωχημένη είναι. Είναι μια θανάσιμη απειλή για κάθε πλοίο ή υποβρύχιο. Ο Ναρκοπόλεμος, μπορεί να μην έχει θεαματικές συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις δυνάμεων, όμως αποτελεί αναπόσπαστο

τμήμα τού κατά θάλασσα πολέμου, ακόμα και στις μέρες μας. Η σχεδίαση επιχειρήσεων, εφόσον περιλαμβάνει κινήσεις Πολεμικών Πλοίων, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και τις πιθανές επιπτώσεις από την πόντιση ναρκών. Από την στιγμή που έχουν τοποθετηθεί νάρκες σε μια περιοχή χωρίς καμία προειδοποίηση, μπορούν ανά πάσα στιγμή να προξενήσουν ανυπολόγιστες ζημιές. Επίσης είναι αξιοσημείωτο ότι είναι αρκετά δύσκολο να προστατευθούμε ή να απαλλαγούμε από αυτές. Ως εκ τούτου, η πόντιση ναρκών μπορεί να θεωρηθεί ιδιαίτερα πιθανή ακόμα και στον σύγχρονο ναυτικό πόλεμο.

Βιβλιογραφία

- https://en.wikipedia.org/wiki/Naval_mine
- https://en.wikipedia.org/wiki/Minesweeper#/media/File:Minesweeper_cutting_loose_moored_mines_diagram_1952.jpg
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Minesweeper>
- <http://e-amyna.com/?p=6704>
- https://el.wikipedia.org/wiki/Θαλάσσιο_ναρκοπέδιο
- <http://www.ellinikos-stratos.com/naytiko/castagno.asp>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Minesweeping>
- https://www.google.gr/search?q=MINESWEEPING&espv=2&biw=1280&bih=675&tbo=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi8pbfVrpPLAhXHCw8KHbMVCpwQsAQIMA&dpr=1
- <https://www.google.gr/webhp?sourceid=chrome-instant-ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=MINEHUNTING>
- Minehunter
- <http://www.hellenicnavy.gr/el/istoria/26-gr/istoria/palaia-polemika-ploia/antitorpiliaka-hunt-iii/35-l-67-1942-1945>

Πρωταγόρας ο Αβδηρίτης (Ιδρυτής της Σοφιστικής)

Του Υποναυάρχου Δημητρίου Γεωργαντά ΠΝ ε.α.

«Πάντων χρημάτων μέτρον ἀνθρωπος»
Πρωταγόρας (περί 490 – περί 410 π.Χ.)

Νεανικότητα

Ο Πρωταγόρας (ετυμολογικά: πρώτος αγορητής) γεννήθηκε στα Άβδηρα της Θράκης περί το 490 π.Χ. και πέθανε περί το 410 π.Χ. Κατά τον Διογένη Λαέρτιο (180-240 μ.Χ.) ήταν γιος του Αρτέμωνα ή του Μαίανδρου και μαθητής του Δημόκριτου. Ο Φιλόστρατος Αθηναίος (160-244 μ.Χ.) καταθέτει ότι μορφώθηκε και στους Πέρσες μάγους - σοφούς, οι οποίοι ως συνοδοί του Ξέρξη ήρθαν στα Άβδηρα, όπου ο Ξέρξης φιλοξενήθηκε στο σπίτι του πλούσιου πατέρα του. Ο Ξέρξης, έδωσε εντολή να μορφωθεί ο νεαρός Αβδηρίτης ως Πέρσης. Κατά τους Διογένη Λαέρτιο και Αθήναιο Ναυκράτιτη (170-223 μ.Χ.), ο ωραιότατος νεαρός Πρωταγόρας ήταν φορμοφόρος – αχθοφόρος και επινόησε την αχθοφορική τύλη (σαμάρι). Αναφέρουν δε ότι βλέποντάς τον ο Δημόκριτος «ξύλα δεδεκώς», τον συμπάθησε, έχρησε μαθητή του και έστειλε σε γειτονικό χωριό ως «γραμματιστή – διδάσκαλο».

Βασικά είναι άγνωστα, η νεανική ζωή, μόρφωση και αγωγή του. Το όνομα του πατέρα του δεν είναι βέβαιο, ενώ της μητέρας του είναι άγνωστο. Εκ φύσεως ήταν οξύνους και έτυχε ικανής μόρφωσης στα Άβδηρα και μάλιστα σε περίοδο που η πατρίδα του ήταν κάτω από την περσική επικυριαρχία ή μόλις είχε απαλλαγεί από αυτήν. Στα Άβδηρα την εποχή εκείνη, πέρα από την οικονομική ευμάρεια, υπήρχαν αξιότατοι - έμπειροι σοφοί διδάσκαλοι, ώστε να τον καταρτίσουν και αργότερα τον Δημόκριτο, με επίζηλη σοφία και γνώση.

Ωριμότητα - Διδάσκαλος του Πανελληνίου

Τριάντα (30) ετών άρχισε το διδακτικό του έργο, μαγεύοντας με την ομιλία του. Στην αρχή της σταδιοδρομίας του φαίνεται ότι είχε τον Δημόκριτο ως μαθητή. Περιήλθε και δίδαξε επί 40 χρόνια σε όλη την Ελλάδα, «Καίτοι πολλά γε τα ἔτη ἡδη ειμί εν τη τέχνῃ» και αναδείχθηκε «σοφιστής... παιδεύσεως και αρετής διδάσκαλος» του Πανελληνίου. Επηρέασε πολύπλευρα την ελληνική σκέψη, όπως ομολογεί, με πνεύμα κακεντρέχειας και φθόνου ο Πλάτων στα έργα του «Μένων», «Πρωταγόρας», «Κρατύλος», «Θεαίτητος», «Σοφιστής», «Ευθύδημος» και άλλα.

Η διδακτική δραστηριότητα, ρητορική δεινότητα, πολυμάθεια και η Πρωταγόρεια φιλοσοφία εξαπλώθηκαν και στη Μεγάλη Ελλάδα της Κάτω Ιταλίας - Σικελίας. Πρόσφερε τη διδακτική, ρητορική και πολιτική του τέχνη αντί αδρότατης ανταμοιβής σε διαλεκτούς πλούσιους - φιλόδοξους νέους και απέκτησε πλούτη και φήμη, ώστε να αναφέρεται στον «Πρωταγόρα» ότι σε πλουτισμό ξεπέρασε ακόμη και τον Φειδία και άλλους δέκα μαζί ανδριαντοποιούς. Την Αθήνα επισκέπτονταν συχνά επί μακρό και ήταν διάσημος, όπως και σε άλλες πόλεις. Στην Αθήνα συνδέθηκε με τον Περικλή (494-429 π.Χ.), ο οποίος του ανέθεσε το 444 π.Χ. την σύνταξη των νόμων – πολιτεύματος των Θουρίων, αποικίας της Αθήνας στην Ιταλία και υπήρξε σύμβουλος και διδάσκαλος των παιδιών του Πάραλου – Ξάνθιππου.

Στους μεγάλους θαυμαστές του επιφανούς Αβδηρίτη συγκαταλέγεται ο τραγικός ποιητής Ευριπίδης ο Σαλαμίνιος (480-406 π.Χ.), στην οικία του οποίου πολλάκις φιλοξενήθηκε, πρωτοδιάβασε το έργο του «περί Θεών» και έδινε διαλέξεις. Γνώρισε τον Σωκράτη, ο οποίος τον σέβονταν και τον εκτιμούσε, και με τον οποίο είχε πολλές συνομιλίες. Ο Πλάτων στον περίφημο διάλογο «Πρωταγόρας», αλλά και στα υπόλοιπα έργα του, έδωσε το πορτρέτο του μεγαλειώδους σοφιστή, ασκώντας κριτική ή απορρίπτοντάς τις φιλοσοφικές του θέσεις. Φίλος του υπήρξε και ο πλουσιότερος προστάτης των γραμμάτων στην Αθήνα, Καλλίας. Επιζητούσαν την συναναστροφή του πολλοί πολιτικοί, ιστορικοί και καλλιτέχνες. Κατά γενική ομολογία, υπήρξε ο διδάσκαλος όλης της πνευματικής και πολιτικής Αθήνας και μάλιστα στον κολοφώνα της πνευματικής λάμψης της. Εκτιμάτο πολύ από τους συγχρόνους του Αθηναίους ως σεβαστός και σοβαρός αντίπαλος και αποκαλούνταν από Ησύχιο (5ος αιώνας μ.Χ.), «Λόγος» και από Διογένη Λαέρτιο, «Σοφία». Ο Σωκράτης στο αριστούργημα «Πρωταγόρας» τον αποκαλεί «σοφότατον». Ο εμπειριστής φιλόσοφος μετριοφρονώντας, ανταπαντά λέγοντας: «... και ομολογώ τε σοφιστής είναι και παιδεύειν ανθρώπους».

Ο Αβδηρίτης στοχαστής ήταν αγνωστικιστής. Δίδασκε ότι η αλήθεια είναι σχετική, διότι τα πάντα εξελίσσονται διαρκώς. Αποτέλεσμα της ακατάπαυστης ροής είναι η αλήθεια να διαμορφώνεται ανάλογα με τις

σχέσεις μας με τα αντικείμενα. Ο άνθρωπος στην αυτοσυνειδησία του μένει σταθερός, αλλά η πραγματικότητα όχι. Σταθερή αλήθεια δεν υπάρχει και ούτε κριτήριο της. Δίδασκε ότι «... για κάθε επιχείρημα υπάρχει ένα αντεπιχείρημα» και «... για κάθε ζήτημα μπορούν να διατυπωθούν δύο αντεπιχειρήματα». Υποστήριξε με το έργο του «Περί της εν αρχή καταστάσεως», ότι ο πολιτισμός προέκυψε από ανάγκη του ανθρώπου για επίτευξη καλύτερων συνθηκών ζωής. Διεσώθη ο μύθος του για Προμηθέα - Επιμηθέα, που ανήκει στον ευρύτερο κύκλο της πρώτης κατάστασης του ανθρώπου.

Όσον αφορά το θρησκευτικό ζήτημα, στο «Περί Θεών» αρνήθηκε αντικειμενική ύπαρξη του θείου, λόγω απουσίας σαφών αποδείξεων. Απέφυγε να λάβει θέση, υποστηρίζοντας: «Περί μεν θεών ουκ ἔχω ειδέναι ούθ’ ως εισὶν ούθ’ ουκ εισὶν, πολλά γαρ τα κωλήματα ειδέναι ή τ’ αδηλότης και βραχύς ων ο βίος του ανθρώπου».

Σπουδαιότατος στην παιδαγωγική ικανότητα και στις μεθόδους διδασκαλίας του. Διατείνονταν ότι η μάθηση απαιτεί φυσική ικανότητα και άσκηση. Υποστήριζε, «Φύσεως και ασκήσεως διδασκαλία δείναι ... Από νεότητος δε αρξαμένους δει μανθάνειν». Τάσσονταν υπέρ της γενικής μόρφωσης των παιδιών για απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη της προσωπικότητας. Ασχολήθηκε με τα γλωσσικά ζητήματα σε βάθος και σχολαστικότητα, γιατί πίστευε ότι η γλώσσα δημιουργήθηκε από τους ανθρώπους. Σημαντική ήταν η συμβολή του στη θεμελίωση της γραμματικής (τρία γένη, χρόνοι των ρημάτων, εγκλίσεις).

Ανάμεσα στους πολυπληθείς μαθητές του, οι σοφιστές – διδάσκαλοι του πανελλήνιου Πρόδικος ο Κείος (470-μετά 399 π.Χ.), Ιππίας ο Ηλείος (443-μετά 399 π.Χ.), Αντιφών ο Ραμνούσιος (480-410 π.Χ.), Αρίστιππος ο Κυρηναίος (434-355 π.Χ.), Αντίμιορος Μένδης (5ος αιώνας – 4ος αιώνας π.Χ.) και άλλοι. Εξακολούθησαν το έργο του διδασκάλου τους και η λάμψη της φιλοσοφικής σκέψης του, ήταν αισθητή στην Αθήνα αιώνες μετά το θάνατό του.

Πρωταγόρεια Φιλοσοφία και Θεολογική Σκέψη

Ο αισθησιοκράτης σοφιστής πολεμήθηκε, κατακρίθηκε, καταδικάστηκε και εκδιώχθηκε για τις φιλοσοφικές – θεολογικές του διδασκαλίες. Δεν διασώθηκε στην ολότητά του κανένα από τα έργα του, αλλά μόνο οι τίτλοι βιβλίων του, όπως τα «Αλήθεια ή Καταβάλλοντες», «Περί του μη όντος» και «Περί Θεών». Από όσα διασώζονται από διάφορους συγγραφείς (δοξογράφους) και κυρίως τον Πλάτωνα στον «Κρατύλο» και «Θεαίτητο», προσεγγίζεται μερικώς η φιλοσοφία - θεολογία του παμμέγιστου Αβδηρίτη, που νάρκωνε με τη γοητεία - ομορφιά των λόγων του.

Η πεμπτουσία της φιλοσοφικής διδασκαλίας του

Ο Πρωταγόρας στο κέντρο μαζί με τον Δημόκριτο,
Μουσείο Ερμιτάζ

συνοψίζεται στη γνωστή φράση του «Θεαίτητου», «πάντων χρημάτων μέτρον εστίν άνθρωπος, των μεν όντων ως εστίν, των δε ουκ όντων ως ουκ έστιν». Κατά τον Αριστοτέλη στα «Μετά τα φυσικά» με τη φράση αυτή ο σοφότατος Αβδηρίτης αρνείται ότι υπάρχει μία γενική, αντικειμενική, καθολική αλήθεια και δέχεται ότι υπάρχουν τόσες αλήθειες όσοι και οι συγκεκριμένοι άνθρωποι. Τα πάντα είναι υποκειμενικά και σχετικά. Η αλήθεια είναι ατομική – σχετική και εφήμερη και όχι γενική – καθολική, διαχρονική και απόλυτη.

Κατά τον Ευσέβιο Καισάρειας (265-340 μ.Χ.) ο πάνσοφος Αβδηρίτης στηρίχθηκε κυρίως στις αισθήσεις κάθε συγκεκριμένης στιγμής του κάθε ανθρώπου. Δεν αντικειμενοποιεί τη γνώση ως σταθερή, ενιαία και αμετάβλητη, αλλά τη θεωρεί υποκειμενική, σχετική και ευμετάβλητη. Στενή ήταν η πνευματική συγγένειά του με τον «σκοτεινό» φιλόσοφο Ηράκλειτο. Δεν προ-

χώρησε όμως πέρα από τα αισθήματα στο χώρο της νόησης και του λόγου όπως ο Ηράκλειτος, ο οποίος επιχείρησε την υπέρβαση των αισθήσεων θεωρώντας το «λόγο» ως σταθερό, αιώνιο και αμετάβλητο. Επίσης, ο ασύγκριτος Αβδηρίτης σοφός ισχυρίστηκε ότι το αντικείμενο της γνώσης δεν είναι ένα και σταθερό, αλλά πολλά και απειρόμορφα, καθώς και σχετικό.

Όσον αφορά τη θεολογία και τον ηθικό τομέα της ζωής αρνήθηκε την αντικειμενική ύπαρξη του θείου, λέγοντας στον «Θεαίτητο», ότι δεν γνωρίζει αν υπάρχει. Αρνήθηκε την ύπαρξη της ψυχής, πιστεύοντας ότι αυτή είναι μόνο συναίσθημα. Πίστευε στις παραδοσιακές αρετές της δικαιοσύνης, σωφροσύνης, οσιότητας, σοφίας και της ανδρείας. Εκτιμούσε το δίκαιο και τις ηθικές αρχές. Καταδίκαζε την αδικία, όχι λόγω αντικειμενικών αξιών, αλλά εξαιτίας ανθρωπίνων ενστίκτων και εμπειρικών επιχειρημάτων. Για τον γίγαντα της σοφιστικής η ηθική, η αιδώς και το δίκαιο είναι στοιχεία της εσωτερικής δομής του ανθρώπου, χωρίς καθολική – πανανθρώπινη έκφραση και παραδοχή. Τα στοιχεία όπως το δίκαιο, η πολιτειακή τάξη, τα ήθη και οι παραδεκτές ηθικές αρχές δεν έχουν απόλυτη ισχύ, αλλά παραμένουν πάντοτε σχετικά, περιοριζόμενα σε χώρο, χρόνο και άτομα. Διακήρυξσε, κατά τον Ιωάννη Στοβαίο (Ζος αιώνας π.Χ.): «Μηδέν είναι μήτε τέχνην άνευ μελέτης μήτε μελέτην άνευ τέχνης». Ο Πλάτωνας στους διαλόγους του εξετάζει διεξοδικά τις Πρωταγόρειες φιλοσοφικές – θεολογικές απόψεις, κυρίως στα έργα του «Πρωταγόρας», «Θεαίτητος» και «Μένων».

Έργα

Ο «επιστήμονας των σοφών», ο θεϊκός Πρωταγόρας, διακρίθηκε και για την πλούσια συγγραφική του δραστηριότητα. Αυτούς για την ανθρωπότητα δεν διασώθηκαν τα λαμπρά δείγματα της τέχνης τού διακεκριμένου Αβδηρίτη. Η υψηλή αξία του μαρτυρείται από την σκληρή πολεμική του Πλάτωνα, όπου αντικρούει τη φιλοσοφία του και παρουσιάζει περισσότερο τα τρωτά του σημεία. Μόνο οι τίτλοι μερικών βιβλίων του και ελάχιστα αποσπάσματά τους θυμίζουν τον γίγαντα της σοφιστικής. Ο Διογένης Λαέρτιος αναφέρει ότι σώζονταν την εποχή του (Ζος αιώνας π.Χ.) δεκατρία έργα του, ήτοι «Τέχνη εριστική», «Περί πάλης», «Περί των μαθημάτων», «Περί πολιτείας», «Περί φιλοτιμίας», «Περί αρετών», «Περί της εν αρχή καταστάσεως», «Περί των εν Άδου», «Περί των ουκ ορθώς τοις ανθρώποις πρασσομένων», «Προστακτικός», «Δίκη υπέρ μισθού», «Αντιλογιών α – β». Ο Αριστόξενος Ταραντίνος (360-300 π.Χ.) ισχυρίζεται ότι όσα καταμαρτυρεί ο Πλάτων στην «Πολιτεία» τα είχε καταγράψει ο Πρωταγόρας στα «Αντιλογικά».

Θάνατος

Όλη η δημόσια ζωή του εμπνευσμένου Αβδηρίτη σο-

φιστή επί 40 χρόνια ήταν πλήρης τιμών, χρημάτων, δόξας και θαυμασμού. Το τέλος του, δυστυχώς, ήταν άδοξο και άτιμο. Σημαντικό ρόλο έπαιξε ο φθόνος, η αντιζηλία και η μισαλλοδοξία των συγχρόνων του Αθηναίων διανοητών που τον καιροσκοπούσαν - συκοφαντούσαν. Αφορμή δόθηκε με το έργο του «Περί Θεών», όπου έκανε κριτική στο θέμα της ύπαρξης ή μη των αρχαίων θεών. Ήταν οι δύσκολοι καιροί του τέλους του Πελοποννησιακού πολέμου, όπου οι Αθηναίοι, παρασυρμένοι από φιλοπόλεμους - φιλόδοξους αλλά ανίδεους δημαγωγούς πολιτικούς – στρατηγούς οδηγούνταν σε συνεχείς ήττες στις συγκρούσεις τους με τους Σπαρτιάτες. Ο παντογνώστης Αβδηρίτης φιλόσοφος θεωρήθηκε εξιλαστήριο θύμα - αποδιοπομπαίος τράγος, και υπέστη διωγμούς κάθε λογής, καθώς ανήκε στον κύκλο των ολιγαρχικών και το κυριότερο η παγκόσμια ακτινοβολία του δεν ήταν ανεκτή από την ελίτ του πνευματικού κόσμου της Αθήνας.

Κατά τον Διογένη Λαέρτιο, μετά από συκοφαντία κάποιου Πυθόδωρου, κατηγορήθηκε στην εκκλησία του δήμου για αθεΐα, ασέβεια και διαφθορά των νέων (όπως πριν από αυτόν ο Αναξαγόρας και μετά από αυτόν ο Σωκράτης) και καταδικάστηκε σε εξοστρακισμό από την Αθήνα και τις κτήσεις της (και τη γενέτειρά του, Αβδηρα!). Ο ανυπέρβλητος Αβδηρίτης φιλόσοφος επέβη σε πλοίο με προορισμό τη Σικελία, καταδιωκόμενος από Αθηναϊκές τριήρεις. Το μικρό πλοίο όμως ναυάγησε, σύμφωνα με τον Ηγήσιππο, κοντά στη Σέριφο και ο μελίφρων Αβδηρίτης βρήκε άδοξο τέλος, «Καίπερ τηλικώτος ων τόσο μεγάλος στα χρόνια». Παρόλη την καταδίκη και το κάψιμο των βιβλίων του στην αγορά της Αθήνας, το έργο και η προσφορά του απαράμιλου Αβδηρίτη «πολύ-επιστήμονα» στην εξέλιξη του ανθρώπινου πνεύματος, εκτιμήθηκε από τους σύγχρονούς του και τους μεταγενέστερους, όπως ομολογούσε ο Πλάτων στο «Μένων», ώστε μέχρι και σήμερα «ευδοκιμών ουδέν πέπαυται».

Βιβλιογραφία

1. Atkinson, S., (επ.), (2014), Μετάφραση Μικέδης, M., Η Φιλοσοφία με απλά λόγια, Αθήνα: Κλειδάριθμος
 2. Γεωργαντζής, Π., (2016), Η πνευματική ακτινοβολία των αρχαίων Αβδηριτών, Ξάνθη: Σπανίδης.
 3. Πλάτων Πρωταγόρας, (2009), Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Σπυρόπουλος, Η, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος.
 4. Πλάτων Φαίδων - Πρωταγόρας, (2004), Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Παπανούτσος, Ευ & Τατάκης, Β, Αθήνα: Ζαχαρόπουλος.
- «Ο Πρωταγόρας στο κέντρο μαζί με τον Δημόκριτο, Μουσείο Ερμιτάζ» φωτό ευλημμένη στις 14_7_2020 από το: [https://el.wikipedia.org/_/Πρωταγόρας](https://el.wikipedia.org/wiki/_/Πρωταγόρας)

Ρήγας

Γράφει ο Αντιπλοίαρχος (ΠΤ-ΗΝ) **Βασ. Ν. Ταβουλάρης** ΠΝ ε.α.

Από τις αρχαίες Φερές, το σημερινό Βελεστίνο, σώζεται μόνο ένα μέρος του περίβολου, η Ακρόπολη και κάτι απομεινάρια του ναού του Ηρακλή. Δε στάθηκε ακόμα δυνατό να βρεθούν τα ερείπια από το τέμενος της θεάς Άρτεμης.

Ο Ρήγας ο Βελεστινλής ή Ρήγας ο Θεσσαλός όπως υπέγραφε, γεννήθηκε στο Βελεστίνο, στην περιοχή του Βόλου το 1757. Γιός του Γεωργίου Κυριαζή ενός πλουσιότατου εμπόρου της περιοχής, με όνομα παλαιό και γνωστό μέχρι και σήμερα. Η οικονομική ευχέρεια της οικογένειάς του έδωσε την δυνατότητα να πάρει καλή μόρφωση και επειδή το παιδί διψούσε για γράμματα τον έστειλαν να σπουδάσει στο γυμνάσιο των Αμπελακίων.

Σε ηλικία είκοσι χρόνων σκότωσε έναν Τούρκο αγάπη που τόλμησε να τον προσβάλει και αυτό το γεγονός τον ανάγκασε να καταφύγει στον αρματολό του Ολύμπου και θείο του, Σπύρο Ζήρα όπου και κατατάχτηκε στο σώμα. Από εκεί πέρασε αργότερα στο Βατοπέδι του Αγιονόρους και με πρόσβαση στην σημαντική βιβλιοθήκη της Αθωνιάδος σχολής εμπλούτισε τις γνώσεις του. Μα επειδή δεν ήταν καμαρένος για καλόγερος έφυγε και πήγε στην Κωνσταντινούπολη όπου κυρίως έμαθε ξένες γλώσσες Γαλλικά, Ιταλικά και Γερμανικά. Εκεί γνώρισε και τον πρίγκιπα Αλέξανδρο Υψηλάντη. Σχετίστηκε με τον Φαναριώτη Νικόλαο Μαυρογένη και πριν ακόμα γίνει 30 χρόνων τον ακολούθησε στο Βουκουρέστι ως γραμματικός του, όταν ο Μαυρογένης έγινε ηγεμόνας της Βλαχίας. Εκεί τον βρήκε η Γαλλική επανάσταση και του ενέπνευσε την ιδέα της ελευθερίας του Γένους. Για να πετύχει τον σκοπό του πήγε στην Βιέννη την οποία έκανε κέντρο των επαφών του και της εκδοτικής δραστηριότητάς του στην οποία αφιερώθηκε, σε συνεργασία με τους τυπογράφους από την Σιάτιστα, αδελφούς Πούλιου, που διέθεταν εκεί τυπογραφείο.

Άρχισε την δράση του χωρίς να βιάζεται, χωρίς να πάρει όπως ο επίσκοπος Διονύσιος Σκυλόσοφος, επιπόλαια την οργάνωση του κινήματος και να γίνει υπαίτιος μεγάλης εθνικής καταστροφής.

Ο Ρήγας ήξερε από τον Κοσμά τον Αιτωλό, πως το πρώτο βήμα προς την ελευθερία ήταν η διαφώτιση των ραγιάδων. Γιατί τους δούλους τους κρατά στο ζυγό όχι τόσο το σπαθί του τυράννου, όσο η αμάθειά τους. Τύπωσε λοιπόν, όσα βιβλία νόμισε χρήσιμα για τους

ανθρώπους της εποχής του, σε δημώδη γλώσσα, προσιτή στα λαϊκά κοινωνικά στρώματα. Έναν «Ηθικό Τρίποδα» για την μόρφωση χαρακτήρων, ένα «Απάνθισμα Φυσικής» για να τους εξηγήσει τα φυσικά φαινόμενα και να τους τραβήξει από την μαύρη δεισιδαίμονία που τους έδερνε, ένα «Στρατιωτικό Εγκόλπιο» με τους νόμους του πολέμου και την περίφημη «Χάρτα» του, επιτελικό χάρτη στον οποίο σημείωνε όλα τα στρατηγικά σημεία της Ελληνικής Χερσονήσου. Επί της ουσίας η «Χάρτα» του Ρήγα εμπειρικλείει το επαναστατικό του όραμα.

Κατόπιν ίδρυσε μια επαναστατική Εταιρία από Έλληνες εμπόρους που ήταν σπαρμένοι σε κάθε γωνιά της Ευρώπης και της Τουρκίας, ήρθε σε συνεννόηση και με δυσαρεστημένους Οθωμανούς μεγιστάνες, σαν τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων και τον Οσμάν Πασβάνογλου του Βιδινίου, καθώς και με τους σημαίνοντες αρματολούς Νικοτσάρα, Βλαχάβα, και Κολοκοτρώνη. Εξασφάλισε επίσης τη σύμπραξη του Αρβανίτη Άγου Μουχουρδάρη και Σέρβων ανταρτών.

Κανένα στοιχείο απ' όσα φανταζόταν δεν άφησε αχρησιμοποίητο φτάνει να ήταν ωφέλιμο για την ανάσταση του έθνους.

Ο Ρήγας Βελεστινλής ήταν λόγιος έμπορος, με συγκροτημένα πολιτικά πιστεύων. Θεωρούσε ότι όποιο πολιτικό σχέδιο για ένα ανεξάρτητο κράτος στην Βαλκανική, προϋπέθετε μία επανάσταση.

Όταν πια το 1797 ο Ρήγας νόμισε την στιγμή ώριμη για το κίνημα, ετοίμασε την «Δημοκρατική Προπαίδεια», σχέδιο δηλαδή Συντάγματος με το οποίο θα διοικούσε την ελευθερωμένη Βαλκανική.

Παράλληλα με την «Χάρτα», ο Ρήγας εργαζόταν για την σύνταξη και την έκδοση διαφόρων επαναστατικών κειμένων, ανάμεσα στο οποία κορυφαίο ήταν ο έμμετρος «Θούριος». Γράφτηκε με σκοπό να τραγουδιέται σε συγκεντρώσεις με βασικό σκοπό τον ξεσηκωμό των Ελλήνων.

Είναι έμμετρο αφηγηματικό κείμενο, στόχος του οποίου είναι να διαδώσει το επαναστατικό του όραμα. Υιοθετεί τον τίτλο «Θούριος» για να εξηγήσει τον ορμητικό και ταυτόχρονα τον πολεμικό χαραχτήρα του. Δεν ήταν ένα απλό πατριωτικό τραγούδι, αλλά ανοιχτή προκήρυξη, προσκλητήριο δυνάμεων και πρόγραμμα ενέργειας, σύνθημα επαναστατικού συναγερμού για όλη την Τουρκοκρατούμενη Βαλκανική και εγγύς Ανατολή.

Μολονότι η ιδέα ήταν εμπνευσμένη από τον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό δεν διεκδικούσε βοήθεια από την Ευρώπη ενώ αντίθετα επιδίωκε ένα εθνικό γίγνεσθαι από την μεριά των Ελλήνων τους οποίους καλούσε να εξεγερθούν στηριγμένοι αποκλειστικά στις δικές τους δυνάμεις, Ο θαυμαστός Θούριος που άρχιζε:

«Ως πότε παλικάρια θα ζούμε στα στενά»...

και τελείωνε:

«Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή
παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή»

Είναι απίστευτο, τι ρίγος ενθουσιασμού έδωσε στους Έλληνες αυτό το τραγούδι. Είναι συγκινητική η μαρτυρία πολλών περιηγητών που, πολλά χρόνια μετά τον θάνατο του Ρήγα, διαβαίνοντας από Ελληνικά βουνά συναντούσαν αγράμματους τσοπάνηδες να βγάζουν με σεβασμό από το σελάχι τους το κιτρινισμένο χαρτί της προκήρυξης και παρακαλούσαν να τους το διαβάσουν άλλη μια φορά. Στο άκουσμα των φλογερών στίχων του Ρήγα, που είχανε χάσει πια την σημασία τους μετά την απελευθέρωση της Ελλάδος, οι απλοϊκοί βοσκοί έκλαιγαν!

Όταν βεβαιώθηκε ο Ρήγας ότι το μυστικό σύνθημα που έδωσε με τον Θούριο του βρήκε σωστή ανταπόκριση στη ζωή των σκλαβωμένων, κατέβηκε τον Νοέμβρη του 1797 στο λιμάνι της Τεργέστης στην βόρεια Αδριατική με την πρόθεση να μπαρκάρει για την Μάνη απ' όπου σκόπευε να αρχίσει την εξέγερση. Μα ένα απ' εκείνα τα απαίσια δηλητηριώδη φυτά που πάντα βλασταίνουν στην Ελλάδα – ονομάζω τους προδότες – ένας κάποιος Δημήτριος Οικονόμου τον μήνυσε στις Αυστριακές αρχές και τον έπιασαν.

Για να μην αναγκαστεί βασανιζόμενος να μαρτυρήσει τα σχέδιά του, ο Ρήγας δοκίμασε να αυτοκτονήσει μπήγοντας τρεις φορές τον σουγιά στην κοιλιά του, δεν πέθανε όμως και παραδόθηκε από τους Αυστριακούς μαζί με εφτά συνεργάτες του στον πασά του Βελιγραδίου Μουσταφά που έπνιξε στον Δούναβη πρώτα τους εφτά συντρόφους του. Όταν πήγε ο δήμιος να τραβήξει και τον Ρήγα προς το ποτάμι, εκείνος με μια γροθιά ξάπλωσε τον Τούρκο αναίσθητο κάτω. Έτσι αναγκάστηκαν να τον τουφεκίσουν μέσα στο κελί του. Ήταν 41 ετών.

Πριν πεθάνει ο εθνομάρτυρας είπε ατάραχος: «Αρκετό σπόρο έσπειρα, θάρρω η ώρα που το γένος μου θα συνάξει το γλυκό καρπό».

Από τον φάκελο του Αυστριακού δικαστή που ανέκρινε τους συνωμότες φαίνεται καθαρά ο μεγάλος μαγνητισμός που εξασκούσε η προσωπικότητα του Ρήγα σε όσους τον πλησίαζαν. Οι εφτά συνεργάτες του ήταν από τους εμπορευόμενους εκείνους που ψάρευε στα καφενεία της Βιέννης. Έβγαζε κρυφά από την τσέπη του θεσσαλικού σακακιού του την προκήρυξη και

πρόσεχε, τι εντύπωση έκανε στον καθένα. Όσους έβλεπε να συγκινούνται από τον Θούριο, τους έπαιρνε σπίτι του και τους έβαζε να το τραγουδήσουν με την μελωδία της Μαρσεγιέζας, ενώ αυτός έπαιζε την μουσική στην φλογέρα του. Τέτοιους μαλακούς εμπόρους είχε τόσο θερμάνει ο Ρήγας για τον μεγάλο του σκοπό, που όλοι τους προτίμησαν να τον ακολουθήσουν στον θάνατο παρά να τον αρνηθούν.

Από τον φόβο τους οι Τούρκοι, μετά την εξόντωση του Ρήγα, έκαναν την οικογένειά του ολόκληρη.

Σκότωσαν με πιστόλι στην αγορά του Βελεστίνου τον πατέρα του, κρέμασαν την αδελφή του Ασήμω, κρέμασαν ως και το μικρό παιδάκι της ακόμα.

Έτσι τελείωσε ο γενναιόψυχος και ακάματος Ρήγας Βελεστινλής, ο φυσικός αρχηγός της επανάστασης του '21 που την ετοίμασε με τόση φρονιμάδα ώστε, όπως προφητικά είπε, η πατρίδα του σε λίγο θέρισε τον γλυκό καρπό της λευτεριάς που έσπειρε εκείνος.

Πηγή: Βοήθεια από το βιβλίο του Χρήστου Ζαλοκώστα «Το περιβόλι των θεών».

Φωτογραφία ειλημμένη στις 20_7_2020 από το: [https://el.wikipedia.org/wiki/Rigas_Velestinlis#/media/Aρχείο:Rigas_Velestinlis_memorial_\(12007921173\).jpg](https://el.wikipedia.org/wiki/Rigas_Velestinlis#/media/Aρχείο:Rigas_Velestinlis_memorial_(12007921173).jpg)

Πώς το Πολεμικό Ναυτικό βοήθησε στην ίδρυση του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών

(Μια άγνωστη ιστορία)

Του Αρχιπλοιάρχου **Λεωνίδα Τσιαντούλα** ΠΝ ε.α.
Αντιπροέδρου του Ελληνικού Ινστιτούτου Ναυτικής Ιστορίας

Στις 5 και 21' τα ξημερώματα της 28ης Δεκεμβρίου του 1908, ένας φοβερός σεισμός ισοπέδωσε όλη την πόλη της Μεσίνα στην Ιταλία. Η καταστροφή ολοκληρώθηκε με ένα τσουνάμι 8 μέτρων και την πυρκαγιά που ακολούθησε. Η τραγωδία εκείνη άφησε πίσω της 80.000 νεκρούς (στη Μεσίνα και στις πόλεις του ομώνυμου πορθμού). Ένα από τα κτίρια που καταστράφηκαν ολοσχερώς ήταν και η ελληνική εκκλησία του Αγίου Νικολάου.

Η Ελλάδα ήταν η πρώτη χώρα της Ευρώπης που έστειλε βοήθεια σε τρόφιμα, φάρμακα και γιατρούς (όπως ο Καλλιοντζής, ο Γερουλάνος και ο Αλεβιζάτος), που έφτασαν στα νοσοκομεία της Κατάνιας. Την βοήθεια μετέφεραν τα πολεμικά πλοία «Σφακτηρία» και «Κρήτη» (οπλιταγωγά). Ο Βλάσης Γαβριηλίδης, εκδότης της εφημερίδας Ακρόπολις, στάλθηκε στον τόπο της καταστροφής με την «Σφακτηρία», κατόπιν διαταγής του Υπουργού Ναυτικών Εμπειρίκου.

Τα μέλη του πληρώματος του «Σφακτηρία» έσκαψαν πρώτα στα ερείπια του ελληνικού Προξενείου της Μεσσήνας και διέσωσαν το πολύτιμο αρχείο του, το οποίο παρέδωσαν στον πρόξενο Σταθόπουλο. Έπειτα, οργάνωσαν μία «ανασκαφική» επιχείρηση στα ερείπια του Αγίου Νικολάου, που είχαν σχηματίσει έναν πελώριο και ασταθή όγκο ύψους 8 μέτρων. Από εκεί ανέσυραν 50 μικρές και 15 μεγάλες εικόνες, μεταξύ των οποίων

Το Οπλιταγωγό «Σφακτηρία»

εκείνες του Χριστού Παντοκράτορα, της Παναγίας Οδηγήτριας και της Αγίας Αικατερίνης, αγιογραφημένες από τον Μιχαήλ Δαμασκηνό την περίοδο μεταξύ 1569 και 1573.

Από τα ερείπια έβγαλαν επίσης ιερά σκεύη της Αγίας Τράπεζας, καθώς και κολυμβήθρες, καντηλέρια, μια ιερατική στολή κεντημένη με ασημένια κλωστή κι έναν βαρύ σταυρό μεγάλης τέχνης και αξίας. Τα σκεύη παραδόθηκαν από τον κυβερνήτη του πλοίου στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, στα γραφεία της οποίας στεγαζόταν το Μουσείο της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας (αυτό που κατόπιν, το 1914 εξελίχθηκε στο Βυζαντινό Μουσείο).

Το Βυζαντινό Μουσείο διοικούσε Εφορευτική Επιτροπή με επικεφαλής τον πρίγκιπα Νικόλαο και διευθυντή τον καθηγητή Αδαμάντιο Αδαμαντίου. Ο τελευταίος, τον Μάρτιο του 1915 ενημέρωσε τα άλλα μέλη ότι στον Ναύσταθμο Σαλαμίνας φυλάσσεται συλλογή σημαντικών εικόνων, μεταξύ των οποίων και εκείνες του Αγίου Νικολάου της Μεσίνας.

Ο Αδαμαντίου κατέγραψε 44 μεγάλες εικόνες και 7 μικρές, δύο κολυμβήθρες και κομμάτια από ένα γλυπτό από ξύλινο εικονοστάσι. Η Εφορευτική Επιτροπή ζήτησε από τον Υπουργό Ναυτικών να περιέλθουν οι εικόνες στο Βυζαντινό Μουσείο, πράγμα που έγινε αποδεκτό. Μετά από κατάλληλη συντήρησή τους οι εικόνες αποτέλεσαν ουσιαστικό μέρος των συλλογών του Βυζαντινού Μουσείου.

Αυτή ήταν λοιπόν μια μικρή ιστορία από τη ζωή του ταπεινού πληρώματος ενός μικρού και πεπαλαιωμένου πλοίου, που ανήκε στο Πολεμικό Ναυτικό μιας μικρής ακόμα τότε Ελλάδας. Άνδρες που πέρα από τη θρη-

σκευτική τους ευλάβεια είχαν και τη σπάνια ευαισθησία σκάβοντας με τα χέρια τους να διασώσουν αυτά τα αντικείμενα υψίστης τέχνης. Μακάρι αυτή η ευαισθησία να επικρατεί πάντα στο Πολεμικό Ναυτικό μας, ένα φορέα που τα θεμέλια του είναι η ιστορία και η παράδοσή του.

Το άρθρο πρωτοδημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Ινστιτούτου Ναυτικής Ιστορίας www.elinis.gr φωτό ειλημμένες στις 15_7_2020 από:

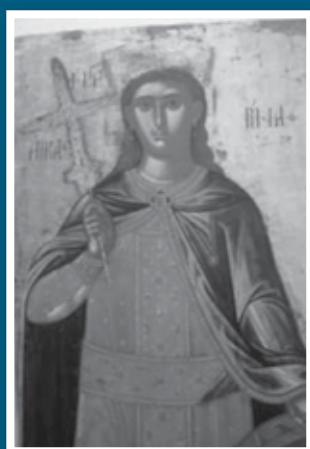
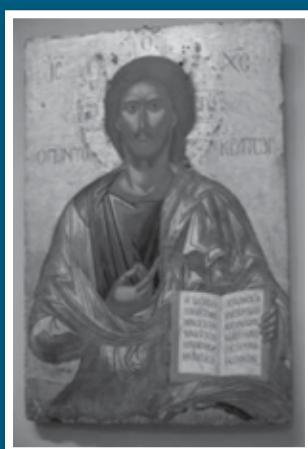
α. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gloeden,_Wilhelm_von_\(1856-1931\)_-_Terremoto_di_Messina,_1908.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gloeden,_Wilhelm_von_(1856-1931)_-_Terremoto_di_Messina,_1908.jpg)

β. www.elia.org.gr

γ. <https://www.apan.gr/images/neia/2013/to-nima-tis-mnimis-me-tin-ellada/keimeno-kaimakh.pdf>

Άνδρες του πληρώματος του «Σφακτηρία»

Ο Παντοκράτορας, η Οδηγήτρια και η Αγία Αικατερίνη, τρεις φορητές εικόνες από το χέρι του μεγάλου αγιογράφου Μιχαήλ Δαμασκηνού, ο οποίος εργάστηκε στη Μεσσήνα μεταξύ 1569 και 1573. Και οι τρεις ανασύρθηκαν από τα ερείπια του γκρεμισμένου Αγίου Νικολάου, μετά τον σεισμό του 1908, από το πλήρωμα της «Σφακτηρίας».

Άνθρωπος ο σοφός (*Homo sapiens*)

Της Δέσποινας Ταβουλάρη - Συζύγου Αντιπλοιάρχου ΠΝ ε.α.

Φανταστείτε ότι παρακολουθείτε μια αγέλη λιονταριών να πιάνει και να καταβροχθίζει μια αντιλόπη. Περιμένετε υπομονετικά μέχρι να τελειώσουν. Άλλα δεν έχει έρθει ακόμα η σειρά σας, γιατί προηγούνται οι ύαινες και τα τσακάλια -και δεν τολμάτε να τα βάλετε μαζί τους- που θα καθαρίσουν τα αποφάγια. Μόνο τότε θα τολμούσε η ομάδα σας να πλησιάσει το κουφάρι, θα κοίταζε προσεκτικά δεξιά-αριστερά, και μετά θα ορμούσε στον μοναδικό φαγώσιμο ιστό που είχε απομείνει. Το μεδούλι. Θα κουβαλούσατε τον σκελετό στο κατάλυμά σας θα παίρνατε μια πέτρα για να σπάσετε τα κόκκαλα.

Αυτό το επεισόδιο συνέβη πριν από 14 εκατομμύρια χρόνια σε κάποια σαβάνα της Αφρικής. Τα λείφανα που βρέθηκαν είναι βότσαλα από λάβα που παρουσιάζουν ίχνη χρήσης και σπασμένα οστά αντιλόπης. Τα κατάγματα δείχνουν να έχουν προξενηθεί από κάποιο σκληρό όργανο. Αυτή είναι η πιο παλιά **μαρτυρία χρήσης** κάποιου εργαλείου από έναν Ανθρωπίδα.

Νομίζω όμως ότι πολύ βιαζόμαστε και πρέπει να ξεκινήσουμε από την αρχή.

Πριν από περίπου 14 δισεκατομμύρια χρόνια σε ένα γεγονός που είναι γνωστό ως Μεγάλη Έκρηξη, γεννήθηκαν η ύλη, η ενέργεια, ο χρόνος και ο χώρος. Η ιστορία αυτών των θεμελιωδών χαρακτηριστικών του Σύμπαντος ονομάζεται Φυσική.

Περίπου 300.000 χρόνια μετά την εμφάνισή τους, η ύλη και η ενέργεια άρχισαν να συγχωνεύονται δημιουργώντας σύνθετες δομές, που ονομάζονται άτομα, οι οποίες στην συνέχεια άρχισαν να συνδυάζονται δημιουργώντας μόρια. Η ιστορία των ατόμων των μορίων και των μεταξύ τους αλληλεπιδράσεων ονομάζεται Χημεία.

Πριν από περίπου 4 δισεκατομμύρια χρόνια, σε έναν πλανήτη που ονομάζεται Γη, ορισμένα μόρια συνδυάστηκαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να σχηματίσουν ιδιαίτερα μεγάλες και περίπλοκες δομές, που ονομάζονται οργανισμοί. Η ιστορία των οργανισμών ονομάζεται Βιολογία.

Πριν από 70.000 χρόνια οργανισμοί που ανήκαν στο είδος *homo sapiens* (χόμιο σάπιενς, άνθρωπος σοφός στα Λατινικά) άρχισαν να δημιουργούν ακόμα πιο σύνθετες δομές που ονομάζονται πολιτισμοί. Η εξέλιξη αυτών των πολιτισμών ονομάζεται Ιστορία.

Οι βιολόγοι ταξινομούν τους οργανισμούς σε είδη. Λέμε ότι δυο ζώα ανήκουν στο ίδιο είδος, αν έχουν την τάση να ζευγαρώνουν μεταξύ τους και γεννούν γόνιμους απογόνους. Τα είδη που έχουν εξελιχθεί από έναν κοινό

πρόγονο ομαδοποιούνται με τον όρο γένος, έντομα, ερπετά, θηλαστικά κ.λπ. Τα γένη με την σειρά τους ομαδοποιούνται κατά οικογένειες όπως στα θηλαστικά, οι αιλουρίδες (τίγρεις, λεοπαρδάλεις, λαγουάροι), οι κυνίδες (λύκοι, σκύλοι, αλεπούδες) οι ελεφαντίδες (ελέφαντες, μαμούθ, μαστόδοντα) κλπ.. Όλα τα μέλη μιας οικογένειας έλκουν την καταγωγή τους από έναν προπάτορα ή μια προμήτορα. Για παράδειγμα όλα τα αιλουροειδή από το μικρότερο γατάκι ως το τρομερό λιοντάρι έχουν έναν κοινό πρόγονο που έζησε πριν από περίπου 25 εκατομμύρια χρόνια.

Ο χόμιο σάπιενς ανήκει και αυτός σε μια οικογένεια. Αυτό το κοινότοπο γεγονός έχει υπάρξει ένα από τα μεγαλύτερα μυστικά της ιστορίας. Για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα ο χόμιο σάπιενς προτιμούσε να βλέπει τον εαυτό του σαν κάτι ξεχωριστό από τα ζώα, ένα ορφανό χωρίς οικογένεια, χωρίς αδέρφια ή ξαδέρφια και, κυρίως χωρίς γονείς. Όμως τα πράγματα δεν είναι έτσι. Είτε μας αρέσει είτε όχι, είμαστε όλοι μέλη μιας εκτεταμένης και ιδιαίτερα θορυβώδους οικογένειας των μεγάλων πιθήκων. Κάποιοι από τους στενότερους εν ζωή συγγενείς μας είναι οι χιμπατζήδες, οι γορίλες, οι ουρακοτάγκοι. Οι κοντινότεροι είναι οι χιμπατζήδες. Πριν από μόλις 6 εκατομμύρια χρόνια, μια συγκεκριμένη πιθηκίνα έκανε δύο κόρες. Η μία έγινε πρόγονος του χιμπατζή και η άλλη ήταν η γιαγιά μας.

Στην πορεία της εξέλιξής τους τα Πρωτεύοντα -η οικογένεια των πιθήκων- έχουν ορισμένες διαφοροποιήσεις από τα άλλα θηλαστικά χάρη στο σύστημα της ζωής τους, που ήταν αποκλειστικά δενδρόβιο. Η ανάγκη να ψάχνουν την τροφή τους πάνω στα δέντρα θα ευνοήσει την ανάπτυξη της κινητικότητας των άνω άκρων και **την ικανότητα λαβής** του χεριού και του ποδιού. Σ' αυτό πρέπει να προσθέσουμε την μεγαλύτερη ανάπτυξη της όρασης σε βάρος της όσφρησης γιατί η κίνηση με τους βραχίονες απαιτεί μια γρήγορη ματιά, την εκτίμηση της απόστασης από κλαδί σε κλαδί, την ανθεκτικότητα του κλαδιού και την δυνατότητα σίγουρης και δυνατής λαβής. Επίσης είχε σαν αποτέλεσμα την καθετοποίηση της δομής του σκελετού δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση της ημιόρθιας στάσης και για το δίποδο βάδισμα.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά που διακρίνουν τον άνθρωπο από τα άλλα Πρωτεύοντα είναι δύο: η όρθια στάση με την συνηθισμένη δίποδη κίνηση και η αύξηση

της κρανιακής κοιλότητας με την επακόλουθη ανάπτυξη σε όγκο και σε συνθετικότητα του εγκεφάλου. Για περισσότερα από δύο εκατομμύρια χρόνια τα νευρωνικά δίκτυα των ανθρώπων μεγάλωναν συνεχώς. Όταν στέκεσαι όρθιος είναι ευκολότερο να επιτηρείς τη σαβάνα αναζητώντας θηράματα ή εχθρούς και αν τα χέρια, δεν σου είναι απαραίτητα για να κινείσαι τότε μένουν ελεύθερα για άλλες χρήσεις, όπως να πετάς πέτρες, ή να κάνεις νοήματα. Όσο περισσότερα πράγματα μπορούσαν να κάνουν εκείνα τα χέρια, τόσο πιο επιτυχημένοι ήταν οι ιδιοκτήτες τους, και έτσι η εξελικτική πίεση δημιούργησε αυξημένη συγκέντρωση νεύρων και μικρών ευαίσθητων μυών στις παλάμες και τα δάχτυλα. Χάρη σ' αυτό οι άνθρωποι μπορούν να εκτελέσουν εξαιρετικά πολύπλοκες εργασίες με τα χέρια τους. Και συγκεκριμένα, μπορούν να φτιάχνουν και να χρησιμοποιούν πολύπλοκα εργαλεία.

Ζώα που έμοιαζαν πολύ με σύγχρονους ανθρώπους εμφανίστηκαν για πρώτη φορά πριν από περίπου 2,5 εκατομμύρια χρόνια. Άλλα επί αμέτρητες γενεές δεν ξεχώριζαν από τους χιλιάδες άλλους οργανισμούς με τους οποίους μοιράζονταν το περιβάλλον τους.

Αν κάναμε μια βόλτα στις σαβάνες της ανατολικής Αφρικής, πριν από 2 εκατομμύρια χρόνια, θα μπορούσαμε να συναντήσουμε πολύ οικείους ανθρώπινους χαρακτήρες. Ανήσυχες μητέρες να κρατούν τα μωρά τους και παρέες από ξέγνοιαστα παιδιά να παίζουν με την λάσπη. Οξύθυμους νεαρούς και κουρασμένους γέροντες που θέλουν την ησυχία τους, άντρες να προσπαθούν να εντυπωσιάσουν την ωραία της γειτονιάς με επιδείξεις αρρενωπότητας και σοφές γερόντισσες που τα έχουν δει όλα. Οι αρχαίοι αυτοί άνθρωποι, αγαπούσαν, έπαιζαν, συνδέονταν με στενή φιλία και ανταγωνίζονταν με στόχο το κύρος και την εξουσία – το ίδιο όμως έκαναν και οι χιμπατζήδες, τα λιοντάρια, και οι ελέφαντες. Δεν είχαν κάτι το ξεχωριστό. Κανείς, και πολύ παραπάνω οι ίδιοι οι άνθρωποι, δεν είχε την παραμικρή υπόνοια ότι οι απόγονοί τους θα βάδιζαν μια μέρα στο φεγγάρι, θα διασπούσαν το άτομο, θα κατανοούσαν τον γενετικό κώδικα και θα έγραφαν βιβλία ιστορίας. Το πιο σημαντικό πράγμα που πρέπει να ξέρουμε για τους προϊστορικούς ανθρώπους είναι ότι ήταν ασήμαντα ζώα που δεν ασκούσαν μεγαλύτερη επίδραση στο περιβάλλον τους απ' ότι οι γορίλες, οι πυγολαμπίδες ή οι μέδουσες.

Παλαιοιλιθικά ευρήματα για την εξέλιξη του ανθρώπου είναι σπαρμένα σε όλη την γη και κάθε καινούριο εύρημα ενθουσιάζει τους ειδικούς επιστήμονες οι οποίοι τους δίνουνε πομπώδη λατινικά ονόματα. Ένα μόνο κόκκαλο από ένα χέρι, ή ένα σαγόνι ή ένα δόντι, μπορεί να πει ολόκληρη ιστορία για το άτομο που ήταν δικό του κυρίως με την σημερινή τεχνολογία. Πότε έζησε, πώς ήταν, τι έτρωγε, τι αρρώστιες είχε περάσει, την εξελικτική δηλαδή ιστορία του πάνω στη γη.

Το να περπατάει όρθιος ο άνθρωπος έχει και τα μειονεκτήματά του. Ο σκελετός των πρωτόγονων προγόνων μας είχε εξελιχθεί επί εκατομμύρια χρόνια έτσι ώστε να μπορεί να στηρίζει ένα πλάσμα που περπατούσε με τα τέσσερα και είχε σχετικά μικρό κεφάλι. Η προσαρμογή στην όρθια στάση ήταν μεγάλη πρόκληση ιδίως όταν η κατασκευή έπρεπε να στηρίζει μεγαλύτερο κρανίο. Η ανθρωπότητα πλήρωσε για την αφ' υψηλού όρασή της και τα εργατικά της χέρια, με δισκοπάθειες και αυχενικά!

Οι γυναίκες πλήρωσαν παραπάνω. Το βάδισμα σε όρθια στάση απαιτούσε στενότερους γοφούς περιορίζοντας έτσι την δίοδο του τοκετού. Ο θάνατος στην γέννα έγινε σοβαρός κίνδυνος για τις γυναίκες. Όσες γεννούσαν πιο νωρίς, όταν ο εγκέφαλος και το κεφάλι του μωρού ήταν ακόμα σχετικά μικρά και εύκαμπτα, τα πήγαιναν καλύτερα και επιβίωναν, κι έτσι έκαναν περισσότερα παιδιά. Κατά συνέπεια, η φυσική επιλογή ευνόησε τις πρώιμες γέννες. Και πράγματι σε σύγκριση με άλλα ζώα, οι άνθρωποι γεννιούνται πρόωρα, όταν πολλά από τα ζωτικά τους συστήματα δεν είναι ακόμα επαρκώς ανεπτυγμένα. Ένα πουλάρι μπορεί να τρέξει λίγο μετά την γέννα, ένα γατάκι αφήνει την μητέρα του για να ψάξει μόνο του για τροφή όταν είναι μερικών εβδομάδων. Τα ανθρώπινα μωρά είναι ανήμπορα και μένουν για πολλά χρόνια εξαρτημένα από τους μεγαλύτερους τους για τροφή, προστασία και μάθηση. Μια μητέρα μόνη όμως δεν μπορούσε να εξασφαλίσει αρκετή τροφή για εκείνη και τα παιδιά της, αφού έπρεπε συνεχώς να τα φροντίζει. Η ανατροφή των παιδιών απαιτούσε συνεχή βοήθεια από άλλα μέλη της οικογένειας και από τους γείτονες. Έτσι η εξέλιξη ευνόησε όσους μπορούσαν να έχουν ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς. Επιπλέον, εφόσον οι άνθρωποι γεννιούνται ανεπαρκώς ανεπτυγμένοι, μπορούν να εκπαιδευτούν και να μάθουν να κοινωνικοποιούνται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από οποιοδήποτε άλλο ζώο. Τα περισσότερα θηλαστικά βγαίνουν από την μήτρα σαν από καλούπι, οποιαδήποτε προσπάθεια να τα αναπλάσεις μπορεί να τα σκοτώσει. Οι άνθρωποι βγαίνουν από την μήτρα σαν μαλακό ζυμάρι, μπορείς να τους πλάσεις σε εκπληκτικό βαθμό. Αυτός είναι ο λόγος που σήμερα μπορούμε να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά μας να γίνουν χριστιανοί, ή βουδιστές, καπιταλιστές ή σοσιαλιστές, πολεμοχαρείς ή ειρηνιστές.

Ένα σημαντικό βήμα στην πορεία προς την κορυφή ήταν η τιθάσευση της φωτιάς. Πριν από 300.000 χρόνια περίπου οι πρόγονοι των χόμιο σάπιενς χρησιμοποιούσαν την φωτιά σε καθημερινή βάση. Οι άνθρωποι τώρα είχαν μια αξιόπιστη πηγή φωτός και θερμότητας καθώς και ένα θανάσιμο όπλο απέναντι στα λιοντάρια που καιροφυλακτούσαν. Επίσης έβαζαν σκόπιμα πυρκαγιές σε δάση στην περιοχή τους. Μια ελεγχόμενη φωτιά μπορεί να μετατρέψει μια αδιάβατη από πυκνή βλάστηση περιοχή, σε πρώτης τάξεως λειμώνες γεμάτους θηράματα.

Αλλά το καλύτερο πράγμα που έκανε η φωτιά ήταν ότι μαγείρευε. Τροφές που οι άνθρωποι δεν μπορούν να τις χωνέψουν στην φυσική τους μορφή, όπως το σιτάρι το ρύζι και η πατάτα, έγιναν χάρη στο μαγείρεμα βασικά είδη της διατροφής τους. Το μαγείρεμα επίσης σκότωνε τα μικρόβια και τα παράσιτα που μόλυναν το φαγητό και ήταν πολύ πιο εύκολο να μασήσουν τις τροφές τους.

Όταν οι άνθρωποι τιθάσευσαν την φωτιά πήραν υπό τον έλεγχό τους μια υπάκουη απεριόριστη δύναμη που δημιούργησε το πρώτο μεγάλο χάσμα στον άνθρωπο και τα άλλα ζώα.

Η ζωή πάνω στα δέντρα και η χορτοφαγία είναι δυνατή μόνο στα τροπικά δάση γιατί εκεί η τροφή είναι πάντα άφθονη και η αλλαγή των εποχών σχεδόν δεν γίνεται αντιληπτή. Ο άνθρωπος όμως εξαπλώθηκε σε όλη την γη πριν 70.000 χρόνια και ήρθε αντιμέτωπος με εύκρατα και πολικά κλίματα. Υπήρξαν διάφορες φυλές που διαμορφώθηκαν ανάλογα με το κλίμα και τον τόπο, που άλλες επέζησαν, άλλες εξαφανίστηκαν και άλλες εξοντώθηκαν από τον χόμο σάπιενς, αν του ήταν εμπόδιο. Η μορφολογία του κρανίου παρουσιάζει αύξηση των μετωπικών λοβών του εγκεφάλου. Σ' αυτό το τμήμα του εγκεφάλου εδρεύουν οι λειτουργίες που ρυθμίζουν την κοινωνική ζωή του ατόμου και την φαντασία. Υπάρχουν αρχαιολογικά ευρήματα που μπορούν να χαρακτηριστούν ως τέχνη και κοσμήματα όπως και οι πρώτες αναμφισβήτητες αποδείξεις αφηρημένης σκέψης, **θρησκείας** και κοινωνικής διαστρωμάτωσης.

Κάθε είδος ζώου έχει κάποιου είδους **γλώσσα**. Ακόμα και οι μέλισσες και τα μυρμήγκια διαθέτουν τρόπους επικοινωνίας να δίνουνε πληροφορίες για αναζήτηση τροφής. Πολλά ζώα, διαθέτουν φωνητική γλώσσα, μεταξύ των οποίων όλα τα είδη των πιθήκων. Οι ζωολόγοι έχουν αναγνωρίσει μια κραυγή που σημαίνει «Προσοχή Λιοντάρι». Όταν οι ερευνητές έβαλαν ηχογραφημένη την κραυγή, οι μαϊμούδες παράτησαν ό,τι έκαναν και σκαρφάλωσαν γρήγορα σε ένα δέντρο.

Η γλώσσα του ανθρώπου όμως είναι ιδιαίτερα εύπλαστη. Μια μαϊμού μπορεί να πει στους συντρόφους της «προσοχή λιοντάρι» αλλά ένας άνθρωπος θα πει στους φίλους του ότι σήμερα το πρωί κοντά στην στροφή του ποταμού είδα ένα λιοντάρι που ακολουθούσε ένα κοπάδι βίσωνες. Μετά όλοι μαζί θα σχεδιάσουν, πώς μπορούν να διώξουν το λιοντάρι και να κυνηγήσουν εκείνοι τους βίσωνες. Πριν όμως από τις πληροφορίες για το κυνήγι, η γλώσσα μας εξελίχτηκε ως μέσο για κουτσομπολιό. Ο άνθρωπος είναι πρωτίστως κοινωνικό ζώο. Η κοινωνική συνεργασία είναι το κλειδί για την επιβίωση και την παραγωγή μας. Το να γνωρίζει κάθε άντρας και γυναίκα πού βρίσκονται τα λιοντάρια δεν είναι αρκετό. Πολύ πιο σημαντικό γι' αυτούς είναι να γνωρίζουν ποιος αντιπαθεί ποιόν στην ομάδα τους, ποιος κοιμάται με ποιάν, ποιός είναι ειλικρινής και ποιος είναι απατεώνας.

Και τώρα να δούμε η Ελλάδα, τι έχει να επιδείξει για την εξέλιξη του ανθρώπου στο χώρο της. Ο Άρης Πουλιανός¹ ανακάλυψε ίχνη φωτιάς στο σπήλαιο των Πετραλώνων στην Χαλκιδική ηλικίας 1.100.000 χρόνων και μια πλήρη δεξιόχειρα εργαλειοτεχνία, απαράμιλλης τέχνης, που μόνο νοήμονα όντα θα μπορούσαν να κατασκευάσουν. Οι έρευνές του για την χρονολόγηση του Ανθρώπου των Πετραλώνων απέδειξαν ότι στα Πετράλωνα της Χαλκιδικής (740.000) εφτακόσιες σαράντα χιλιάδες χρόνια πριν, έζησε, περπάτησε, και έτρεχε κυνηγώντας με άνεση στις ανοιχτές εκτάσεις της χερσονήσου ένα προϊκισμένο ον, με νου, μηχανική σκέψη, έναρθρο λόγο, πλήρη καταμερισμό εργασίας και προπάντων Πολιτισμό. (τους χάλασε την σούπα δηλαδή όταν βρέθηκε στην Χαλκιδική άνθρωπος ηλικίας **δώδεκα εκατομμυρίων ετών που δεν ήταν στην Αφρική αλλά στην Ελλάδα**. Κλόνισε και συνεχίζει να κλονίζει τα θεμέλια ολόκληρου του επιστημονικού κατεστημένου και εγείρει θύελλα αντιδράσεων και αδυσώπητου πολέμου μεταξύ των παγκόσμιων και Ελληνικών επιστημονικών κύκλων).

Η πορεία του ανθρώπου καθορίστηκε από τρεις επαναστάσεις. Η Νοητική Επανάσταση στα 70.000 πριν που έβαλε μπρος την Ιστορία, η Αγροτική Επανάσταση στα 12.000 χρόνια που την επιτάχυνε και η Επιστημονική Επανάσταση που ξεκίνησε μόλις πριν από 500 χρόνια, μπορεί πράγματι να βάλει τέλος στην ιστορία και να ξεκινήσει κάτι εντελώς διαφορετικό.

Η ανακάλυψη της γραφής, τα επιτεύγματα της τέχνης και της τεχνολογίας, θαύματα που πραγματοποίησε η ανθρώπινη διανόηση, μας λένε ότι τα πολιτιστικά στοιχεία επικράτησαν οριστικά, και ότι η Ελλάδα παίζει πολύ μεγάλο ρόλο σ' αυτά.

Σε σύγκριση με τα εκατομμύρια χρόνια που πέρασαν απ' την στιγμή που ένα Πρωτεύον, σκοτεινός πρόγονος του ανθρώπου, αποφάσισε να εγκαταλείψει τα δέντρα στα οποία ζούσε για να κατέβει στο έδαφος, οι μερικές χιλιετίες της γραπτής ιστορίας αποτελούν το τελευταίο και το πιο μικρό κεφάλαιο ενός μεγάλου βιβλίου!

Πηγή: Βοήθεια από το διαδίκτυο και το βιβλίο «Sapiens» του Y.N. Harari

¹ Άρης Πουλιανός. Είναι ιδρυτής της Ανθρωπολογικής Εταιρείας Ελλάδος (1971) και της Υπηρεσίας Παλαιοανθρωπολογίας – Σπηλαιολογίας του Υπουργείου Πολιτισμού (1977). Διατελεί μέλος του Μονίμου Διεθνούς Συμβουλίου Ανθρωπολογικών και Εθνολογικών Επιστημών της UNESCO και μέλος της Ανθρωπολογικής Εταιρείας των Παρισίων και από το 1987 ενεργό μέλος της Ακαδημίας Επιστημών της Ν. Υόρκης. Έχει δημοσιεύσει δεκάδες βιβλία και πάνω από 100 επιστημονικές εργασίες.

ΙΑΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Κολπική Μαρμαρυγή

Διευθυντής: Πχος (ΥΙ) Σ. Παπαϊωάννου ΠΝ MD, PhD,

Διευθυντής Β' Καρδιολογικής κλινικής ΝΝΑ,

Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής ΑΠΘ

Επιμέλεια:

Ανθυποπλοίαρχος (ΥΙ) Λ. Κολιαστάσης ΠΝ MD, MSc, PhD(c)

Ειδικευόμενος Καρδιολογίας,

Υποψήφιος διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

ΝΑΥΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - Β' Καρδιολογική Κλινική

Παρουσίαση - Επιμέλεια: Πλοίαρχος ΠΤ-ΗΝ, Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α.

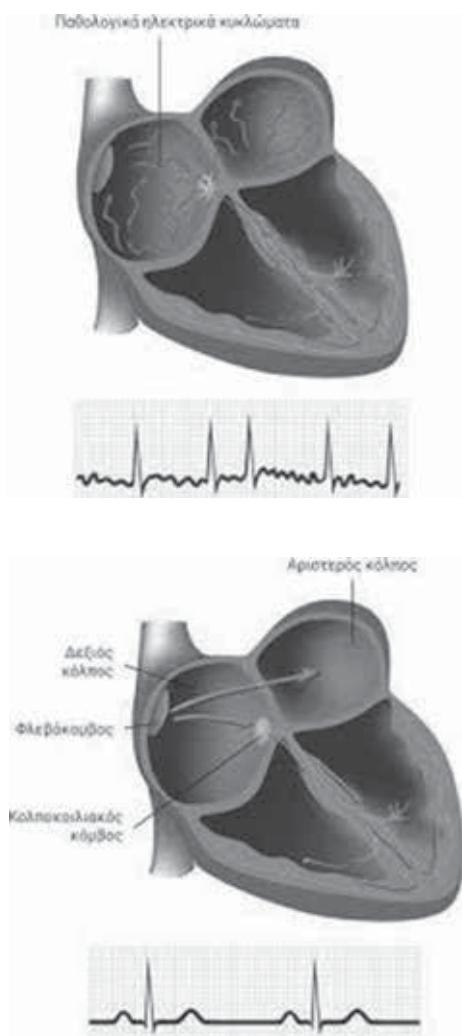
Κολπική Μαρμαρυγή (KM) είναι η πιο συχνή καρδιακή αρρυθμία για την οποία απαιτείται θεραπευτική αντιμετώπιση. Υπολογίζεται ότι επηρεάζει περισσότερα από 33 εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως και υπάρχει αυξητική τάση περί 0.4 ως 1% ανά έτος από το 2005 και μετά. Υπάρχει σαφής συσχέτιση με την ηλικία με το ποσοστό των κάτω των 50 ετών να είναι 0,1% ενώ μεταξύ 60-70 ετών ανέρχεται σε 4% και σε άνω των 80 σε 13%. Ο πρώτος ιατρός που εντόπισε και χαρακτήρισε αρρυθμία ως KM ήταν ο Thomas Lewis το 1909.

Η KM θεωρείται από τα μείζονα καρδιολογικά νοσήματα καθώς εμφανίζει υψηλή επίπτωση, και μεγάλη νοσηρότητα. Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με την έρευνα "Out of Sync" του 2009, μόνο το 33% των πασχόντων από KM θεωρεί ότι είναι σημαντικό ζήτημα και λιγότερο από τους μισούς πιστεύουν ότι βρίσκονται σε αυξημένο κίνδυνο για Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο (ΑΕΕ) ή σε κίνδυνο για νοσηλεία και θάνατο. Είναι γεγονός ότι περισσότερες από 454.000 νοσηλείες συμβαίνουν ετησίως λόγω

KM στις ΗΠΑ και σύμφωνα με το CDC (Center of Disease Control) συνεισφέρει σε 158.000 θανάτους ετησίως στις ΗΠΑ. Τα δεδομένα αυτά αναδεικνύουν τη σημαντικότητα της έγκαιρης διάγνωσης και αντιμετώπισης καθώς μετά την έναρξη θεραπευτικής αγωγής και παρακολούθησης τα ποσοστά αυτά μειώνονται δραματικά

Τι είναι, όμως, η KM; Η καρδιά χωρίζεται σε 4 κολότητες. Τον δεξιό και τον αριστερό κόλπο που βρίσκονται άνω και την δεξιά και αριστερή κοιλία κάτω. Σε φυσιολογικές συνθήκες το ερέθισμα για την ομαλή σύσπαση της καρδιάς ξεκινάει από ένα σημείο στον δεξιό κόλπο της καρδιάς (τον φλεβόκομβο) και διαδίδεται ομαλά προς όλη την καρδιά από πάνω προς τα κάτω, μέσω μιας «γέφυρας» μεταξύ κόλπων και κοιλιών που λέγεται κολποκοιλιακός κόμβος. Στην KM, λοιπόν,

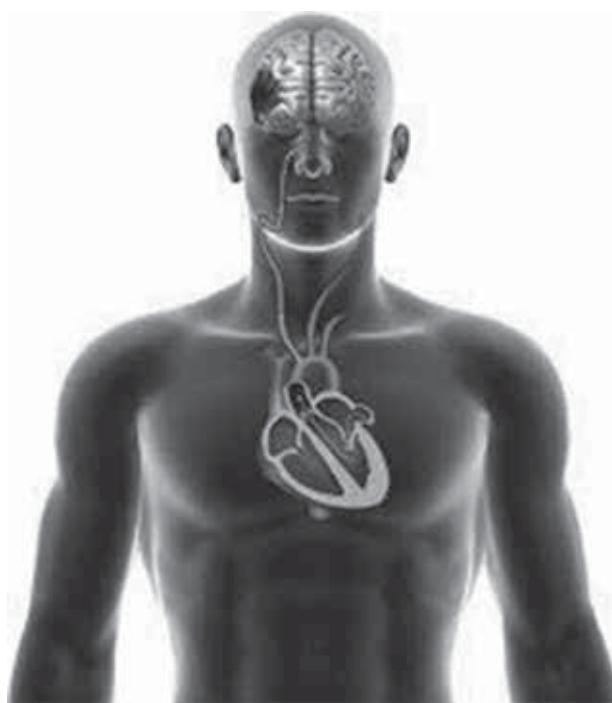
υπάρχει μία χαοτική και άναρχη ηλεκτρική δραστηριότητα στους κόλπους της καρδιάς οπότε παράγονται πολλά και χωρίς ρυθμό ηλεκτρικά ερεθίσματα. Κάποια από αυτά διαδίδονται και παράγουν σύσπαση της καρδιάς και κάποια όχι – αποτέλεσμα είναι άρρυθμος σφυγμός και συνήθως γρήγορος.

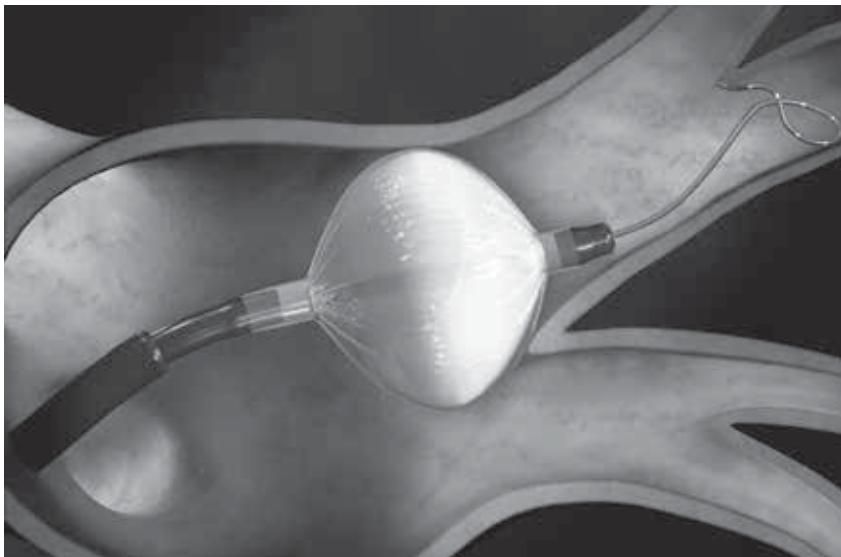
Το κλασικό σύμπτωμα που βιώνει ο ασθενής που εμφανίζει ΚΜ είναι αίσθημα παλμών και ταχυκαρδία. Κάποιοι το βιώνουν ως ζάλη, πίεση ή «φτερούγισμα» στο στήθος ή άρρυθμο χτύπο της καρδιάς, λιποθυμία. Υπάρχει και το ενδεχόμενο να υπάρχει κολπική μαρμαρυγή και να είναι ασυμπτωματική – φαινόμενο πιο σπάνιο. Ακόμη είναι σύνθετες, κυρίως στα αρχικά στάδια, να εμφανίζεται σε ριπές στην καθημερινότητα ή στον ύπνο για μικρό χρονικό διάστημα ώστε να είναι ελάχιστα ή μη αντιληπτά τα συμπτώματα. Οι μορφές που μπορεί να εμφανίζεται είναι η παροξυσμική (συνήθως ως 48 ώρες), η εμμένουσα μορφή (πάνω από 7 ημέρες) που ανατάσσονται αυτόματα ή με ιατρική παρέμβαση και η μόνιμη κολπική μαρμαρυγή που δεν δύναται να αναταχθεί ή επιλέγεται σαν θεραπευτική στρατηγική η μη ανάταξη.

Υπάρχουν παράγοντες οι οποίοι αυξάνουν τις πιθανότητες για ΚΜ. Οι συνηθέστεροι είναι η ηλικία και η αρτηριακή υπέρταση. Ο σακχαρώδης διαβήτης, η αθηροσκλήρωση, το κάπνισμα, η παχυσαρκία και οι θυρεοειδοπάθειες ενοχοποιούνται επίσης. ΚΜ δύναται να πυροδοτηθεί από κατανάλωση αλκοόλης, καφεΐνη, ενεργειακά ποτά καθώς και υπέρμετρη άθληση-κόπωση. Γενικά οποιαδήποτε καρδιοπάθεια αποτελεί δυνητικά παράγοντα για ΚΜ, όπως η σταθερή στεφανιαία νόσος, η καρδιακή ανεπάρκεια, το έμφραγμα μυοκαρδίου, οι μυοκαρδιοπάθειες και οι λοιμώξεις-φλεγμονές που επηρεάζουν την καρδιά.

Το μέσο που βάζει τη διάγνωση ΚΜ είναι το ηλεκτροκαρδιογράφημα. Με απόλυτη ακρίβεια το ηλεκτροκαρδιογράφημα μπορεί να θέσει ή αποκλείσει τη διάγνωση της ΚΜ. Στις περιπτώσεις, όμως, που ο ασθενής αναφέρει συμπτώματα τα οποία όμως τη στιγμή της εξέτασης δεν υπάρχουν και δεν μπορεί να διευκρινιστεί η αιτία, η τοποθέτηση συνεχούς καταγραφής ρυθμού (χόλτερ) είναι η λύση. Σημειώνεται ότι ο καρδιολόγος μπορεί να υποπτευθεί ή να διερευνήσει ύπαρξη ΚΜ βάσει ενδείξεων, όπως διάταση αριστερού κόλπου της καρδιάς. Όπως αναφέρθηκε, σε περιπτώσεις που ασθενής είναι ασυμπτωματικός μπορεί να εντοπιστεί τυχαία ΚΜ ή λόγω επιπλοκής αυτής.

Η κύρια επιπλοκή της ΚΜ είναι το ΑΕΕ. Καθώς οι κόλποι της καρδιάς δεν δέχονται την ορθή ηλεκτρική διέγερση «μαρμαρίουν» δηλαδή τρέμουν, εξού και η λέξη μαρμαρυγή. Αυτή όμως η κατάσταση δημιουργεί λίμναση του αίματος και δημιουργούνται θρόμβοι οι

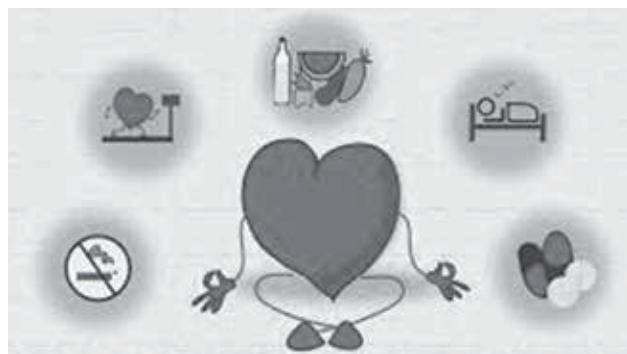

οποίοι μπορεί να καταλήξουν στον εγκέφαλο και να προκαλέσουν ΑΕΕ. Γενικότερα όμως σε ασθενείς με ΚΜ υπάρχει μια γενικότερη υπερπηκτική κατάσταση στον οργανισμό που δύναται να οδηγήσει σε δημιουργία θρόμβων. Περίπου 15-20% των ασθενών που παθαίνουν ΑΕΕ, πάσχουν από ΚΜ. Γίνεται επομένως αντιληπτή η σημαντικότητα της έγκαιρης διάγνωσης καθώς μπορεί το πρώτο σύμπτωμα της ΚΜ να είναι ΑΕΕ. Ο σημαντικότερος θεραπευτικός στόχος είναι η πρόληψη του ΑΕΕ. Ανεξέλεγκτη και αδιάγνωστη για καιρό ΚΜ μπορεί να οδηγήσει σε καρδιακή ανεπάρκεια.

Τα αντιπηκτικά φάρμακα είναι ο ακρογωνιαίος λίθος στη θεραπεία της ΚΜ. Με τα φάρμακα αυτά εμποδίζεται η πήξη του αίματος τόσο ώστε να μη δημιουργούνται θρόμβοι και να μην υπάρχει κίνδυνος για ΑΕΕ. Παλαιότερα χρησιμοποιούνταν τα κουμαρινικά αντιπηκτικά και χρειαζόταν μηνιαίος έλεγχος αιματολογικός για να ρυθμίζεται η σωστή δόση. Τα σύγχρονα, ωστόσο, αντιπηκτικά (apixaban, rivaroxaban, dabigatran) δεν απαιτούν τέτοια παρακολούθηση και είναι αποτελεσματικά και ασφαλή. Είναι, φυσικά, αυξημένος ο κίνδυνος των αιμορραγιών με τη χρήση των αντιπηκτικών αλλά η σωστή λήψη βάσει των οδηγιών του θεράποντος καρδιολόγου και το ορθό δοσολογικό σχήμα μπορούν να μειώσουν τους κινδύνους. Το αν είναι ο ασθενής σε κίνδυνο για ΑΕΕ και το αν πρέπει επομένως να λάβει αντιπηκτικά καθορίζεται από τους παράγοντες κινδύνου του, οι οποίοι αποτυπώνονται σε σκορ που υπολογίζει ο ιατρός. Το άλλο σκέλος της θεραπείας είναι ο έλεγχος της συχνότητας/ταχυκαρδίας ή του ρυθμού. Ο θεράπων ιατρός μπορεί να συνταγογραφήσει φάρμακα αντιαρρυθμικά (αμιωδαρόνη, προπαφαινόνη, φλεκαινίδη) ώστε να συντηρείται η καρδιά στον φυσιολογικό ρυθμό και να αποτρέπεται η ΚΜ. Άλλη κατηγορία φαρμάκων βραδυκαρδιακών (β -αποκλειστές, αναστολείς δι-

αύλων ασβεστίου, διγοξίνη) χρησιμοποιούνται για να ελέγχεται η ταχυκαρδία και να μειώνεται η συχνότητα του σφυγμού. Υπογραμμίζεται ότι εάν πληρούνται τα κριτήρια για αντιπηκτική αγωγή αυτή λαμβάνεται ακόμα και αν στις επισκέψεις ο ασθενής δεν εμφανίζει ΚΜ. Σε επιλεγμένες περιπτώσεις ασθενών βάσει του λουπού προφίλ υγείας μπορεί να επιλεχθεί η μόνιμη κολπική μαρμαρυγή. Έχει αποδειχθεί από τυχαιοποιημένες μελέτες ότι εφόσον ακολουθείται η αγωγή, οι ασθενείς που παραμένουν σε μόνιμη ΚΜ εμφανίζουν την ίδια επιβίωση. Συμπερασματικά, οι στόχοι της αγωγής είναι η πρόληψη του ΑΕΕ και ο έλεγχος των συμπτωμάτων και της επιβάρυνσης της καρδιάς.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην πιο σύγχρονη θεραπεία της ΚΜ η οποία είναι η κατάλυση με καθετήρα. Σε επιλεγμένες περιπτώσεις ασθενών που είτε δεν ανέχονται τη συμβατική θεραπεία είτε επιλέγεται ως βασική αντιμετώπιση μπορεί να πραγματοποιηθεί στο αιμοδυναμικό εργαστήριο η επέμβαση κρυοκατάλυσης πνευμονικών φλεβών. Υπό ελεγχόμενη καταστολή εισάγονται από τις μηριαίες, συνήθως, φλέβες καθετήρες στην καρδιά. Ο βασικός καθετήρας φέρει στην άκρη

του μπαλόνι το οποίο ψύχεται με υγρό άζωτο και στη συνέχεια ψύχει τα στόμια των πνευμονικών φλεβών. Στόχος είναι η ηλεκτρική απομόνωσή τους και οριστική θεραπεία της ΚΜ, με ικανοποιητικά ποσοστά επιτυχίας. Η επέμβαση αυτή απαιτεί εξειδικευμένο προσωπικό και εκτελείται στο NNA.

Λόγω της φύσης της νόσου, υπάρχει μεγάλο ερευνητικό ενδιαφέρον. Νέες φαρμακευτικές και επεμβατικές θεραπείες μελετώνται και αναπτύσσονται. Όπως σε όλες όμως τις νοσολογικές οντότητες η πρόληψη και η επαφή με τον ειδικό είναι το σημαντικότερο κεφάλαιο.

Του Υποναυάρχου (0) Νικόλαου Τσαπράζη ΠΝ ε.α.
Του Πλοιάρχου (ΠΤ-ΗΝ) Γρηγόριου Γεωργακόπουλου ΠΝ ε.α.

Παραχαράσσει την ιστορία ο Ερντογάν

Νέο παραλήρημα χθες από τον Ερντογάν, ο οποίος παρουσίασε τον Σουλτάνο Μωάμεθ ως Ηγέτη των Ορθοδόξων Χριστιανών. Με το ίδιο προκλητικό ύφος, ο Τούρκος πρόεδρος αποσαφήνισε, ότι αδιαφορεί για τη διεθνή κατακραυγή, που προκάλεσε η απόφασή του να μετατρέψει την Αγία Σοφία σε τζαμί.

Η απόφαση αυτή, αποτελεί ένα κτύπημα στην καρδιά της χριστιανοσύνης και του πολιτισμού και ουδείς των μεγάλων ηγετών της Οικουμένης ασχολείται με το θέμα. Αίσχος.

Πολιτιστική «Τζιχάντ»

Πολιτιστική «Τζιχάντ» χαρακτηρίζει ο Αρχιεπίσκοπος Τιράνων-Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας Αναστάσιος, την επιλογή του Ερντογάν να μετατρέψει την Αγία Σοφία σε τέμενος.

Σκακιέρα του Τούρκου προέδρου, ήταν και θα είναι το λίκνο της ορθοδοξίας των χριστιανών όλου του κόσμου. Και επειδή η ιστορία δεν ξαναγράφεται, αλλά ούτε και επαναλαμβάνεται, παρά ως «φάρσα», η Αγία Σοφία είναι μία και μοναδική και αιώνιο σύμβολο της χριστιανοσύνης!!!

Ο κορωνοϊός εν όψει

Ενώ περάσαμε περίπου τρεις μήνες στο lockdown και είμαστε κλεισμένοι στα σπίτια μας, για τη μη διάδοση του Covid 19 και το πετύχαμε, τώρα που τα περιοριστικά μέτρα άρθηκαν, και εν όψει του τουρισμού που άρχισε να ανακάμπτει στην Ελλάδα, παρουσιάστηκαν στην Ελλάδα νέα κρούσματα με τάση αύξησης.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να μην περνάμε τα όρια που έθεσε η κυβέρνηση και να τηρούμε τα πρωτόκολλα εν παντί τόπω και χρόνω, για να έχουμε την υγεία μας. Μάλιστα η κυβέρνηση αναγκάστηκε να απαγορεύσει και τα πανηγύρια, για να μην υπάρχει συνωστισμός. Καλά τα λεφτά από τον τουρισμό αλλά προέχει η υγεία του πληθυσμού.

Η λαθρομετανάστευση ως ελληνικό πρόβλημα

Η Ελλάδα έχει τα μεγαλύτερα θαλάσσια σύνορα από όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και η φύλαξη τους είναι δύσκολη.

Η μαγική λαθρομετανάστευση των Ασιατών μουσουλμάνων και όχι μόνο δεν αποτελεί οικονομικό πρόβλημα για τη χώρα μας, αλλά και για την Ε.Ε. Το πρόβλημα λοιπόν εδώ δεν είναι, για το πώς θα τα επιλύσουμε τα καθημερινά προβλήματα και τις ανθρώπινες ανάγκες τους αλλά το πώς θα σταματήσει η Τουρκία να παιζει το παιχνίδι αυτό, έναντι της Ε.Ε. και κατ' επέκταση της Ελλάδας. Φίλος επιζήμιος εχθρός αποκαλείται.

Η ατιμωρησία στην Ελλάδα

Η ατιμωρησία στην Ελλάδα τείνει να αποτελέσει εθνικό σπορ. Και δεν εννοώ τα εγκλήματα αλλά τα πλημμελήματα, τα οποία δεν αποδαρρύνουν τον επίδοξο εγκληματία.

Κλέφτες, πορτοφολάδες, διαρρήκτες, πυρομανείς, αναρχικοί, και άλλοι που κινούνται στα όρια του νόμου, δεν τιμωρούνται σε άμεσο χρόνο, και με ποινές ανάλογες ώστε να το σκεφθούν πολύ, αν πρέπει να το επαναλάβουν το αδίκημα. Αποτέλεσμα αυτής της ατιμωρησίας είναι ότι γίνονται κάθε μέρα τέτοια αδικήματα, απασχολώντας τις δυνάμεις καταστολής σε μόνιμη βάση.

Άσπρα καράβια τα όνειρά μας...

Σύμφωνα με έρευνα ειδικών, έξι στους δέκα Έλληνες περνούν αρκετή ώρα του χρόνου τους στο αυτοκίνητό τους, οδηγώντας είτε για εργασία, είτε για ψυχαγωγία.

Σκεφθείτε οι παντρεμένοι να αφιέρωναν τον ίδιο χρόνο με την συμβία τους, σε τι ποσοστό θα μειωνόταν η υπογεννητικότητα στην πατρίδα μας, αν ληφθεί υπόψη ότι με τα σημερινά δεδομένα το 2100, το ελληνικό κράτος θα αριθμεί μόνο 4.000.000 ελλήνων πολιτών!!!

Ανακοίνωση

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 19ης-11-2019 Υπ' Αριθ. 24

ΘΕΜΑ 9ο

Θεσμοθέτηση τοπικού εκπροσώπου ΕΑΑΝ (ΤΕ/ΕΑΑΝ)-Καθήκοντα-Υποχρεώσεις

ΣΧΕΤ.: α. ΝΔ 1171/20-5-1972 Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων (ΦΕΚ 82Α/1972), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 του Νόμου 1911/1990

β. ΠΔ 576/24-6-1978 Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού (ΦΕΚ 124Α/1978).

γ. Πρακτικό ΔΣ ΕΑΑΝ υπ' αριθμόν Π-73 /18-09-2014 θέμα 6ο

ΑΙΤΗΜΑ: Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ - Προέδρος ΕΑΑΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ: Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ - Προέδρος ΕΑΑΝ

1. Η ΕΑΑΝ ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) δηλαδή Κρατική Οντότητα, στα πλαίσια της αποστολής της, που συνοπτικά είναι:

- α. Σύσφιγη των υφισταμένων δεσμών συναδελφικότητας.
- β. Διατήρηση των σχέσεων μετά των εν ενεργείᾳ συναδέλφων
- γ. Συμμετοχή στις Εθνικές και Τοπικές εορτές
- δ. Έκδοση περιοδικού
- ε. Προβολή του έργου της δια των Μ.Μ.Ε.

στ. Μέριμνα για την διατήρηση και βελτίωση της κοινωνικής θέσης των Μελών της.

ζ. Έκδοση ταυτότητων των Μελών της

η. Παραθερισμός των Μελών της

θ. Οικονομική ενίσχυση των εχόντων ανάγκη Μελών της.

αποφασίζει την συνέχιση του θεσμού του Τοπικού Εκπροσώπου της ΕΑΑΝ (ΤΕ/ΕΑΑΝ), ο οποίος θα εκπροσωπεί την ΕΑΑΝ σε απομακρυσμένες περιοχές.

2. Καθήκοντα ΤΕ/ΕΑΑΝ μπορούν να αναλάβουν Αξιωματικοί ή Ανθυπασπιστές του Π.Ν. και του Λ.Σ. ε.α..

3. Οι ΤΕ/ΕΑΑΝ ορίζονται από το ΔΣ/ΕΑΑΝ, μεταξύ αυτών που έχουν δηλώσει επιθυμία να αναλάβουν αυτά τα καθήκοντα με διετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεωθεί . Η επιθυμία αυτή διατυπώνεται εγγράφως (Τ/Φ, e-mail, FAX) στην ΕΑΑΝ.

4. Οι ΤΕ/ΕΑΑΝ αναφέρονται τηλεφωνικά ή εγγράφως στην ΕΑΑΝ, για οποιοδήποτε θέμα προκύπτει στη περιφέρεια τους ήτοι έγκριση δαπανών για στεφάνια – ημερολόγια – γραφική ύλη – σήματα πέτου – βιβλία ναυτικού ενδιαφέροντος και οτιδήποτε άλλο ενδιαφέρει για εθιμοτυπικές εκδηλώσεις .Για τελετές, καταθέσεις στεφάνων κλπ δύνανται κατά κρίση τους να ενημερώνουν και το οικείο Παράρτημα.

5. Οι ΤΕ/ΕΑΑΝ δεν έχουν νομική ή οικονομική εξουσιοδότηση, εκτός εάν καθορισθεί αυτό κατά περίπτωση από την ΕΑΑΝ.

6. Τα βασικά καθήκοντα των ΤΕ/ΕΑΑΝ είναι:

α. Εκπροσώπηση της ΕΑΑΝ στις Τοπικές Στρατιωτικές και Πολιτικές Αρχές ως και την Τοπική κοινωνία.

β. Συμμετοχή στις Τοπικές εκδηλώσεις.

γ. Ενημέρωση της ΕΑΑΝ για τα Τοπικά προβλήματα μελών ΕΑΑΝ στην επίλυση των οποίων θα μπορούσε αυτή να συμβάλει.

δ. Συνεργασία με συναδέλφους που κατοικούν ή επισκέπτονται τον τόπο.

ε. Συνεργασία με Μονάδες του Π.Ν. και του Λ.Σ., που υπάρχουν μόνιμα ή επισκέπτονται τον τόπο. Επίσης με μονάδες Σ.Ξ., Π.Α., ΕΛ.ΑΣ. και τοπικά παραρτήματα των ΕΑΑΣ και ΕΑΑΑ.

στ. Τακτική επικοινωνία με ΕΑΑΝ για αλληλοενημέρωση.

7. Οι ΤΕ/ΕΑΑΝ είναι άμισθοι και άνευ οιασδήποτε αποζημίωσης. Η ΕΑΑΝ θα καλύπτει ορισμένα έξοδά τους κατόπιν εγκρίσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ.

8. Με μέριμνα του Διευθύνοντος Συμβούλου της ΕΑΑΝ οι ΤΕ/ΕΑΑΝ λαμβάνουν τα απαιτούμενα για την εκτέλεση των καθηκόντων τους έγγραφα, κανονισμούς, νομοθεσία, πληροφοριακά έγγραφα, κλπ και ενημερώνονται ανάλογα.

9. Όσοι εκ των συναδέλφων επιθυμούν να αναλάβουν καθήκοντα Τοπικού Εκπροσώπου να το δηλώσουν στην ΕΑΑΝ εγγράφως (Τ/Φ, e-mail, FAX).

Ανακοίνωση

10. Ισχύς της παρούσας από 19-11-2019.

11. Το σχετικό γ' (Πρακτικό ΔΣ ΕΑΑΝ Υπ' αριθμόν Π-73 /18-09-2014 Θέμα 6ο) καταργείται.

12. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ (Ν.Π.Δ.Δ.)**

Αθήνα: 21 Ιουλίου 2020 Αριθ. Πρωτ.: 125

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Θέμα: Ενημέρωση των μελών της ΕΑΑΝ σχετικά με τις περιλήψεις των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) 1439 - 1443 /2020

Με αφορμή τον θόρυβο και την φυσιολογική σύγχυση που επακολούθησε την πρόσφατη δημοσίευση των αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) θέτουμε υπόψη των μελών μας τα εξής:

- Καταρχάς θα πρέπει να τονισθεί ότι οι εν λόγω αποφάσεις δεν αφορούν τις κύριες συντάξεις στρατιωτικών και συνταξιούχων δημοσίου, αλλά άλλες κατηγορίες συνταξιούχων (πχ πρώην ΙΚΑ).
- Από την δημοσιευμένη περίληψη είναι παρακινδυνευμένο να γίνονται εκτιμήσεις και είναι αναγκαία η δημοσίευση ολόκληρης της αποφάσεως.
- Από τις περιλήψεις των αποφάσεων του ΣτΕ 1439 - 1443 /2020, προκύπτει, ότι αφορούν στους νόμους 4051/2012 και 4093/2012, καθώς και τον επανυπολογισμό συντάξεων, βάσει του νόμου 4387/2016 και τον χρονικό περιορισμό των αποτελεσμάτων των αποφάσεων της Ολομέλειας του ΣτΕ 2287/2015 και 2288/2015 μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (12.5.2016) για τους συνταξιούχους φορέων κοινωνικής ασφάλισης.
- Η ΕΑΑΝ από κοινού με τις άλλες ενώσεις, δια των δικηγόρων μας, παρασταθήκαμε την 10.1.2020 στην ολομέλεια του ΣτΕ για υποστήριξη αυτοτελούς αιτήσεως ακύρωσης σχετικά με τον ν. 4575/2028 και την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (καταβολή αναδρομικών έως την 12.5.2016) και εκκρεμεί η έκδοση αποφάσεως.
- Αναμένεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο, έκδοση αποφάσεων πιλοτικών δικών που δικάσθηκαν την 5.2.2020 για τα δώρα και την 2.10.2019 για την ισχύ του ν. 4387/2016 για τους στρατιωτικούς και πολιτικούς συνταξιούχους του Δημοσίου. Περαιτέρω αναμένεται η εκδίκαση συναφών αγωγών, διότι για τους στρατιωτικούς συνταξιούχους και την επιδίκαση αναδρομικών ποσών από τις παράνομες περικοπές των συντάξεων, αρμόδιο είναι μόνο το Ελεγκτικό Συνέδριο και εφαρμόζονται οι αποφάσεις που εκδίδει το ίδιο.

Όπως γίνεται κατανοητό, θα αναμένουμε την πλήρη δημοσίευση των αποφάσεων, προκειμένου να μελετηθεί επακριβώς το περιεχόμενο και το σκεπτικό τους.

Αναμένουμε λήψη πολιτικής πρωτοβουλίας ενόψει του περιεχομένου των παραπάνω αποφάσεων, και εκτιμούμε ότι θα αναφέρεται στο σύνολο των συνταξιούχων άρα και των στρατιωτικών.

Στην συνέχεια των ανωτέρω, θα εκδοθεί πλήρης και αναλυτική ανακοίνωση από την ΕΑΑΝ για τυχόν απαιτούμενες ενέργειες.

**Ο Πρόεδρος της ΕΑΑΝ
Αντιναύαρχος ε.α. Θεόδωρος Γερούκης ΠΝ**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 9ης-07-2020

Υπ' Αριθ. 57 ΘΕΜΑ 7ο

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ: Αναπλήρωση μελών ΔΣ/ΕΑΑΝ Παραρτήματος ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

ΣΧΕΤ: α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων).

β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).

ΑΙΤΗΜΑ: Πρόεδρος ΕΑΑΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ: Πρόεδρος ΕΑΑΝ

- Σύμφωνα με το σχετικό (α) Άρθρο 5 παραγρ. 4, το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση ανακοινώνει στα μέλη ΕΑΑΝ του Παραρτήματος ΕΑΑΝ/Σαλαμίνος ότι, μέλη που επιθυμούν να αναπληρώσουν τα δημιουργηθέντα κενά στο Παράρτημα ΔΣ/ΕΑΑΝ/Σαλαμίνος, να υποβάλουν σχετική αίτηση στην Κεντρική ΕΑΑΝ με ηλεκτρονικά μέσα όπως: FAX 2103310429, email info@eaan.gr, να διαπιστώσουν οι ίδιοι ότι η αίτησή τους ελήφθη από την ΕΑΑΝ προκειμένου το ΔΣ/ΕΑΑΝ να διορίσει τα νέα μέλη στο εν λόγω Παράρτημα.
- Η παρούσα ανακοίνωση να αναρτηθεί στο site ΕΑΑΝ, στην πόρτα του Παραρτήματος ΕΑΑΝ/ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ, στα κεντρικά γραφεία της ΕΑΑΝ, και να δημοσιευθεί στο περιοδικό «Θαλασσινοί Απόηχοι».
- Οι αιτήσεις να υποβληθούν στην ΕΑΑΝ μέχρι **18-09-2020**
- Το Δ.Σ. ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 6ης-02-2020

Υπ' Αριθ. 35 ΘΕΜΑ 8ο

Κοπή βασιλόπιτας ΕΑΑΝ έτους 2021

την Κυριακή 17 Ιανουαρίου 2021 στο Πολεμικό Μουσείο

ΣΧΕΤ: α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων).

β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).

ΑΙΤΗΜΑ : Πλοίαρχος (Ε) ε.α Γρηγ.Γεωργακόπουλος ΠΝ Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ : Πλοίαρχος (Ε) ε.α Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ

- Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφάσισε όπως η κοπή της βασιλόπιτας ΕΑΑΝ έτους 2020 να γίνει στις **17 Ιανουαρίου 2021** ημέρα Κυριακή και από ώρα **10:00** μέχρι **16:00** στο Αμφιθέατρο και φουαγιέ στο Πολεμικό Μουσείο.
- Η ΕΑΑΝ να ζητήσει με έγγραφο την διάθεση του Πολεμικού Μουσείου ως ανωτέρω.
- Το Δ.Σ./ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

Ευχαριστίες

Εκφράζω της ευχαριστίες μου προς τον Διευθυντή κ. Ε. ΓΚΟΥΜΑ, τον Εντατικολόγο κ. ΜΠΕΚΟ, τους θεράποντες Ιατρούς και όλο το νοσηλευτικό προσωπικό της ΜΕΘ και της Νεφρολογικής Κλινικής του Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών καθώς και προς όλους όσους ενεπλάκησαν επικουρικά, για την άφογη θεραπεία και βοήθεια που παρασχέθηκε στον αδελφό μου ο οποίος νοσηλεύθηκε στο διάστημα από τέλος Μαρτίου μέχρι τέλος Απριλίου 2020.

Με εκτίμηση,

Βασίλης Καθβαδίας

Αντιναύαρχος ε.α.

Βραβεύσεις Αριστούχων μαθητών Β' και Γ' Λυκείου - Αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ ελληνικών Πανεπιστημίων, Αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού και Αποφοίτων Στρατιωτικών Σχολών

Επιμέλεια: Πλοίαρχος (Ε) Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α.

- Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος προβλέπεται να αποφασιστεί η βράβευση Αριστούχων μαθητών Β' και Γ' Λυκείου - Αποφοίτων ΑΕΙ, ΤΕΙ Ελληνικών Πανεπιστημίων, Αποφοίτων Πανεπιστημίων Εξωτερικού καθώς και αποφοίτων Στρατιωτικών Σχολών.
- Η βαθμολογία των μαθητών Β' και Γ' Λυκείου θα πρέπει να είναι από 18,1-20
- Για τους λοιπούς ως ανωτέρω αποφοίτους Πανεπιστημίων θα πρέπει το πτυχίο τους να είναι με ΑΡΙΣΤΑ.
- Απαιτούμενα δικαιολογητικά για κάθε κατηγορία θα καθοριστούν εάν αποφασιστεί η βράβευσή τους.
- Η υποβολή δικαιολογητικών χρονικά θα αναφερθεί μέσω του περιοδικού Θ.Α. και του site της ΕΑΑΝ.
- Επίσης το οικονομικό ύψος των βραβείων, ο τόπος βράβευσης και λουτές λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν ως ανωτέρω φαίνεται.
- Για θεμελίωση της σχετικής βράβευσης θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις
 - Να είναι τέκνα των οποίων ο ένας εκ των δύο γονέων να έχει την ιδιότητα του Απόστρατου Αξιωματικού ή Ανθυπασπιστή ΠΝ ή ΛΣ/ΕΛ.ΑΚΤ.
 - Να είναι μέλος της ΕΑΑΝ και να έχει ταυτότητα της ΕΑΑΝ.
 - Οι βραβευόμενοι να μην έχουν υπερβεί το 250 έτος της ηλικίας τους.
 - Να έχουν αποφοιτήσει από Λύκεια-Πανεπιστήμια το έτος 2020.
 - Να μην έχουν βραβευθεί από άλλο φορέα.
 - Για περισσότερες πληροφορίες από τα μέσα του μηνός Σεπτεμβρίου στη Γραμματεία της ΕΑΑΝ.

Γυμνάσιο Πελοποννήσου
Διαβολίτισο Μεσσηνίας

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ευχαριστήρια επιστολή

Αθήνα, 18 Ιουνίου 2020

Με την παρούσα εκφράζω τις ευχαριστίες μου στο ΝΝΑ για το Ιατρικό, Νοσηλευτικό και Διοικητικό προσωπικό, για την φροντίδα και τις υπηρεσίες που μου προσέφεραν κατά την νοσηλεία μου στο ΝΝΑ και ειδικότερα για την πετυχημένη επεμβατική πράξη, ήτοι μου εμφυτεύθηκε την 09/06/2020 προσθετική αορτική βαλβίδα Evolut R pro (TAVI) στην καρδιά επιτυχώς.

Ειδικά ευχαριστώ τον Διευθυντή της Α' Καρδιολογικής κλινικής του ΝΝΑ Πλοίαρχο (ΥΙ) Γ. ΚΑΤΣΙΜΑΓΚΛΗ Π.Ν. ο οποίος ανέλαβε λόγω της μοναδικής εξειδικεύσεώς του στον τομέα αυτό το πέρας της επιτυχούς αυτής επεμβάσεως, επίσης ευχαριστώ τον συμμετέχοντα στην επέμβαση Διευθυντή της Καρδιοχειρουργικής κλινικής των Ενόπλων Δυνάμεων Πλοίαρχο (ΥΙ) Σ. ΜΩΡΑΪΤΗ Π.Ν.

Δεν εξαιρώ τους άμεσους εξαιρετικούς βοηθούς του και τους οποίους ευχαριστώ Πλωτάρχη (ΥΙ) Α. ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟ (ΥΙ) Π.Ν., Πλωτάρχη (ΥΙ) Ι. ΓΚΡΔΗ Π.Ν. και τον Ανθυποπλοίαρχο (ΥΙ) Α. ΜΑΡΤΙΝΟ Π.Ν.

Γενικά συμπεράίνω ότι το ΝΝΑ λειτουργεί άρτια και δεν παραλείπω να εκφράσω τις ευχαριστίες μου και στο νυν Διευθυντή ΝΝΑ Αρχιπλοίαρχο (ΥΙ) Β. ΓΚΟΥΜΑ Π.Ν.

Αιδίνης Χαράλαμπος Πλοίαρχος (Ε) ΠΝ ε.α.

Ανακοίνωση ΕΑΑΝ

Σας ενημερώνουμε ότι στην έδρα της ΕΑΑΣ, Χαριλάου Τρικούπη 18Α και Ακαδημίας, στον Ημιόροφο λειτουργεί κουρείο της ΕΑΑΣ. Συνάδελφοι απόστρατοι της ΕΑΑΝ δύνανται να κάνουν χρήση του κουρείου. Τιμή κουράς 5 ευρώ με απόδειξη.

Πλοίαρχος (Ε) Γρηγόριος Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α. Διευθύνων Σύμβουλος ΕΑΑΝ

Επειδή πρόκειται να γίνει επανεξέταση των χρήσιμων πληροφοριών σε σχέση με την ύλη του περιοδικού, παρακαλούμε και ενημερώνουμε τα μέλη που ενδιαφέρονται, να μας στείλουν τις πληροφορίες – ανακοινώσεις πιο σύντομες, μέχρι 20 λέξεις. Με περισσότερες από 20 λέξεις δεν θα δημοσιεύονται. Έτσι θα γίνεται πλήρης εκμετάλλευση του χώρου του περιοδικού, αλλά και θα καλύπτονται όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Οι «χρήσιμες πληροφορίες» θα δημοσιεύονται εναλλάξ μέχρι τρεις φορές το χρόνο. Για να δημοσιευθούν θα πρέπει να έχουν περιέλθει στην ΕΑΑΝ μέχρι την 19η εκάστου μονού μήνα.

Χρήσιμες πληροφορίες δα δημοσιεύονται **ΜΟΝΟ όσες έχουν ημερομηνία κατάθεσης του έτους και δεν υπερβαίνουν τις 20 λέξεις.**

Διάφορα

- **ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ, ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΖΗΤΑ 5 ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ, ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΡΙΕΡΑΣ! ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ 2 ΕΤΗ. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ στο: email: popixitsa@yahoo.gr**
- Γραφείο τελετών «ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ» Νικολάου Ταβουλάρη, (γιος του συνάδελφου Βασιλόνικου Ταβουλάρη). Ειδικές τιμές για την οικογένεια ΠΝ & ΛΣ τηλ. 6972 416761.

Πωλήσεις ακινήτων

- Πωλείται οικόπεδο στον Άγ. Ιωάννη Ευβοίας, Αρλιώτη & Μπουμπουλίνας γωνία, Ο.Τ/194/7, τιμή 19.000 ευρώ, ιδιοκτήτης, τηλ. 2106830620.
- Πωλείται οικόπεδο στον Δήμο Ταμιναίων Ευβοίας, Θέση Σερβούνι Ο.Τ/201, 614 τ.μ. Τιμή 18.000 ευρώ τηλ. 2103380087 (Δευτέρα έως Παρασκευή 12:30μμ-20:00μμ)
- Πωλείται οικόπεδο ΟΣΜΑΝ στον Άγ. Ιωάννη Ευβοίας (οδός Κερκύρας & Κύθρου) 640,53 τ.μ. 18.000 ευρώ.
- Πωλείται οικόπεδο ΟΣΜΑΝ OT 227 N 11 τηλ. 6947905615

Όροι για τη δημοσίευση στο περιοδικό «Θαλασσινοί Απόηχοι»

Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθ. Π-81/19-11-2014

Θέμα 14ο: Σχετ.:.

- α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων).
- β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).
- γ. Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθ. 75/2-10-2014 Θέμα 5ο.
1. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ, ύστερα από διεξοδική συζήτηση για την ύλη που δημοσιεύεται στο περιοδικό «Θαλασσινοί Απόηχοι», αποφασίζει όπως παρακάτω:
- A. Το κείμενο να αναφέρεται σε θέμα γενικού ενδιαφέροντος, να έχει περιορισμένη έκταση και να μην υπερβαίνει τις τρεις δακτυλογραφημένες σελίδες. Σε περίπτωση περισσότερων σελίδων, να χωρίζεται το κείμενο σε ενότητες με επικεφαλίδα από τον συγγραφέα.
- B. Να είναι ενυπόγραφο με όλα τα στοιχεία του συντάκτη – αποστολέα.
- Γ. Να μην είναι υβριστικό, συκοφαντικό και να μην περιλαμβάνει προσωπικές επιθέσεις και αντιταραθέσεις μεταξύ συναδέλφων.
- Δ. Να μην υπηρετεί κομματικές σκοπιμότητες και να μη στρέφεται κατά των θεσμών, κρατικών ή θρησκευτικών, καθώς και των εθνικών θέσεων.

E. Να τηρείται η δεοντολογία που υπαγορεύεται από τις αρχές και αξίες που υπηρετήσαμε.

Στ. Να είναι κατά προτίμηση δακτυλογραφημένο και σε περίπτωση που είναι χειρόγραφο να είναι καθαρογραμμένο και ευανάγνωστο.

Z. Να είναι καλώς συνταγμένα, εύληπτα, σαφή, περιεκτικά, ενδιαφέροντα, σε επίσημη γλώσσα.

H. Τα κείμενα θα εξετάζονται και θα αξιολογούνται από συντακτική επιτροπή.

Θ. Να μην έχουν δημοσιευθεί σε άλλο έντυπο της ΕΑΑΝ ή σε άλλο έντυπο, δηλαδή να είναι πρωτότυπο και όχι αντίγραφο.

I. Ανεξάρτητα από τη δημοσίευση ή μη των άρθρων, τα κείμενα δεν επιστρέφονται.

ΙΒ. Το περιεχόμενο εκάστου άρθρου απηχεί τις προσωπικές απόψεις του υπογράφοντος.

2. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

Παραθερισμός ΕΑΑΝ για το έτος 2020

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 27ης-02-2020

Υπ' Αριθ. 38 ΘΕΜΑ 10ο

Παραθερισμός ΕΑΑΝ στα παραθεριστικά κέντρα ΠΝ και Ιδιωτικά Ξενοδοχεία - Πανσιόν - Ενοικιαζόμενα Δωμάτια (ΟΔΗΓΙΕΣ)

- ΣΧΕΤ.: α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων)**
β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).
γ. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ ΕΑΑΝ (ΚΑ.ΠΑ.ΕΑΑΝ), Ημερομηνία, 13 Φεβρουαρίου 2014, Διόρθωση Νο 2.
δ. Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθμ. 44/13-2-2014 Θέμα 1

ΑΙΤΗΜΑ: Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ ΔΣ/ ΕΑΑΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ: Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Γρηγ. Γεωργακόπουλος ΠΝ ΔΣ/ ΕΑΑΝ

Σειρά προτεραιότητας παραθερισμού μελών από τους πίνακες παραθερισμού

1. Στα παραθεριστικά κέντρα του ΠΝ

- α. Από τον πίνακα παραθερισμού Α παραθερίζουν όσοι έχουν επιλεγεί από το πρόγραμμα του Η/Υ, ανάλογα με τα μόρια και τις θέσεις που διατίθενται σε κάθε περίοδο από το ΓΕΝ. Τυχόν κενά οικήματα / δωμάτια συμπληρώνονται από τους αναπληρωματικούς του ίδιου πίνακα κατά σειρά μορίων και οι οποίοι έχουν δηλώσει επιθυμία να παραθερίσουν τουλάχιστον 10 ημέρες νωρίτερα από την έναρξη της παραθεριστικής περιόδου. Σε περίπτωση που ικανοποιηθούν όλοι οι επιθυμούντες να παραθερίσουν αναπληρωματικοί που αναγράφονται στον πίνακα Α και υπάρχουν ακόμη κενά, τότε μπορεί να συμπληρωθεί ο πίνακας από τους εγγεγραμμένους στον πίνακα Δ (ΕΚΤΕ) της ίδιας περιόδου από άτομα που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού τουλάχιστον 10 ημέρες πριν την έναρξη της περιόδου αυτής με FAX, συστημένη επιστολή και τηλεφωνικά. Επίσης να διαπιστώνεται από τους ιδίους ότι το αίτημά τους καταχωρήθηκε στους πίνακες παραθερισμού. Εφόσον εξαντληθεί και ο πίνακας Δ (ΕΚΤΕ), τότε συμπληρώνεται ο παραθερισμός από τους υπόλοιπους πίνακες ύστερα από απόφαση του ΔΣ. Όσοι δεν δηλώσουν επιθυμία παραθερισμού όπως παραπάνω αναγράφεται, σημαίνει ότι δεν επιθυμούν να παραθερίσουν και επομένως δεν θα ερωτηθούν τηλεφωνικά από την ΕΑΑΝ εάν επιθυμούν παραθερισμό.

ΓΕΝΙΚΑ

- Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που για κάποιο λόγο ο υποψήφιος παραθεριστής δεν χρησιμοποιήσει το οίκημα ή το δωμάτιο που θα διατεθεί θα ενημερώσει την ΕΑΑΝ τηλεφωνικά τουλάχιστον 10 ημέρες πριν από την έναρξη της παραθεριστικής περιόδου.
- Εάν ο υποψήφιος παραθεριστής είναι εγγεγραμμένος στους αναπληρωματικούς πίνακες παραθερισμού ή στους άλλους πίνακες τουλάχιστον (10) ημέρες πριν την έναρξη παραθερισμού της περιόδου παραθερισμού, εφόσον επιθυμεί να παραθερίσει εάν υπάρχει κενό οίκημα/δωμάτιο, θα το δηλώσει με FAX, συστημένη επιστολή και τηλεφωνικά στο γραφείο παραθερισμού της ΕΑΑΝ. Επίσης να διαπιστώσει ο ίδιος ότι το αίτημά του καταχωρήθηκε στους πίνακες παραθερισμού. Εάν δεν το δηλώσει, τούτο σημαίνει ότι δεν επιθυμεί παραθερισμό και ως εκ τούτου να μην ειδοποιηθεί τηλεφωνικά από την ΕΑΑΝ.
- Σε περίπτωση που εξαντληθούν οι αναπληρωματικοί της περιόδου που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού, τότε θα καλούνται για παραθερισμό άτομα από άλλες περιόδους που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού από τους πίνακες Α, Δ, Γ, Β. ή από άτομα που δεν έχουν κάνει αίτηση και είναι γραμμένα στην περίοδο αυτή και έτσι θα συμπληρώνονται τα τυχόν κενά οικήματα/δωμάτια

5. Στις δυο τελευταίες περιόδους πέραν των δικαιουμένων, σε περίπτωση κενών οικημάτων/δωματίων, θα προτιμούνται για παραθερισμό άτομα που δεν παραθέρισαν ή που δεν πρόκειται να παραθερίσουν το παραθεριστικό έτος και έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού, κατά σειρά προτεραιότητας από τους πίνακες Α, Δ, Γ, Β άλλων περιόδων του ιδίου παραθεριστικού κέντρου, ή από άτομα που δεν έχουν κάνει αίτηση για παραθερισμό και έχουν δηλώσει επιθυμία στην περίοδο αυτή.

Κατανομή οικημάτων και δωματίων

6. Τα οικήματα και τα δωμάτια που διατίθενται για παραθερισμό και η αντίστοιχη μεγίστη δυνατότητα φιλοξενίας σε αυτά καθορίζεται από το ΓΕΝ ως εξής:
- α) Οίκημα τύπου Α: 4 άτομα με μέγιστο αριθμό 6.
 - β) Οίκημα τύπου Β: 4 άτομα με μέγιστο αριθμό 6.
 - γ) Οίκημα τύπου Γ: 2 άτομα με μέγιστο αριθμό 4.
 - δ) Δωμάτια Ξ1-Ξ2: 2 άτομα. ε) Δωμάτια Ξ3: 4 άτομα.
7. Τα οικήματα και τα δωμάτια των ζενοδοχείων κατανέμονται με μέριμνα ΓΕΝ ως προς τον αριθμό.
8. Σε κάθε οικογένεια ανεξαρτήτως δικαιουμένων ατόμων διατίθεται ένα οίκημα ή ένα δωμάτιο.
9. Παραθεριστές που έχουν δηλώσει περισσότερα άτομα από τη χωρητικότητα του οικήματος/δωματίου που θα τους παραχωρηθεί, να λάβουν υπόψη ότι δεν θα τους διατεθεί δεύτερο οίκημα/δωμάτιο για τη στέγαση όλων των μελών της οικογένειάς τους και επομένως θα πρέπει να περιορίσουν ανάλογα τα μέλη της οικογένειάς τους.
10. Για περισσότερες πληροφορίες στο γραφείο παραθερισμού ΕΑΑΝ. Τηλ.: 210-3310430-31, 210-3368662, 210-3368663, 210-3368657. FAX 210-3310429

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΖΕΝΟΔΟΧΕΙΑ - ΠΑΝΣΙΟΝ - ΕΝΟΙΚ. ΔΩΜΑΤΙΑ

11. Ο παραθερισμός θα επιδοτείται από την ΕΑΑΝ με τα παρακάτω ποσά:

- Για δύο δικαιούμενα άτομα μέχρι 35 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά 350 ευρώ.
- Για κάθε άτομο δικαιούμενο μέχρι 25 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά 250 ευρώ.
- Για κάθε δύο άτομα δικαιούμενα και επιπλέον για όλα τα δικαιούμενα παιδιά μέχρι 40 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά τα 400 ευρώ.

Μπορείτε να παραθερίσετε κατ' επιλογή σας από 1 Ιουνίου έως 30 Σεπτεμβρίου σε οποιαδήποτε ξενοδοχεία, πανσίόν, ενοικιαζόμενα δωμάτια. Δύνανται οι παραπάνω να παραθερίζουν περισσότερες από 10 ημέρες εφόσον το κατάλυμα κοστίζει λιγότερο από τις αναφερόμενες ημερήσιες τιμές χωρίς να υπερβαίνεται το μέγιστο ποσό των 350 ευρώ, 250 ευρώ και 400 ευρώ αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

12. Η επεξεργασία των στοιχείων των υποβληθεισών Αιτήσεων- Υπεύθυνων Δηλώσεων των Μελών εκτελείται αυτόματα από τον Η/Υ της ΕΑΑΝ και ως αποτέλεσμα αυτής εκδίδονται 4 πίνακες για κάθε παραθεριστικό κέντρο και παραθεριστική περίοδο του ΠΝ και ξεχωριστά για τα ιδιωτικά ζενοδοχεία-πανσίόν-ενοικιαζόμενα δωμάτια, δηλαδή:

- α. Ο Πίνακας (Α) «ΔΙΚΑΙΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΒΑΣΕΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ (ΜΟΡΙΩΝ) ΤΟΥΣ». Σ' αυτόν τον πίνακα αναφέρονται αυτοί που παραθερίζουν καθώς και οι αναπληρωματικοί.
 - β. Ο πίνακας (Β) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΠΕ).
 - γ. Ο πίνακας (Γ) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΔΕ).
 - δ. Ο πίνακας (Δ) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΤΕ).
13. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

Επικήδειος για τον Υπολοίαρχο Παναγιώτη Καρυστινό ΠΝ ε.α.

Από τον Αντιπλοίαρχο ΠΤ-ΗΝ Γρηγόριο Γεωργακόπουλο ΠΝ ε.α.

Αγαπητέ φίλε Παναγιώτη, στο καλό, και καλό σου ταξίδι. Σαν βόμβα μεγατόνων ήταν η είδηση του θανάτου σου στο εντευκτήριο της ΕΑΑΝ.

Η θλίψη μας βαριά, η πίκρα μας μεγάλη στην απώλειά σου.

Έφυγες από κοντά μας, από την αγαπημένη οικογένειά σου, τους φίλους και συμμαθητές σου στο ΠΝ που τόσα χρόνια ζήσατε μαζί.

Ο Παναγιώτης έφυγε για το μεγάλο ταξίδι για τους κήπους της χριστιανοσύνης. Δεν βρίσκεται πια μαζί μας.

Παναγιώτη, υπηρέτησες στο ΠΝ πολλά χρόνια. Ήσουν παράδειγμα προς μίμηση σε όλους μας. Οι συμβουλές σου προς τους νεότερους ήταν χαρά στην ψυχή τους. Ήσουν εξαίρετος Αξιωματικός κυρίως στη δουλειά σου. Η υπηρεσία σε τίμησε και σε προήγαγε στον ανώτερο βαθμό της κατηγορίας σου.

Έγραψες τη δική σου ιστορία, ήσουν ο πρώτος μεταξύ των πρώτων συναδέλφων σου. Αποτελεσματικός στη δουλειά. Η απόδοσή σου, η προσφορά σου στο ΠΝ ήταν άριστη. Προσέφερες πολλά στο αγαπημένο σου ΠΝ.

Στην οικογένειά σου έδωσες τα πάντα, τη φιλοσοφία της ζωής, και είναι παράδειγμα για την κοινωνία μας.

Παναγιώτη, υπήρξες σταθερός και αληθινός φίλος. Η ειλικρίνειά σου, η καλοσύνη σου, η εργατικότητά σου ήταν παραδείγματα προς μίμηση. Η φιλία μας από τα παλιά χρόνια, ισχυρή, ειλικρινής και αγαπημένη.

Αγαπητοί συμμαθητές και φίλοι, ο Παναγιώτης δεν είναι πια μαζί μας. Έφυγε για άλλους κόσμους για άλλα μέρη, για τους κήπους του παραδείσου. Ας ευχηθούμε δύναμη και κουράγιο στη σύζυγό του και στην οικογένειά του.

Όλοι μαζί ευχόμαστε αιώνια η μνήμη και καλό ταξίδι στο συμμαθητή και φίλο μας Παναγιώτη Καρυστινό.

Αυτοί που έφυγαν...

Εκτελούμε το θλιβερό καθήκον της δυσάρεστης περιοδικής ενημέρωσης...

Βαθμός	Ονοματεπώνυμο	Ημέρα θανάτου	Έτος γεννήσεως
Πλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Κωνσταντινόπουλος Δημήτριος	16-06-2020	1956
Πλοίαρχος ΛΣ ε.α.	Τσιλιβίγκος Αθανάσιος	16-06-2020	1954
Πλωτάρχης (Ε) ε.α. ΠΝ	Μελίσσης Χρήστος	22-06-2020	1929
Αντιναύαρχος ε.α. ΠΝ	Ναούμ Βασίλειος	07-07-2020	1936
Πλοίαρχος ε.α. ΠΝ	Παπαδάτος Παναγιώτης	12-07-2020	1965
Πλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Μαμάκος Παναγιώτης	13-07-2020	1944
Υποπλοίαρχος (Ε) ε.α. ΠΝ	Διονύσιος Χούνος	15-07-2020	1952
Αρχιυπλοίαρχος ε.α. ΠΝ	Κωνσταντίνος Μαρκόπουλος	16-07-2020	1949
Αρχιυπλοίαρχος (Μ) ε.α. ΠΝ	Ευάγγελος Παππάς	23-07-2020	1943
Σημαιοφόρος (Ε) ε.α. ΠΝ	Ιωάννης Διαμαντής	17-08-2020	1945

Ένωση Αποστράτων
Αξιωματικών Ναυτικού
ΝΠΔΔ
Ι. Παπαρρηγοπούλου & Π.Π. Γερμανού,
Πλατεία Κλαυθμώνος 105 61 Αθήνα
www.eaan.gr
Τηλ: 210-33.10.430,
210-33.10.431
Φαξ: 210-33.10.429
e-mail: info@ean.gr

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας
517/92
ΚΩΔΙΚΟΣ 012037

Πλοίο Γενικής Υποστηρίξεως «ΗΡΑΚΛΗΣ» στο Πολεμικό Ναυτικό

